

PSM

PAYMENT SYSTEMS MAGAZINE

ŞUBAT 2018

Sayı: 82 / Fiyatı: 10 TL

www.psmmag.com

ŞUBE BANKACILIĞI
2018 DAHA DİJİTAL
KİŞİSEL

ŞUBE DÖNÜŞÜMÜ İÇİN İKİ YENİLİKÇİ ÜRÜN

TellerInfinity ile tüm banka işlemleri self servis yapılabilir; GDB-100 ile yüksek adetlerdeki banknotlar müşteri tarafından yatırılabilir, nakit işleme maliyetleri düşüyor, kuyruklar azalıyor

ISSN: 2148-8983
9 772148 898306

Şeker Mobil Şube ile
ihtiyaç duyduğunuz
tüm bankacılık işlemlerini
şubeye gitmeden, 7 gün 24 saat
kolaylıkla yapabilirsiniz!

Şekerbank

Abdullah Çetin
acetin@psmmag.com

Postmodern Titanlara dikkat!

Dönem dönem hortlayan “saadet zincirlerinin” Türkiye’deki ilk ve en popüler örneği Titan ile ilgili ilk haber, 1997 yılında Para dergisinde çıkmıştı. Arkadaşımız Hayriye (Mengüç) haberi getirdiğinde çok heyecanlanmıştık. Bu işte bir “bit yeniği” olduğunu anlamıştık ama ekonomi dergisi olarak haberi bir girişim hikayesi mi yoksa sahtekarlık mı olarak sunmamız gerektiği konusunda anlaşamamıştık. Sonuçta, bazı soru işaretlerini de içeren ama suya sabuna dokunmayan bir haber ortaya çıkmıştı. Devamı malum: Kurucusu Kenan Şeranoğlu’nun o meşhur kılıçlı, devasa pastalı doğum günü kutlaması, zincirin kopması ve bilindik mağduriyet hikayeleri...

Sütten ağzımız yanmıştı bir kere. 2010 yılında yine Para’da, bu kez Barış (Bekar), Quesnet haberini patlattı. Ama bu kez hakkını verdi ve “Uzakdoğu’da kurulan QuestNet adlı saadet zinciri İstanbul’un kenar semtlerinde müşteri avlıyor. Uyanıklar, ‘Gariban kazansın’ sloganıyla insanların parasına göz dikti” diyerek, zincirin daha fazla can yakmasını engelledi...

Baştan söyleyeyim, kimsenin ticari hayatını etkileme gibi derdim yok. Hislerim beni yanıltıyor olabilir ama uyararak da mesleki sorumluluğumuz değil mi? “Türk mühendisler tarafından geliştirilen Turcoin, Bitcoin’in tahtını sallayacak!” başlığıyla duyurulan haber de yanıltmış olmayı dilemekle beraber kafamda benzer kuşku ve soru işaretleri doğurdu.

Habere göre Anafis Şirketler Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Sadun Kaya, Türkiye’de ilk elektronik para ve kripto parayla ilgili çalışmalarına 2000’li yılların başında başlamış. Dünya devi firmalar, daha çıkmadan Turcoin ile ilgilenmiş ve irtibata geçmiş. Turcoin, hem Cryptonight hem de Ripple teknolojilerini bünyesinde barındıran, farklı algoritmalara sahip tek küresel kripto paraymış. Dünya çapında sızma testleri yapılmış ve başarıya ulaşılmış ilk kripto para birimi Turcoin’miş...

Sadun Kaya, “Turcoin hem bir cüzdan, hem dijital para hem de coin olarak kullanılan bir sistem. Normal cüzdanınızdaki para gibi sadece bir şifreyle istediğiniz bankadan nakite çevirebiliyorsunuz. Dünyanın herhangi bir yerinde cebinizdeki parayı o ülkenin kuruna göre çevirip işlem yapabilirsiniz, ya da internet üzerinden istediğiniz ürünü alabilirsiniz. Aynı zamanda Turcoin gün geçtikçe artarak kâr yapmanızı sağlıyor. Cebinizdeki para harcadıkça azalır ama bu coin’ler harcadıkça çoğalıyor” diyor...

Son dönemde kafamı karıştıran iki haber de Elektronet firmasıyla ilgili. “Toplu ulaşımda turnike sistemi” ve “milli ATM” konulu bu haberlerin de bilgileri, rakamları doğrulamaya muhtaç, referansları zayıf. İlgili sektörlerin yöneticileri, uzmanları tarafından tanınmamaları bile tek başına kuşku kaynağı...

Ayrıntılarını önümüzdeki sayılarımızda haberleştirmeye çalışacağız. Umarız şüphelerim yersiz çıkar da özürler eşliğinde başarı hikayelerini yazalım. Keyifli okumalar.

Erişim Medya Radyo Televizyon ve Dergi Yayıncılık A.Ş. adına
İMTİYAZ SAHİBİ VE SORUMLU MÜDÜR
Kayhan Öztürk

GENEL KOORDİNATÖR
Barış Bekar

HABER MÜDÜRÜ
Orhan Pala

EDITÖRLER
Esin Gedik, Berrin Uyanık Bekar,
Seda Uygun Pala

YAYIN DANIŞMANI
Abdullah Çetin
acetin@psmmag.com

DÜZELTMEN
Celalettin Kafesoğlu

FOTOĞRAF
Çelik Çelikyaman

GÖRSEL TASARIM
Erişim Medya Radyo Televizyon ve
Dergi Yayıncılık A.Ş.

HABER MERKEZİ
Burak Taşçı, Serap Sürmeli
Yağızhan Coşkun

YURTDIŞI TEMSİLCİLER
Sinem Büber Singh (New York),
Özlem Aydın (Londra),
Zeynep Turan (Roma)

REKLAM & REZERVASYON
suvgun@psmmag.com

YÖNETİM YERİ
Erişim Medya Radyo Televizyon ve Dergi Yayıncılık A.Ş.
Cumhuriyet Cad. No: 147 / 6
Harbiye / Sisli - İstanbul
Tel: 0212 255 32 92-93-94 / Faks: 0212 238 72 07

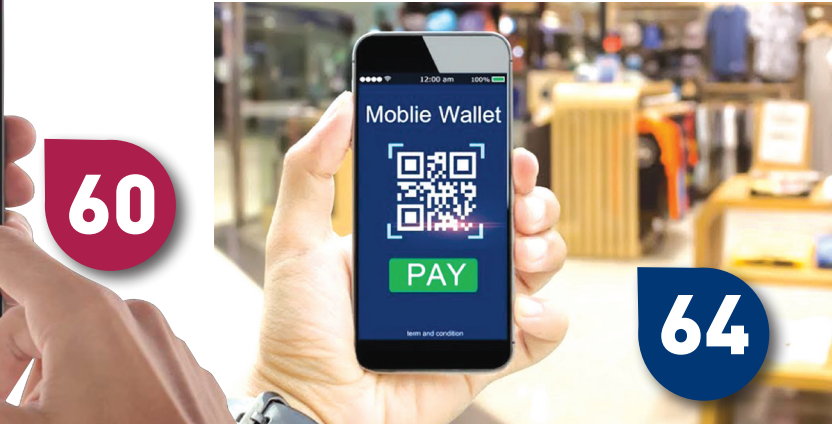
BASKI
Karakiş Basım Matbaa Ambalaj ve Reklam San. Tic. Ltd.
Maltepe Mah. Litros Yolu Sok. 2-4 1BF1
Zeytinburnu - İstanbul Tel: 0212 544 58 10
www.karakisbasim.com

YAYIN TÜRÜ
AYLIK - YAYGIN - TÜRKÇE
(EKONOMİ - HABER DERGİSİ)

PSM, T.C. Yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf, harita, illüstrasyon ve konuların her hakkı saklıdır. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz. Köşe yazıları yazarlarının sorumluluğundadır.

iÇİNDEKİLER

PAYMENT SYSTEMS MAGAZINE • ŞUBAT 2018

38

AKILLI ULAŞIM

Toplu taşımada yeni dönem:
TÜRKİYE KART

6

VİTRİN

Temassız kartını telefona göster,
Yapı Kredi Mobil'e gir

18

DEĞERLENDİRME & BEKLENTİLER

Troy'un 2018 hedefi
7 milyon karta ulaşmak

20

ATAMA

Verisoft'tan kurumsal dönüşüm
için önemli bir adım

22

E-TİCARET

Online alışveriş hakkında
doğru bilinen 10 yanlış

24

LANSMAN

Şube dönüşümü için iki yenilikçi
ürün: RGB-200 ve TellerInfinity

30

GİRİŞİM

Türkiye'nin yerli HSM cihazı,
sertifika için gün sayıyor

34

FINTECH DÜNYASINDAN

GELİŞMELER

Geleceğin mağazacılık deneyimi

36

PLAKET

BKM, 17 yıllık destekçisini
"teşekkür" ile uğurladı

40

DOSYA

Toplu ulaşımın 'akıllı' oyuncuları

48

ANALİZ

Paranın dijital rotasında
ruhunu kaybedenler

50

ÖDEMELER & GÜVENLİK

Parlak bir gelecek bizi bekliyor

56

VİZYON

Bitcoin ile tamam mı devam mı?

58

MEVZUAT

BDDK'dan lisanssız fatura
tahsil edenler için önemli uyarı!

60

YILLIK DEĞERLENDİRME

2017, nakitsiz toplum
hedefi için dönüm noktası oldu

64

DÜNYADAN

2018'e hız, güvenlik ve daha
iyi deneyimler damga vuracak

► Temassız kartını telefona göster, Yapı Kredi Mobil'e gir

Yakup Doğan

Yapı Kredi Mobil'e giriş yapmak isteyenlerin artık kredi kartlarını NFC özelliği olan cep telefonlarına yaklaştırmaları ve kart şifrelerini girmeleri yeterli. Alternatif yöntemlerle müşterilerinin hayatını kolaylaştırdıklarını belirten Yapı Kredi Genel Müdür Yardımcısı Yakup Doğan, bu yeni özelliğin ayrıntılarını şöyle anlatıyor: "Dijital servislerde müşterilerimizin günlük hayatta yaşadıkları zorlukların ve ihtiyaçların neler olduğunu araştırıyor, bu kapsamda onlara en hızlı çözümü sunmak için tüm teknolojileri değerlendiriyoruz. Hangi yöntemle ilerleyeceğimizi belirlerken, dijital kanallarımızdan sunduğumuz tüm özelliklerde müşterilerimize kusursuz bir

**TÜRKİYE'NİN
DiJiTAL
BANKASI**

YapıKredi

deneyim yaşatmayı amaçlıyoruz. Yapı Kredi olarak NFC teknolojisini yenilikçi bir yaklaşımla Türkiye'de ilk defa bir mobil bankacılık uygulamasına girişte kullanmaya başladık. Müşterilerimizin Yapı Kredi Mobil'i açıp, giriş alanındaki kart ikonuna tıkladıktan sonra kartlarını Android telefonlarının arkasındaki NFC okuyucu alanına yaklaştırmaları yeterli. Kredi kartını algılayan Yapı Kredi Mobil, giriş ekranında kullanıcılardan kart şifrelerini tuşlamalarını istiyor. Böylece başka bir işleme gerek kalmadan giriş sağlanıyor. Yıl içinde müşterilerimizi, hayatlarını kolaylaştıracak yenilikçi teknolojilerle buluşturmaya ve bankacılığın dijital dönüşümüne devrim yaratan ilklerimizle öncülük etmeye devam edeceğiz."

Genç işadamları, blockchain trenini kaçırmamak için harekete geçti

GYİAD Başkan Yardımcısı ve Dijital Çalışma Grubu Başkanı Fuat Pamukçu, şu sıralar ağırlıklı olarak kripto paraların geliştirilmesiyle adını duyuran blockchain teknolojisinin iş dünyasında da kuralları ve alışkanlıkları değiştirecek bir potansiyele sahip olduğunu düşünüyor. Girişimciler ve kurumsal şirketler için ortaya çıkacak fırsatlara dikkat çeken Pamukçu, "Geçtiğimiz günlerde bir denizcilik şirketi ile bir teknoloji şirketinin işbirliğiyle hayata geçirilen, tüm tedarik zinciri yapısı blockchain üzerine kurulan ortaklık bunun güncel ve çarpıcı bir örneği. Benzer çalışmaların ticaret, finans, enerji ve sağlık gibi birçok sektörde uygulamaya konacağını düşünüyoruz. Ancak hukuki altyapının teknolojik

değişimlere ayak uydurması ve bu dijital dönüşüm sürecine destek olması bir zorunluluk" diyor. Uzun vadede dünyadaki beş para biriminden bir veya birkaçının sanal olacağını öngören Pamukçu, sözlerini şöyle sürdürüyor: "Bunun gerçekleşebilmesi için hukuki altyapının işler kılınması gerekiyor. Sanal para cinsinden gelirler ve sanal paranın kullanımı açısından vergisel konularda hukuki boşluklar var. Tüm ülkelerin kazanç ve vergi konusunda aktif bir değerlendirme yapması gerekiyor. ABD'den başlayarak dünyaya yayılacak olan kanuni altyapı ve regülasyonlar, sanal paraların gri alanlarını netleştirecek ve bu alanda yatırım yapmak isteyen tüm girişimcilerin önünü açacak. Biz de

Fuat Pamukçu

GYİAD olarak hem dijital çalışma grubumuz hem de Araştırmalar Enstitümüz kapsamında, Maliye ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji bakanlıklarına yönelik öneriler üzerinde çalışıyoruz."

Maximum Mobil'den QR ile öde, kitaplar %40 indirimle adresine gelsin.

Tüm
bankalara
ait kartlar
geçerlidir.

QR kodu okut,
satin al!

Dostoyevski Seçisi

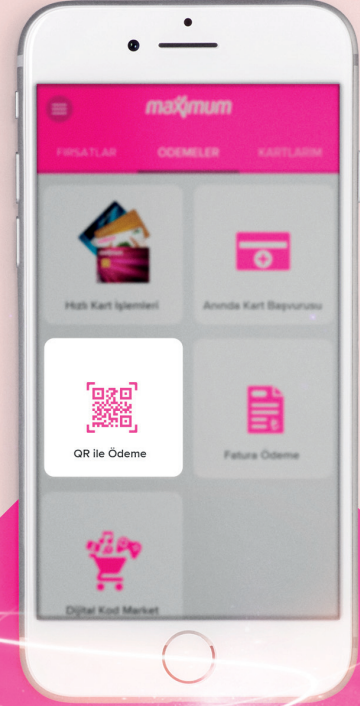
~~87 TL~~
52,20 TL

Çocuk Klasikleri Set 1

~~44 TL~~
26,40 TL

QR kodu okut,
satin al!

Maximum Mobil'i indir,
QR ile Ödeme menüsünden
QR kodu okut,
özel indirimli fiyatlarla
satin aldığın kitaplar
adresine ücretsiz gelsin!

maximum

HEMEN İNDİR

► İster saatle ister bileklikle, ödemeler tokenizasyon güvencesinde

2016 yılında akıllı giyilebilir cihazlar pazarının büyüklüğü 16.2 milyar dolara ulaştı. 2020'de giyilebilir cihazların yüzde 62'siyle ödeme yapılabileceği tahmin ediliyor. Hayatlarımıza yeni bir soluk getiren bu uygulamalar sayesinde, önümüzdeki birkaç yıl içinde cüzdanımızda kredi kartı, hatta cebimizde cüzdan taşımayaacağımız öngörülüyor. 2015'in ilk yarısında Avrupa genelinde yapılan temassız ödemelerin yüzde 170 arttığı, 2016'da ise 3 katına çıktığı görülüyor. Özellikle büyük şehirlerde ulaşım için hızlı ve güvenli temassız ödeme yöntemleri her geçen gün

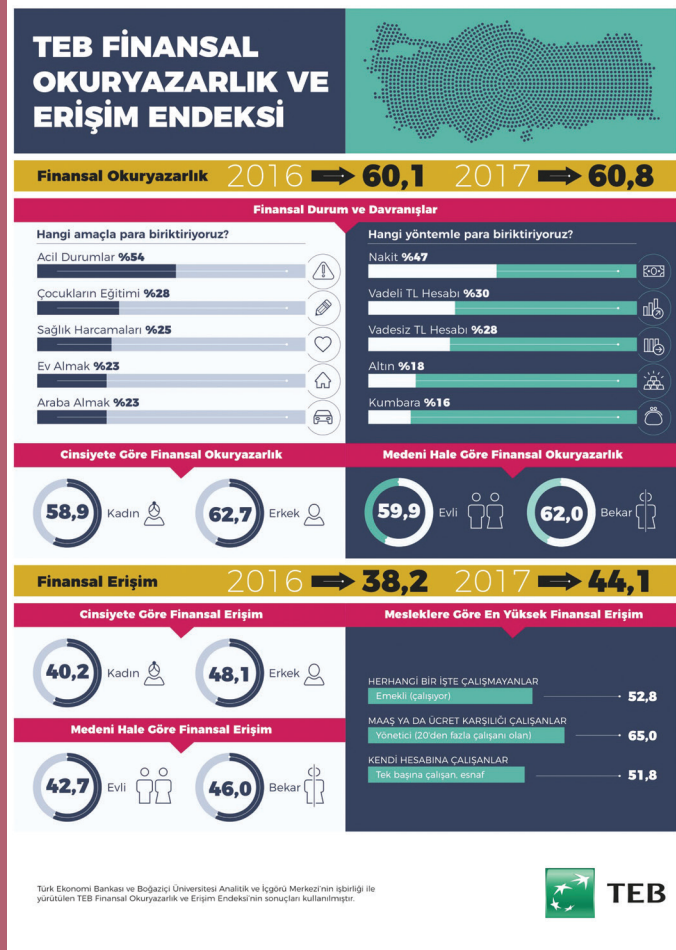

daha fazla tercih ediliyor. Temassız işlemlerin hızlı yükselişi, daha güvenli giyilebilir cihaz kullanımının yükselişini de beraberinde getiriyor. Mastercard tokenizasyon (şifreleme) sistemi, giyilebilir cihazlar üzerinden güvenli ödeme yapmayı mümkün kılıyor. Bankadan kullanıcının telefonuna gelen tek seferlik bir SMS ile kimlik doğrulaması yapıldıktan sonra sistemde "token" oluşturuluyor. Ödeme için kredi kartı numarası yerine oluşturulan bu "token" kullanılıyor. Böylece kişisel bilgileri kullanmadan güvenli

bir şekilde ödeme yapılabilir. Sistemin arkasındaki mantık, kredi kartı çiplerinin dijital ödemelere uyarlanması denilebilir. Mastercard, bu güvenli ödeme sistemini MDES (Mastercard Digital Enablement Service - Mastercard Dijital Yetkilendirme Hizmeti) üzerinden sağlıyor. Bu sayede tek karta bağımlı kalmadan birden fazla kart da tanımlanabiliyor. Her kart için ayrı bir token oluşturulması nedeniyle kartlardan birinin kaybolması halinde kullanıcının telefonu üzerinden sadece o kartı iptal etmesi yeterli oluyor. Mastercard'ın giyilebilir ödeme teknolojileri artık Kerv gibi şık yüzüklerle, Garmin ve Fitbit gibi aktivite izleme bileklikleriyle ya da akıllı saatlerle entegre bir şekilde kullanılabilir.

TEB, Türkiye'nin "finansal sağlık" haritasını çıkardı

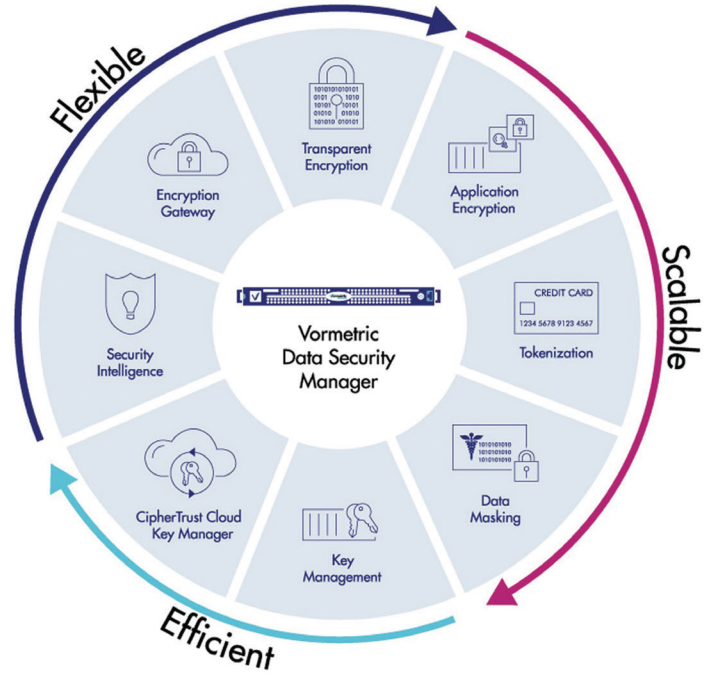
Türk Ekonomi Bankası (TEB), Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği (FODER) ile Boğaziçi Üniversitesi işbirliğinde düzenlenen Türkiye'nin Finansal Okuryazarlık ve Erişim Konferansı 15 Ocak'ta yapıldı. Konferansta, TEB ve Boğaziçi Üniversitesi işbirliğiyle toplumun finansal sağlığını ölçümlemek üzere bu yıl beşinci kez gerçekleştirilen Türkiye Finansal Okuryazarlık ve Erişim Endeksi'nin sonuçları da paylaşıldı. Buna göre Türkiye'nin finansal okuryazarlık endeksi 60.8'e, finansal erişim endeksi skoru da 44.1'e ulaştı. 2016 yılında 38.2 olan skorla kıyaslandığında önemli bir yükseliş dikkat çekiyor. TEB Bireysel ve Özel Bankacılık Kıdemli Genel Müdür Yardımcısı Gökhan Mendi, konferansta şu değerlendirmeyi yaptı: "Sorumlu bankacılık anlayışımızla ülkemizin tasarruf alışkanlığının yükselmesi ve tabana yayılması, finansal okuryazar bir nesil yetiştirilmesi için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Tasarrufların artırılmasına destek olmak amacıyla 2012'de TEB Aile Akademisi'ni hayata geçirmiştik. 5 yıl içinde gönüllü eğitmenlerimiz verdiği birebir eğitimlerle 250 bin bireyin finansal okuryazar olmasını sağladık. UNICEF işbirliğiyle 6-14 yaş aralığındaki 11 milyon çocuğa sanat dersleri aracılığıyla ulaşarak finansal okuryazar bir nesil yetiştirilmesine katkı sağladık. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlükleri ile yaptığımız projelerle 3 yılda 6 milyonu aşkın kursiyer ve öğrenciyeye eğitim vermiş olacağız. Hedefimiz, 2019 itibarıyla 20 milyon bireyi yani Türkiye'nin yüzde 25 ini finansal okuryazar yapmak."

THALES
Vormetric

VERİ GÜVENLİĞİNİZE NAZAR DEĞMESİN!
ÖNLEMİNİZİ ALIN, SONRA ÜZÜLMİYİN.....

VERISOFT YTU TEKNOPARK B1 N302 ESENLER 34220 ISTANBUL
TEL 0212 483 7272 FAX 0212 225 9754 INFO@VERISOFT.COM

► Passolig kart sahiplerinin sayısı 3.4 milyonu geçti

Ceyhan Kazancı

Yıldız transferler ve artan oyun kalitesi futbol statlarındaki seyirci sayısını artırdı. Passolig Genel Müdürü Ceyhan Kazancı, geçen sezonun ilk yarısıyla kıyaslandığında seyirci sayısında gözle görülür bir artış yaşandığına dikkati çekiyor. Kazancı, "Geçen yıla oranla Süper Lig'de yüzde 44, TFF 1. Lig'de yüzde 13 oranında artış gözlemlendi. Seyirci sayısındaki pozitif değişimden de anlaşılacağı üzere

Passolig Kart sahibi taraftarların sayısı da 3.4 milyonu geçti" diyor. 2016-2017 futbol sezonunun ilk 17 haftasında, TFF 1. Lig'de 359 bin 619 seyirci statlara giriş yaparken, bu sezonun aynı döneminde seyirci sayısı 404 bin 836'ya ulaştı. Kazancı, seyirci sayısındaki yüzde 13 artışta, tribünlerdeki taraftar desteğiyle dikkati çeken MKE Ankaragücü Kulübü'nün de önemli bir etkisi olduğunu belirtiyor.

Türkiye'nin ilk ICO platformu Wedoico.io oldu

Wedoico.io Türkiye Temsilciliği, küresel anlamda potansiyeli bulunan ve ICO sürecine başlamış şirketleri yatırımcılarla buluşturmaya başladı. Her ay düzenlenmesi planlanan toplantıların ilkinde, dünya genelinde yatırım toplamak için düzenlediği ICO'larla 47 milyon dolar yatırım alan start-up şirketi ConnectJob'ın yöneticileri, yatırımcılara projelerini ve büyüme modellerini anlattı. Uzmanlar, kripto para piyasalarını, piyasaya yeni kripto para sürme sistemlerini ve bu alandaki yeni gelişmeleri katılımcılarla paylaştı. En iyi ICO kitle fonlama (crowdfunding) projelerini bulma gayretiyle çalışmalarını sürdüren ve blockchain yatırım fırsatı sunan Wedoico.io, 2017'nin ikinci çeyreğinde 800 milyon dolar para toplayarak rekora imza atan ICO yatırımları konusunda Türkiye'de ilk toplantıyı düzenlemiş oldu. Toplantıda, blok zinciri teknolojilerinde yatırımcılar için merkezleştirilmiş platform geliştirerek dünya çapında lider olmayı amaçlayan ConnectJob'ın üst yönetimi de yer aldı. ConnectJob ICO'su 26 Ocak 2018 itibarıyla kadar 4.9 milyon dolar karşılığı Bitcoin toplarken, Birleşik Arap Emirlikleri'nin ilk kripto para birimi kabul edilecek ConnectJob

Ali Sina User

blok zincirinin, piyasanın en değerli üçüncü kripto para birimi Ripple'i geçmesi bekleniyor. Türkiye'nin ilk ICO platformu Wedoico.io'nun Türkiye Temsilcisi Ali Sina User, etkinlikle ilgili şu değerlendirmeyi yaptı: "ICO'lar,

yeni projelerin Bitcoin ve Ethereum karşılığında temel kripto paralarını sattığı para toplama mekanizması. Bir yönden yatırımcıların şirket hisselerini satın aldığı halka arz (IPO) ile benzerlik arz ediyor ama kesinlikle aynı sistem değil. ICO'lar yeni bir olgu ama gündemde hızla yukarı tırmanıyor. Pek çok kişi ICO'yu herhangi bir düzenlemeye tabi olmayan menkul değer olarak görürken, kitlesel fonlama için önemli bir yenilik olduğunu kabul edenlerin sayısı da her geçen gün artıyor. ICO'lar, kriptografik mal varlığı üretmek için gerekli pek çok geliştirme sürecini kısaltan ETC-20 protokol standardı gibi teknolojiler sayesinde kolayca yapılandırılabilir."

Paramı Yönetebiliyorum

On binlerce girişimcinin bir bildiği var.

81 ilde on binlerce genç girişimci, Paramı Yönetebiliyorum eğitimlerine katılarak, bütçe yapmayı ve tasarruf etmeyi öğrendi.

Paramı Yönetebiliyorum'un ücretsiz eğitimlerine katılın, hem bütçenizi yönetmeyi öğrenin, hem de ülke ekonomisine katkı sağlayın.

Detaylı bilgi için: paramiyonetebiliyorum.net

Destekleyen bankalar:

ABank • Akbank • Albaraka Türk • Anadolubank • Burgan Bank • Citibank • DenizBank • Garanti Bankası • Halkbank • HSBC • ICBC Turkey • ING Bank
Kuveyt Türk • Odeabank • QNB Finansbank • Şekerbank • TEB • Türkiye Finans • Türkiye İş Bankası • VakıfBank • Yapı Kredi • Ziraat Bankası

habitat

VISA

► Türkiye FinTech ekosistemi için Avrupa'ya örnek olacak karar

Rekabet Kurumu'nun (RK) 7 Eylül 2017'de aldığı ve 11 Ocak 2018 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan kararıyla ödeme kuruluşlarının "bonus platformu"na erişimini yasaklayan hükümler, bankalar arasındaki sözleşmelerden kaldırıldı. Söz konusu karar, Ödeme ve Elektronik Para Derneği'nin (ÖDED) yaptığı başvuru sonrasında alındı. Rekabet Kurumu karar sürecinde, kart kuruluşu ve düzenleyici kurumların yanı sıra çok sayıda bankadan bilgi ve görüş istedi. Görüşüne başvurulanan bazı bankaların; ödeme kuruluşlarının finansal hizmetlere yüksek katma değer sunacak potansiyele sahip olduğunu, kart kabul eden işletmelerin artmasıyla kart sahiplerinin hizmetlere kolaylıkla erişebildiğini, tüketici açısından maliyetlerin düşeceğini ve rekabetin de olumlu etkileneceğini değerlendirmesi dikkat çekti. Başvuruyu yapan ÖDED Başkanı Burhan Eliaçık, kararı şöyle yorumluyor: "Ödeme ve elektronik para kuruluşları, ödeme hizmetine dair faaliyetlerini yürütmek üzere en az bir, genel uygulamada ise birçok bankayla çalışmak zorunda. Ancak bunun da ötesinde zaten gönüllü olarak bankalarla çalışma niyetindedeler. Biz kendimizi Türkiye pazarını

Burhan Eliaçık

büyütmek ve bölgesel FinTech merkezi olmak için işbirliği yapılması gereken paydaşlar olarak görüyoruz. Bankalara doğrudan rakip değiliz, onlarla işbirliği olanaklarını genişletmek istiyoruz. Ancak bonus platformuna erişimde yaşanan sıkıntıları ortadan kaldırmak için Rekabet Kurumu'na gitmek zorunda kaldık. Sonuçta da bu konuda Avrupa'daki örnekler arasında açıklanan ilk rekabet otoritesi kararı ortaya çıktı. Bir sonraki adımın, kalıcı

çözüm için sektörel rekabeti gözetilen yeni yapıların kurulması olmasını umuyoruz." Eliaçık'a göre, rekabetle ilgili engellerin kalkması sektörün geleceğe daha güvenle bakmasını ve finansal sistemde köklerini daha derinlere salmasını sağlayacak. Özellikle mevcut ortak platformlara erişimde güçlüklerin yaşanması, bazı finansal kuruluşların işbirliğine yeterince açık olmaması ve düzenlemelerin çağın koşullarına uygun şekilde güncellenememesi, kuruluşların potansiyellerini yeterince kullanamamasına neden oluyor. Eliaçık, "Günümüzde gerek bireyler gerekse işletmeler finansal hizmetleri yurtdışında yerleşik şirketlerden de kolaylıkla alabiliyor. Dolayısıyla yeni dönemde ödeme sistemlerindeki rekabet sadece ülkemizdeki kuruluşları değil, yurtdışındaki FinTech'leri de kapsıyor. Bu yüzden ülkemizdeki FinTech sektörünü ve finansal sistemimizi, global rekabet ve etkilere karşı koruyucu bir güç, savunma hattı olarak görmemiz gerekiyor" diyor.

Multinet Up'ın AÇEV'e desteği sürüyor

Yeni nesil finansal teknoloji ve hizmet şirketi Multinet Up, Anne Çocuk Eğitim Vakfı'nın (AÇEV) "eğitimde fırsat eşitliği" ilkesiyle Türkiye'nin dört bir yanındaki ihtiyaç sahibi çocuklar, anne babalar ve genç kadınlara yönelik olarak uyguladığı eğitim programlarına destek veriyor. Bu yolla çocukların okul öncesi eğitimden faydalanmasına, annelerin çocuk gelişimi konusunda bilgi edinmesine, babaların "ilgili baba" olmasına,

genç kadınların hayatta buluşmasına ve hayallerine bir adım daha yaklaşmasına imkan sağlanıyor. Multinet Up, 2016 yılında da AÇEV'in Kınık ilçesine bağlı Poyracık Köyü'ndeki Aile ve Çocuk Yaşam Merkezi'nde okul öncesi eğitim alamamış çocukları ilköğretime hazırlamak ve annelerine çocuklarının gelişimleri konusunda beceriler kazandırmak amacıyla hayata geçirdiği eğitimlere destek olmuştur.

Nevin İlhan Koçak

Demirkan Şener

VX680 ECR İLE TANIŞINCA BİZ

ÖDEME ALMA KOLAYLIĞINI YAŞAYAN İŞLETMELER MOBİL YAZARKASA POS VX680 ECR İLE ÇOK MUTLU!

Mobil Yazarkasa POS VX680 ECR ile restoran masasında, her evin kapısında, orada, burada, şurada yani dilediğiniz her yerde ödeme alabilirsiniz! Üstelik artık hızlı ödeme var, sıra beklemek yok! Mali Modül dahil tüm yazılım ve donanımı Verifone Mühendisleri tarafından geliştirilmiş Yüzde Yüz Verifone üretimi VX680 ECR, 3.5" geniş dokunmatik ekran, daha kısa fiş boyutu, bankacılık, yemek kartı ve birçok kurumsal uygulamalara uygun altyapısı ile Verifone yetkili satıcılarında sizleri bekliyor.

Verifone

ÇAĞRI MERKEZİ 0850 622 9 728
verifoneyazarkasa.com

► Sarıgöllü, Horizon 2020 Avrupa İnovasyon Konseyi jüri üyeliğine seçildi

Cardtek Yönetim Kurulu Başkanı Ayşe Nil Sarıgöllü, Avrupa Birliği tarihinin en büyük araştırma ve inovasyon programı olan Horizon 2020 kapsamında kurulan Avrupa İnovasyon Konseyi'ne jüri üyesi olarak seçildi. Avrupa İnovasyon Konseyi, 2020 yılına kadar 7 bin 500 projeye yaklaşık 3 milyar Euro yatırım yapmayı hedefleyen "SME Instrument Fonu"na yapılan başvuruları değerlendirmekle görevli özel yatırımcılar, melek yatırımcılar ve inovasyon dünyasının liderlerinden oluşuyor.

Avrupa Komisyonu tarafından 2014 yılında başlatılan Horizon 2020 programı, 2020 yılına kadar toplam 77 milyar Euro fon bütçesiyle AB genelinde araştırma ve inovasyon çalışmalarını destekleyecek. SME Instrument Fonu'na yapılan başvurularda ön değerlendirme sonrası, başvuru yapan girişimcilerin kişisel nitelik ve motivasyonlarının da

değerlendirilmesi amacıyla yüz yüze mülakatlar yapılıyor. Teknoloji, iş ve finans dünyasından fikir liderlerinin ve sektörel uzmanların jüri olarak seçildiği, 26 ülkeden toplam 85 üyenin bulunduğu konseyde görev alan iki Türk temsilciden biri olan Ayşe Nil Sarıgöllü de 3 milyar Euro hacmindeki SME Instrument fonunun, inovasyonu en iyi şekilde kullanan KOBİ'lere ulaştırılmasında etkin rol oynayacak. Horizon 2020'nin ortaya çıkardığı yeni küresel değerler sayesinde sadece AB değil dünya genelinde de büyük etkiye sahip olduğunu dile getiren Sarıgöllü, "Türkiye'de olduğu gibi Avrupa'da da iş dünyasının çok büyük bir paydasını küçük ve orta ölçekli işletmeler oluşturuyor. Araştırma ve inovasyona yatırım yaparak, çalıştığı pazara yıkıcı dönüşümler getiren, hatta kendi pazarını oluşturan KOBİ'leri desteklemek bizim için de ufuk açan, heyecan verici bir tecrübe

Ayşe Nil Sarıgöllü

olacak. Türkiye'nin lider teknoloji şirketlerinden Cardtek adına böyle kritik bir görevi üstlenmek benim için büyük bir gurur kaynağı oldu" diyor.

En genç girişimciler üretmeye başlıyor

Türkiye'nin ilk çocuk girişimcilik merkezinde dersler başladı. İstanbul'daki Workinton'da faaliyete başlayan Fikir Değirmeni Çocuk Kuluçka Merkezi, 2 yıl boyunca, hafta sonları 9-17 yaş aralığında yer alan çocuklara fikir, proje ve iş geliştirme alanlarında eğitim verip yenilikçi ve üretim esaslı iş modelleri geliştirecek. Fikir Değirmeni, meslek seçiminde büyük kararsızlık yaşayan Türk gençlerine için de örnek bir model olmayı amaçlıyor. Workinton CEO'su Pinar Massena, "Workinton Kuluçka Merkezi ve Kuveyt Türk ile operasyonu birlikte yürüttüğümüz Lonca Girişimcilik Merkezi'nin ardından şimdi de Fikir Değirmeni Çocuk Kuluçka Merkezi'ne ev sahipliği yapıyoruz. Türkiye'nin girişim ve start-up ekosistemine katkılarımızı sürdürürken yaş sınırını çok daha gerilere çekiyoruz" diyor. Araştırarak öğrenen, deneyimleyen, kendini geliştiren bireyler yetiştirme hedefi ile kurulan Fikir Değirmeni Çocuk Kuluçka Merkezi'nde çocuklar

için 4 farklı model eğitim veriliyor:

- **Akademi Eğitimi:** Çocuklar akademi eğitimi boyunca fikir, proje ve iş geliştirme alanlarında eğitim alıyor.
- **Kulüp Eğitimleri:** Akademi derslerine katılmak yerine sadece bir alanda uzmanlaşmak isteyen çocuklara hafta içi akşamları 4 saatlik dersler veriliyor.

- **Etkinlikler:** Her ay çocukların aileleriyle birlikte katılabileceği üretim ve geliştirme esaslı atölyeler düzenleniyor.
- **Kuluçka Eğitimi:** 2 yıllık eğitim sonunda çocukların girişimlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak için mekân, eğitim, mentorluk gibi alanlarda birçok hizmet sunuluyor.

“Bizim için ayrıcalıklısiniz çünkü **ihtiyacınız, önceliğimiz.**”

Mobil uygulamamız
ile her zaman yanı başınızdayız.

METRO

"Akıllıca Neresi Varsa, Oraya Metro Var"

► AB'de 10 internet kullanıcısından 7'si e-alışverişi seçti

Avrupa Birliği'nde (AB) geçen yıl her 10 internet kullanıcısından yaklaşık 7'si internetten alışveriş yaptı. Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) verilerinden derlenen bilgilere göre, AB ülkelerinde internetten yapılan alışveriş, geçen yıl 2007'ye kıyasla 18 puan arttı.

E-alışveriş, özellikle genç internet kullanıcıları arasında istikrarlı bir şekilde büyüdü. 2007-2017 döneminde tüm yaş grupları arasında yükseliş kaydeden e-alışverişte en fazla artış 16-24 yaş grubunda oldu.

AB'de geçen yıl internet kullanıcılarının yüzde 68'i internetten alışveriş yaptı. İnternetten alışveriş yapanların yüzde 33'ü AB ülkelerindeki satıcıları tercih etti. Bu oran, 2012'de yüzde 25'ti. İnternet kullanıcıları arasında internetten alışveriş yapanların en yüksek olduğu ülke yüzde 86 ile Birleşik Krallık olarak belirlendi. Birleşik Krallık'ı, yüzde 84 ile İsveç,

yüzde 82 ile Danimarka, Almanya, Lüksemburg ve Hollanda izledi. İnternetten alışverişte en düşük paya sahip ülkelerse yüzde 23 ile Romanya, yüzde 27 ile Bulgaristan ve yüzde 39

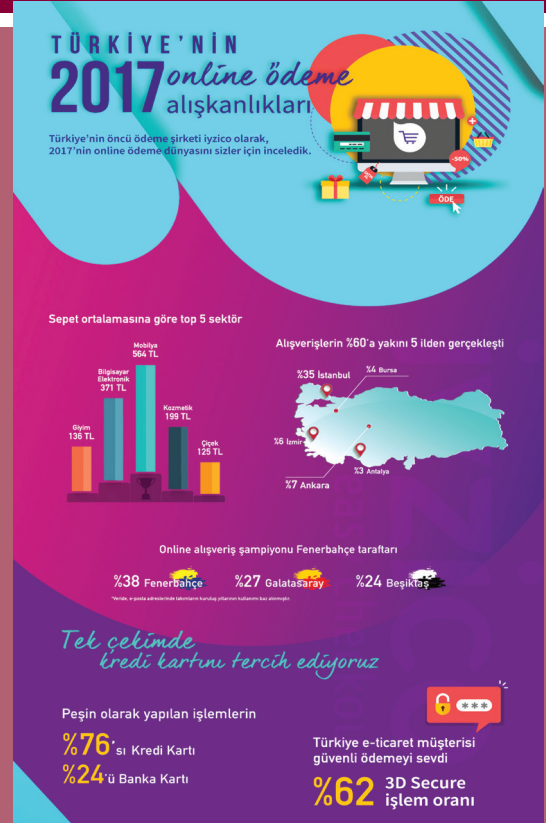
ile Güney Kıbrıs Rum Kesimi oldu. İnternetten en fazla sipariş verilen ürün grubu, yüzde 64 ile giyim ve spor malzemeleri oldu. Ardından yüzde 53 ile seyahat ve tatil amacıyla konaklama, yüzde 46 ile ev eşyası, yüzde 39 ile etkinlikler için bilet, yüzde 34 ile kitap, dergi ve gazete alımları izledi. Giyim ve spor malzemeleri alımlarında en yüksek pay yüzde 71 ile 16-24 yaş grubunda kaydedildi. En fazla ev eşyası alan yaş grubu yüzde 50 ile 25-54 yaş grubu olurken, en çok seyahat ve tatil amaçlı konaklama satın alımı ise yüzde 71 ile 55-74 yaş grubunda gerçekleşti.

AB'de internet üzerinden alışveriş yaparken herhangi bir sorun bildirmeyenlerin oranı yüzde 69 oldu. Yaşanılan sorunların büyük çoğunluğunu ise satın alma işlemi sırasında belirtilenden daha uzun süren teslimatlar oluşturdu.

Online alışverişin lideri mobilya, ŞAMPİYONU FENERBAHÇE!

TÜBİSAD'ın e- ticaret raporuna göre 2017'de e-ticaret pazarı yüzde 30 büyüdü. Başta sanal POS temini olmak üzere ödeme hizmetleri sunan izico da 2017'deki online ödeme alışkanlıklarını ortaya koymak üzere bir infografik hazırladı. izico, kullanıcıların e-posta adreslerinde yer alan takımların kuruluş yıllarını baz alarak ilginç bir veri de çıkardı. Online alışveriş yapanların yüzde 38'i Fenerbahçe, yüzde 27'si Galatasaray, yüzde 24'ü ise Beşiktaş taraftarı çıktı. izico'nun araştırmasına göre mobilya sektörü sepet ortalaması tutarında 564 TL ile birinciliği göğüslerken, bu sektördeki ödemeler için en çok 6 taksit tercih edildi.

Bilgisayar ve elektronik sektörü ise 371 TL ile ikinci sıraya yerleşti. Ortalama sepet tutarı kozmetikte 199, giyimde 136, çiçekte ise 125 TL oldu. Türkiye genelinde alışverişlerin yüzde 60'a yakını 5 büyük ilden yapıldı. İstanbul, yüzde 35 ile internetten alışveriş yapmayı en çok tercih edenlerin yaşadığı şehir oldu. Diğer iller Ankara yüzde 7, İzmir yüzde 6, Bursa yüzde 4, Antalya yüzde 3 şeklinde sıralandı. izico verileri, tek çekimde en çok kredi kartını tercih ettiğimizi ortaya koyuyor. Buna göre, peşin olarak yapılan işlemlerin yüzde 76'sı kredi kartları, yüzde 24'ü ise banka kartlarıyla ödendi.

MANY SOLUTIONS FOR MANY COUNTRIES WITH JUST ONE NAME: CARDTEK

SAN JOSE • CHICAGO • TORONTO • ISTANBUL • DUBAI

With well-established product portfolio and more than 15 years of experience in EMV, we provide end-to-end payment solutions in this new and digitalized era. We are also one of the leading players in digital payments, open-loop transit and wearable payment technologies. Our award-winning, scalable and robust solutions work flawlessly with multiple technologies and platforms providing full flexibility that takes away the need of working with multiple vendors, while achieving the highest compliance standards. Since the beginning, we, as Cardtek, have achieved a phenomenal success at 400+ projects of 150+ customers in 25 countries across the globe.

Cardtek is proud to manage more than 100 million cards and 1 million POS devices, globally.

Digital Payments	Card Management	EMV Solutions	Fraud & Risk Management
Payment Processing Services	Transit Solutions	Wearable Technologies	Hardware Solutions

Troy'un 2018 hedefi 7 milyon karta ulaşmak

Cenk Temiz

Dr. Soner Canko

2017'nin son günlerinde duyurduğu mobil temassız ödeme çözümüyle Türkiye'de inovasyonun itici gücü olacağını işaretlerini veren Troy, 2020'de 20 milyon kartla pazar payını yüzde 10'a ulaştırmayı hedefliyor. BKM Genel Müdürü Dr. Soner Canko, "Bunu yaparken mevcut pazardan pay almaktan ziyade misyonumuza paralel pazarı büyütme, finansal okuryazarlığı artırmaya odaklanacağız" diyor...

KAYHAN ÖZTÜRK

Bankaların ortak platformu ve kartlı ödeme sistemleri alanında Türkiye'de dijital dönüşümün öncüsü Bankalararası Kart Merkezi (BKM) tarafından geliştirilen kartlı ödeme yöntemi ve markası Troy, Nisan 2016'da hayata geçtiğinden beri çok önemli mesafeler kat etti. 2017 yılında hızlı bir büyüme trendi yakalayarak yaklaşık 2 milyon cüzdana giren Troy, 2017'nin son günlerinde kamuoyuna duyurduğu temassız mobil ödeme çözümüyle de Türkiye'de inovasyonun itici gücü olacağını işaretlerini verdi. BKM Genel Müdürü Dr. Soner Canko ve BKM'de Troy'dan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Cenk Temiz ile Troy'un dünü, bugünü ve yarını konuşup; 2017 değerlendirmelerini ve 2018 planlarını dinledik...

Troy'la son 2.5 yıldır hızlı ve heyecanlı bir yolculuk yaşıyoruz

Dr. Canko ve Temiz, 1 Nisan 2016'da yapılan ilk işlemler

kamuoyuna duyurulmasından bu yana geçen yaklaşık 2.5 yıllık sürede Troy'un yolculuğundaki dönüm noktalarını şöyle anlattı:

"Troy'la dolu dolu bir 2.5 yıl geçirdik. 1 Nisan 2016'da Troy'u kamuoyuna duyurduğumuzda altyapı çalışmalarını tamamlamış, Troy kullanımına ilişkin tüm standart ve kuralları belirleyerek Troy kartların yurtiçinde her yerde kabul edilmesini sağlamıştık. 2017'den itibaren odağımız ise Troy'un tüketiciler nezdinde bilinirliğini sağlarken, her cüzdana bir Troy logolu kart yerleştirmek oldu."

2017'de her yeni 100 banka kartından 11'i Troy oldu; Troy logolu kartlar bir yıldan kısa bir sürede 2 milyona yakın cüzdana girdi

2017'de bu anlamda çok başarılı bir yıl geçirdiklerini belirten Dr. Soner Canko, "Türkiye'nin bu yeni markası, yolculuğunun başlarında olmasına rağmen çok mesafe aldı. Türkiye'nin Troy'u çok sevdiğini söyleyebiliriz. Troy

henüz Mayıs 2017'de tüketiciyle buluşmasına rağmen, bugün banka kartı, kredi kartı ve ön ödemeli kart olmak üzere 2 milyona yakın kartta Troy logosu bulunuyor. Troy logolu kartlarla 2017'de 13 milyonun üzerinde işlem gerçekleşti. Bu işlemlerin karşılığında ulaşılan hacim ise 3.5 milyar TL'yi geçti" diyor.

BKM'nin halihazırda Türkiye kartlı ödemeler pazarının yüzde 100'ünü temsil eden 28 üyesi olduğunu hatırlatan Canko, bunlardan 18'inin Troy logolu kart sunduğunu, 2017 yılında verilen her 100 banka kartından 11'inin Troy logolu olduğunu belirterek şöyle ekliyor: "Bunun 1 yıldan kısa bir sürede elde edilmiş çok önemli bir başarı olduğunu düşünüyorum."

Orta Vadeli Program'da yer alan Troy, 2017'de dünyaya açıldı

Türkiye'nin Ödeme Yöntemi'nin Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan Orta Vadeli Program'da yer aldığı hatırlatan Dr. Soner Canko'ya göre, Troy'un yaygınlaşmasıyla birlikte yurtiçi tasarrufların artırılması yönünde önemli ilerlemeler kaydedilecek.

2017 aynı zamanda Troy'un dünyada geçerliliğini de kazandığı yıl oldu. Discover ile yapılan işbirliği sayesinde Troy logolu kartlar 185 ülkede, 41 milyonun üzerinde alışveriş noktasında ve 1.9 milyon ATM'de geçerli olmaya başladı.

2018 ilk günlerinde temassız mobil ödeme çözümünü kamuoyuna duyuran Troy, Türkiye'de yenilikçiliğin öncüsü olacağına dair ilk işareti verdi

BKM'de Troy'dan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Cenk Temiz ise Troy kurulduğundan bu yana yenilikçiliğe verdikleri önemin altını çiziyor. Kurdukları Troy İnovasyon Merkezi'nde sürdürülebilir yenilik anlayışını benimsediklerini söyleyen Temiz, Troy'un rotasını inovasyona yönelttiğini vurguluyor.

Dijital dönüşüm ve nakitsiz toplum alanında yeniliklere imza atmak için kurulan Troy İnovasyon Merkezi mevcut süreçleri dijitalleşmek, yenilikçi iş modelleri yaratmak ve katma değerli yeni hizmetler geliştirmek için çalışıyor. Temiz, Troy'un odaklandığı konuların başında temassız mobil ödeme teknolojisinin yer aldığı, 2018'in ilk günlerinde devreye alınan çözüm sayesinde cep telefonu aracılığıyla temassız, hızlı ve güvenli ödeme imkânı da sunulduğunu belirtiyor.

2018'de Troy daha da hızlı büyüyecek; hedef 7 milyon karta ulaşmak

Cenk Temiz, Türkiye'nin ilk ve tek ödeme yöntemi olan Troy'un vizyonuna, misyonuna ve geleceğe yönelik stratejik hedeflerine de değiniyor. Troy'un en temel misyonu Türkiye'de kartlı ödeme sistemlerinin sağlıklı ve sürdürülebilir şekilde büyümesini sağlamak ve böylece ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmak. Halihazırda kartlı ödeme sistemlerinde oldukça gelişmiş bir pazar olan Türkiye'de yerel bir ödeme yöntemi olarak yer alan Troy, dünyadaki benzer örneklerde olduğu gibi, pazarda yenilikçiliğin lideri olmaya ve rekabeti renklendirmeye aday.

Bu kapsamda Troy, 2018'de büyümesini daha da hızlandırarak 7 milyon karta ulaşmayı hedefliyor. 2022'de ise 40 milyon karta ulaşmaya hedefleyen Troy pazarın yüzde

20'sine talip. Bunu yaparken de mevcut pazardan pay almaktan ziyade misyonuyla paralel olarak pazarı büyütme-ye, finansal okuryazarlığı artırmaya odaklanacak.

Bu toprakların değerlerini keşif yolculuğu bu yıl da sürecek

Troy'un Türkiye'nin değerlerini sahiplenen bir marka olduğunun da altını çizen Cenk Temiz, ünlü yemek kitabı ve gazete yazarı Refika Birgül'le bu toprakların lezzetlerini, genç sanatçı Evrencan Gündüz'le bu toprakların seslerini, karikatürist Erdil Yaşaroğlu ile de bu toprakların mizahını keşfetmeye yönelik çok keyifli yolculuklara 2018'de devam edeceklerini belirtiyor.

Troy'un rotası inovasyon; Troy 2018'de de pazara yön verecek, adından söz ettirecek yeni ürünlere imza atmaya hazırlanıyor

Dr. Soner Canko, Troy'un perakendecilerden düzenleyici kuruluşlara, cihaz ve kart üreticilerinden yazılımcılara kadar pek çok farklı kurum ve kuruluşu bir araya getiren büyük bir ekosistem kurduğunu vurguluyor. Canko, "Troy bu büyük ekosistem için katma değer yaratmakla kalmayacak, Türkiye'nin dijitalleşmesine de katkı sağlayacak. Türkiye, genç nüfusu ve yüksek mobil penetrasyonuyla yeniliklerin öncüsü olma potansiyelini taşıyor. Bankacılık ve kartlı ödeme sistemleri, Türkiye'nin bunu ispat ettiği alanlar oldu. Ödeme, gencinden yaşlısına herkesin yaşadığı bir deneyim. Biz bu deneyimi olabilecek en kapsayıcı, etkili ve hızlı çözümlerle herkes için güzelleştirmek istiyoruz" diyor.

Canko, bu kapsamda Troy'un 2018 planlarını da şöyle paylaşıyor: "Bu yıl temassız mobil ödeme çözümlerini daha da ileriye taşıyarak; her geçen gün hayatımızda daha da yer eden giyilebilir teknolojiler, artırılmış gerçeklik gibi yenilikler ile ödemelerin kesiştiği noktada pazara yön verecek, adından bahsettirecek yeni ürünlere imza atmaya hazırlanıyoruz." ☺

Verisoft'tan kurumsal dönüşüm için önemli bir adım

Kart yönetim paketi, kart kişiselleştirme hizmetleri ve sadakat programlarıyla Türkiye'nin yanı sıra ABD, Avrupa, Ortadoğu ve Afrika pazarlarında da büyüyen Verisoft, kurumsallaşma hedefi doğrultusunda Mustafa Temiz'i yönetim kadrosuna dahil etti...

Mustafa Temiz

34 yıllık köklü geçmişine rağmen "genç bir start-up" ruhuyla faaliyet gösteren Verisoft, kurumsallaşma sürecinin yönetimi için uzman bir danışmanla çalışmaya karar verdi. Danışmanlık, test, süreç denetleme ve sertifikasyon konularında 20 yılı aşkın profesyonel yönetim tecrübesine sahip olan Mustafa Temiz, Yönetim Kurulu Üyesi unvanıyla Verisoft ailesine katıldı. Hatırlanacağı gibi Verisoft, 2016 yılının şubat ayında da yine kurumsallaşma hedefi doğrultusunda Ziraat Bosna'nın kurucusu, Yunanistan'daki ilk Türk banka şubesinin ardındaki isim olan Öznur Özeniş'i Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Murahhas Üye olarak bünyesine katmıştı. Şimdi Özeniş'in önerisi üzerine, Verisoft Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Onur Alver'in de onayıyla birlikte, kurumsallaşma yolundaki dönüşümün daha verimli ve şeffaf bir şekilde ilerlemesi amacıyla Mustafa Temiz yönetim ekibine dahil oldu.

"Girişimci ruhu hep koruyacağız"

PSM olarak Şubat 2016'da, yeni görevinin ilk günlerinde Özeniş ile yaptığımız röportajda bize iki temel hedeften bahsetmişti: Ürün ve servislerin daha fazla iş ortağına ulaşmasını sağlamak, Verisoft'un geleceğini güvenlik altına alacak daha profesyonel bir yönetim yapısı oluşturmak... Geride kalan 2 yılda Amerika ve EMEA (Avrupa, Ortadoğu ve Afrika) pazarlarında kart yönetim paketi, kart kişiselleştirme hizmetleri ve sadakat programlarıyla büyümesine hız katan Verisoft'un, Türkiye sınırları içinde de Troy gibi önemli pro-

jelerde yer aldığını hatırlatan Öznur Özeniş, o dönemde bahsettiği yeniden yapılanma çalışmalarının nasıl ilerlediğini ise şöyle yanıtıyor: "Hayalim Verisoft'un geleceğini güven altına alacak, 30 hatta 100 yıl daha yaşatacak bir yapı oluşturmak. Bu daha kurumsal, adil ve şeffaf bir yapı olacak. Tabii bu süreçte, Verisoft'un 34 yıldır koruduğu girişimci ruha zarar vermemek de önceliğimiz olacak."

Başarılarla dolu bir kariyer

Verisoft'un yeni Yönetim Kurulu Üyesi Mustafa Temiz kariyerine, o dönemde 65 ülkede faaliyeti bulunan Moody International'da başladı. Satış ve pazarlama alanında gösterdiği başarılarından sonra hızla yükselen Temiz, Moody International tarihindeki en genç ülke yöneticisi oldu. Moody International, Intertek tarafından satın alındıktan sonra da şirketin Türkiye, Azerbaycan ve Ürdün genel müdürlüğünü üstlendi. Temiz, Dekra Türkiye genel müdürlüğünün ardından kariyerini stratejik planlama/yönetim, yeniden yapılanma, kurumsallaşma gibi kapsamlarda danışma kurulu/yönetim kurulu üyeliği, mentorluk ile beraber melek yatırımcı olarak sürdürdü. Lojistik, sağlık, sürdürülebilir enerji ve bilişim teknolojileri sektörlerinde gerek yatırımcı gerekse profesyonel olarak görev yaptı. Birçok ürün lansmanında yer aldı, şirket ölçekleme, kurumsal dönüşüm ve satın alınma süreçlerini yönetti. Mustafa Temiz, Verisoft'un kurumsal ve daha dinamik bir organizasyon yapısına kavuşması, yenilikçi ürün ve hizmetlerinin yeni pazarlara açılması için çaba harcayacak. ☺

Ziraat Bankası'nda bir gecede 11 genel müdür yardımcısı değişti

Kim nereye transfer oldu?

ING Bank'ın yeni genel müdürünü sektör finansgündem'den öğrendi

Sektörle ilgili son gelişmeler

TRT Genel Müdürlüğü'ne talip olan bankacı kim?

Hepsi ve daha fazlası için
www.finansgundem.com

17 Aralık 2013 Salı 14:39

Finans Gündem

ARA MA YAP

ANA SAYFA | GÜNDEM | BANKACILIK | FINANS KÜLTÜRÜ | SİGORTA - BES VE HAYAT | EMLAK-MORTGAGE | PARA PIYASA | LEASING/FAKTORİNG | RÖPORTAJLAR | YAZARLAR

KISAYOLLAR: Günün Tüm Haberleri | İlginç Bankacı Hikayeleri | Para Komedi | Araştırma | Basın Toplantıları / Ajanda | Dünden Bugüne Bankacılar

Öne Çıkan Haberler

İngiltere'de enflasyon hedefler dahilinde
İngiltere'de enflasyon Kasım ayında beklenmedik şekilde yavaşlayarak son dört yılın en düşük seviyesine indi

MOBİL
Uç yönlü görüşme yapabilen akıllı telefon
Uç yönlü görüşme yapabilen dünyanın ilk akıllı telefonu: GSMart SIMBA SX1

ASKERİ HELİKOPTER DÜŞTÜ 4 ÖLÜ
Ankara'da askeri helikopter düştü
Ankara'da Çiğbaşı yakınlarında askeri helikopter düştü, helikopterde bulunan diğer 4 asker şehit oldu...

Her 50 TL'lik alışverişinize 15 otomobilden biri hediye

MERKEZ 'AYNEN DEVAM' DEDİ FAİZ DEĞİŞTİRİLMEDİ

Finans Hattı
Sırbistan faiz indirdi
Almanya'nın tüketici güveni yükseliyor
2013 altından çıkış yılı oldu

Can'a Geleceğine MALAGELSİN
canageceginemalagelsin.com

DEV MARKALAR
KARNAJINIZ İÇİN

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 > Tümü

FINANS SEKTÖRÜNÜN
İNTERNETTEKİ BULUŞMA ADRESİ

Online alışveriş hakkında doğru bilinen 10 yanlış

MURAT ERDÖR
ME Consultancy Kurucusu
Dijital Dönüşüm Danışmanı

MURAT ERDÖR KİMDİR?

Lise eğitimini TED Ankara Koleji'nde tamamladıktan sonra Bilkent Üniversitesi İşletme Bölümü'nden 1999 yılında mezun oldu. Bahçeşehir Üniversitesi'nde "Stratejik Pazarlama ve Marka Yönetimi" üzerine mastır yaptı. Finans, hizmet ve enerji sektörlerinde yerli ve yabancı birçok şirkette çalıştıktan sonra, uzun süre dijital pazarlama ve otomasyon konusunda dünyanın sayılı markalarından biri olan Emarsys'te Türkiye ülke müdürlüğü görevini yürüttü. Emarsys'ten ayrıldıktan sonra pazarlama platformu Euromessage Türkiye'nin genel müdürü olarak çalıştı. 20 yıllık kurumsal hayata ara verip kendi firması ME Consultancy'yi kurdu. Kariyerine dijital dönüşüm danışmanı olarak devam eden Erdör, aynı zamanda firmalara eğitimler veriyor, etkinlikler düzenleyip girişimcilere mentorluk yapıyor.

1 İnternette alınan ürünlerin gelmesi çok uzun sürer!

İnternette alınacak ürünlerin teslimat süreleri e-ticaret siteleri arasında farklılık gösterebilir. Ancak ülkemizde ek bir ücret karşılığında aynı gün ürün gönderimi yapan ve gün içerisinde ürünlerin kullanıcıya ulaşmasını sağlayan e-ticaret siteleri de tüketicilere hizmet sunuyor.

2 İptal veya iade süreci çok zorlu!

İptal ve iade süreci sanıldığının aksine zor değil. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a göre, online alışveriş yapan tüketici, satın aldığı ürünü 14 gün içerisinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin iade etme hakkına sahip.

3 İnternette alışveriş güvenli değil!

Online alışveriş konusundaki en büyük endişelerden biri güvenlidir. Bu konuda yapılması gereken en önemli şey, online alışveriş yapılacak sitenin güvencesini araştırmaktır. Kullanıcı; site kime ait, ne kadar süredir faaliyette gibi kısa bir araştırma yapılabilir. Ayrıca yorumları içeren fiyat karşılaştırma siteleri gibi kaynaklardan da alışveriş yapılacak siteye ait geçmiş deneyimler incelenebilir.

4 Aldığım ürün bozulursa ya da bozuk ürün yollanırsa çok uğraşmak gerekir!

Hiçbir güvenilir online alışveriş sitesi bozuk ürün yollamaz. Ancak düşük de olsa tedarikçi

firmadan üretim hatalı ürün gelme olasılığı vardır. Ya da ürün tüketici tarafından kullanırken bozulabilir. Böyle durumlarda güvenilir online alışveriş siteleri müşterilerine alternatif çözümler sunar.

5 Online alışverişin ardından ihtiyacım olduğunda muhatap bulamam!

Artık birçok online alışveriş sitesinin bünyesinde bulunan çağrı merkezleri, tüketicilerinden gelen sorulara yanıt sunar. Tüketici, online alışveriş sitesine ait çağrı merkezi numaralarını arayarak, karşılaştığı sorun ekleninde destek isteyebilir.

6 Ya sahte ürün gönderilirse...

Güvenilir online alışveriş sitelerinde sadece orijinal ürünler satılır. Bu sebeple tüketicilerin sitenin saygınlığını, güvenilirliğini kontrol etmesi ve ardından alışveriş yapmaları önem taşıyor.

7 Elektronik ürünleri garanti belgesiz gönderebilirler!

Güvenilir alışveriş siteleri, elektronik ürünleri garanti belgeli olarak gönderir. Eğer ürün tüketiciye doğrudan üretici tarafından ulaştırılıyorsa ve kutunun içerisinde garanti belgesi çıkmamışsa, tüketici ürünü satın aldığı online alışveriş sitesinden bu belgeyi talep edebilir.

8 Online alışveriş yapmak zor iş!

Online alışveriş yapmak birçok yönden oldukça kolaydır. Online alışverişte mağazaya gitmekle uğraşmaz, 7/24 açık bir mağazadan evinizin ya da işyerinizin konforunda ürün satın alabilirsiniz. Fiyat karşılaştırma sitelerinin

den aynı ürünün nerede, hangi fiyata satıldığını kolaylıkla kontrol edebilirsiniz. Ayrıca ürünü taşımaya da gerek kalmaz, ürün doğrudan belirttiğiniz adrese gönderilir.

9 E-ticaret siteleri avantajlı ama bu avantajın sebebi kalitesiz ürün olabilir!

Online alışveriş sitelerinin mağaza kirası, mağaza çalışan maliyetleri gibi masrafları olmadığı için ortaya çıkan tasarrufu, tüketicilere daha uygun fiyatlı ürün sunma açısından değerlendirmeleri daha kolaydır. Bu sebeple online

alışverişin en büyük avantajlarından biri, aynı ürünleri daha uygun fiyata sunmasıdır.

10 Siparişi verdikten sonra paketimin takibini yapamam!

Artık birçok online alışveriş sitesi, sipariş sonrasında müşterilerine sipariş takibi imkanı sunuyor. Bu sayede müşteriler, ürünlerinin kargoya teslim edilmesi, kargo aracına yüklenmesi gibi süreçleri online olarak takip edebiliyor. Ayrıca bazı kargo firmaları, kendi takip numaralarını ilereyerek müşterilerin hayatlarını kolaylaştırabiliyor. ☹

SİPARİŞ TESLİMATINDA YENİ DÖNEM

Online perakende devi Amazon, sipariş teslimi konusunda yeni bir uygulama başlattı. Şirket, ABD'nin büyük şehirlerinde ve Londra'da dükkanlar içinde, şifresi önceden SMS veya e-postayla müşteriye gönderilmiş olan kilitleli dolapları kiralayıp, ürünleri buraya göndermeye başladı. İngiliz firması ByBox, bu hizmet için ülke çapındaki 350 noktadaki dolaptan 2 sterlin ücret alıyor. Bazı firmalarsa hiçbir bedel istemiyor. Söz konusu uygulama, Almanların yüzde 90'ının evi veya işyeri Deutsche Post'un işlettiği ücretsiz dolaplara 10 dakika mesafede olduğundan büyük bir kolaylık sağlıyor. Fransa ve Türkiye'de de posta işletmeleri bu

hizmeti ücretsiz olarak vermeye başladı bile. Kuzey Avrupa'da ise Estonya asıllı bir firma olan Cleveron, kredi kartıyla işlem yapılan dolapları hizmete sundu. Büyük dağıtım şirketlerin birinin ABD ve Kanada'da yakın zamanda 1000'den fazla dükkanla sözleşme imzalaması ve her hafta onlarca alışveriş merkeziyle anlaşması da bir diğer önemli gelişme. Bu arada Kinek adlı firma da belli yerlerdeki dükkanları KinekPoint olarak adlandırıyor ve kargoların

buradan alınmasını sağlıyor. Müşteriden 3 dolar alan dükkanlar, bunun 1 dolarını Kinek'e veriyor. Kargosunu almaya gelen insanların aynı zamanda alışveriş yaptıklarını gören dükkan sahiplerinden bazıları ise bu hizmeti ücretsiz sunuyor.

Şube dönüşümü için iki yenilikçi ürün: TellerInfinity Asiste Self Servis Teknolojisi ve GDB-100 Self Servis Depozit Makinası

Protem ve Glory, şubelerini operasyon yerine iş üretme merkezine dönüştürmek isteyen bankalara iki yeni ürünle destek veriyor: Şubelerde yapılan tüm işlemleri self servis hale getiren asistan cihaz TellerInfinity; yüksek adetlerde nakit parayı, banka personelinin meşgul etmeden, müşterinin kendi başına kısa sürede ve kolayca hesabına yatırmasına imkan veren yüksek kapasiteli depozit makinası GDB-100...

Protem, başta Merkez Bankası ve Darphane olmak üzere Türkiye'deki bankalara ve nakdin çok kullanıldığı sektörler çek, banknot, madeni para işlenmesiyle ilgili makine ve sistem temin ediyor, bu alanda faaliyet gösteren çok sayıda uluslararası şirketin temsilciliğini yapıyor. Bu şirketlerden biri de iş ilişkileri uzun yıllar öncesine dayanan ve dünyada nakit çözümleri sektörünün önemli oyuncularından biri olan Japonya merkezli Glory...

Glory, pek çok ülkeye para işleme makineleri, nakit yönetim sistemleri, otomatlar ve otomatik servis ekipmanları pazarlıyor. Halen 80 ülkede Glory'nin ürünleri finans, perakende, otomat, eğlence endüstrisinde kullanılıyor.

Protem ve Glory, bu yıl Türkiye pazarına sunacakları iki yeni ürünü, "Şube Bankacılığı 2018, Daha Dijital Daha Kişisel" temalı bir etkinlikle tanıttı. İstanbul'da düzenlenen ve çok sayıda bankacının katıldığı etkinlikte, hem yeni ürünlerin özellikleri anlatıldı, hem de dünyanın farklı yerlerindeki şube dönüşüm çalışmalarından örnekler paylaşıldı. Etkinliğin açılış konuşmasını yapan Protam Kurucu Ortağı Semih Özbek, bu yıl Protam'ın 25'inci, Glory'nin ise 100'üncü yılını kutladıklarını anımsatarak, uzun yıllara dayalı işbirliğinin olumlu sonuçlarına vurgu yaptı. Özbek, teknolojiyle birlikte banka şubelerinin toplam işlem hacmindeki payının azalmasına karşın müşterilerin daha komplike işlemler için şubeye gittiğini belirterek "Bu bankalar için iyi bir durum, çünkü yüz yüze iletişimde daha fazla ürün satmak, müşteriyle daha yakın ilişki kurmak çok daha kolay. Bankaların bu seçeneği iyi kullanması önemli" dedi.

Türkiye'de satışa sundukları TellerInfinity adlı asiste self servis cihazının ve GDB-100 modeli yüksek kapasiteli self servis depozit makinasının şube dönüşümüne çok önemli katkılar sağlayacağını belirten Özbek, "TellerInfinity bir

banka şubesinde yapılabilecek tüm işlemleri self-servis gerçekleştirme imkanı veriyor. Müşterileriniz herhangi bir sorunla karşılaştığında ise şube çalışanı elindeki tablet aracılığıyla yardımcı oluyor. Bu sayede müşterilerin memnuniyetinin yanı sıra şube çalışanlarının da birebir iletişim kurma, farklı ürünleri tanıtmaya ve pazarlama imkanı artıyor" bilgisini verdi.

"Türkiye'ye 3 bin TCR cihazı sattık"

Özbek'ten sonra söz alan Glory EMEA, CIS ve Rusya Dağıtım Kanallarından Sorumlu Genel Müdürü Alexander Chernyshov, Glory'nin güney ve kuzey kutbu dışında tüm ülkelerde faaliyet gösterdiğini, dünya çapında 350 partnerle çalıştıklarını anlattı. Chernyshov, "Her yıl en az 20 yeni ürün çıkarıyoruz. Bunu da her yıl Ar-Ge'ye ayırdığımız yüz milyonlarca dolarlık bütçeyle yapıyoruz. Şirketler genelde cirolarının yüzde 2-3'ünü Ar-Ge'ye ayırırken bizde bu oran yüzde 5. Şu anda dünyanın farklı yerlerinde kullanılan 1 milyonun üzerinde cihazımız var. Tüm bu sonuçlara, kaliteye verdiğimiz önem ve müşteri odaklı yaklaşımımızla ulaştık" dedi.

DİJİTAL ŞUBE DÖNÜŞÜMÜNÜN YENİ YÜZÜ: TELLERINFINITY

Protam tarafından satışa sunulan TellerInfinity, banka müşterilerine self servis olarak birçok işlemi yapma imkanı sunuyor.

■ **"Doğrulama"** başlıklı bölümde kart-PIN yoluyla doğrulama, internet bankacılığı şifresi ile doğrulama, gişeci tarafından kimlik kontrolü ile doğrulama, QR kod, KYC doğrulaması (bankalararası ortak kimlik sorgulama sistemi) ve ön talep oluşturma hizmetleri veriliyor.

* Banknot, çek işlemleri, madeni para yatırma, farklı hesaplarla işlem yapma, bankalararası ortak kimlik doğrulama ve kambiyo işlem bildirim hizmetleri "Para Yatırma" başlığı altında veriliyor.

■ **Hızlı para çekme**, isteğe göre ayarlanmış farklı kupürlerle para çekme, bankaya ait çeklerin tahsil işlemleri "Para Çekme" bölümü altında yer alıyor.

■ **"Ödemeler"** başlığı altında kredi

ödemeleri, farklı kurumların fatura ödemeleri, transfer yoluyla ödemeler, nakit ve çek yoluyla ödemeler, müşteri hesabına üçüncü kişilerin ödemeleri bulunuyor.

■ **Hesap dökümü bilgisi**, resmi çekler, kambiyo işlemleri, para değiştirme işlemleri, para transferi de TellerInfinity'nin verdiği hizmetler arasında yer alıyor.

Glory'nin 1950'lerde ürettiği ilk cihazın madeni para işleyen bir makina olduğunu, ardından banknot otomasyonuna yönelik ürünlere de geçtiklerini söyleyen Chernyshov, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Şu anda bazı cihazlarımızı yedinci neslini üretiyoruz. Finansın dışında, perakende sektöründe de lideriz. Birçok merkez bankası, nakliye şirketleri, oteller, eğlence ve oyun merkezlerinde farklı ürünlerimizle varız. Hatta Japon polisi bizim ürettiğimiz yüz tanıma cihazlarını kullanıyor. Şu anda Türkiye'de 3 binden fazla RBG-200 modeli nakit çevrim cihazımız kullanıyor ve bu rakam Türkiye'de TCR pazarında yüzde 98 pazar payına karşılık geliyor."

"Şube dönüşümü derken bir sırdan söz etmiyoruz" diyen Chernyshov, banka müşterilerinin yüzde 77'sinin yeni hesap açmak için hala şubelere gittiğini söyledi. Şube ziyaret sayısının yıllık yüzde 14 arttığını belirten Chernyshov, Glory'nin bu doğrultuda attığı adımları şöyle paylaştı: "Araştırmalar müşterilerin kompleks ürünleri şubelerden aldığını gösteriyor. Demek ki şubelerde hala yapılacak çok iş var. İşte burada müşterilerin şubede yaşadıkları deneyim ön plana çıkıyor. Artık şubeleri otomasyonla optimize etmek mümkün. Bakın bugün İngiltere'de kapanan şubelerin çok büyük bir bölümü otomasyona geçmemiş olanlar. Biz yeni ürünlerimizle şubelerde yarı self servis ortamı yaratarak müşteri deneyimini bir üst basamağa taşıyoruz."

"İyi bir müşteri deneyimi yaşatmamız şart"

Glory EMEA İş Geliştirme ve Pazarlama Müdürü Martin Shires, "Biz Bankacıyız" başlıklı sunumunda dönüşüm ve verimlilik üzerinde durdu. Bankaların "büyük veri"yi iyi kullanması gerektiğine dikkat çeken Shires, "Son 10 yıla baktığımızda 'canavarlar' yarattığımızı görüyoruz. Bu müşterilerin suçu değil, biz onlara her an her yerden işlemlerini yapma fırsatı verdik. Artık herkes, her şey çok

kolay ulaşıyor. Bu nedenle hepimizin farklı kanallara yatırım yapması gerekiyor. Yatırım yapmayan markalar zarar görecektir. Önemli olan yatırımı verimli hale getirmek" dedi. Müşteri açısından deneyim, iletişim ve güvenin değişmeyen üç unsur olduğunu altını çizen Shires, şu önerilerde bulundu: "İnsan unsurunu teknolojiyle entegre etmek zorundayız. Eğer müşterilerimizde aidiyet duygusu yaratabilsek şubelerin verimliliğini altı kat artırabiliriz. İnsanlarda bankalara karşı bir güven sorunu olduğunu hepimiz biliyoruz. Örneğin, insanların yüzde 44'ü bankalara güvenmediğini söylüyor. Yüzde 31'i de kararsız. Oysa e-ticaret sitelerine güveniyor; ürünü görmeden, ellerine ulaşmadan ödeme yapıyorlar. İşte biz de müşterilerimizin hayatını kolaylaştıracak sorunlarını çözecek ortak bir hedef belirlemeliyiz. Peki müşteriler neden bizi seçsin? Bunu ancak iyi bir şube deneyimiyle sağlayabiliriz. İyi bir deneyim yaratmalı, işlerine yarayacak önerilerde bulunmalı, güçlü bir iletişim kurmalı ve anlamaya çalışmalıyız."

Martin Shires

Çalışanlar ve müşteriler dönüşüm sürecine dahil edilmeli

Camor Consulting dönüşüm danışmanlarından Norman Gill ise uzmanlık alanı olan perakende bankacılıkta dönüşümü anlattı. Danışmanlığa başlamadan önce İngiltere’de Royal Bank of Scot’ta uzun yıllar çalıştığını ve şube dönüşüm sürecini yönettiğini hatırlatan Gill, “Bizim bankada şubeler çok kasvetliydi, insanların ilgisini çeken mekanlar değildi açıkçası. Şubeleri dönüştürmeye karar verdik ve 18 haftada 600 şubeyi deyim yerindeyse baştan yarattık. Şubelerimiz açık tasarımlı, aydınlık ve daha esnek bir yapıya kavuştu. Bankaların tümünü kaldırdık, müşteriyle bankacılar birebir iletişim imkanı buldu. ATM’lerin marka konumlandırmasını daha belirgin hale getirdik ve en önemlisi self servis cihazlar kullanmaya başladık” dedi.

Gill, 2016 yılında 33 ülkede yapılan bir ankete göre her 10 müşteriden 4’ünün banka ürünleri için banka dışı kaynak kullandığına, diğerlerinin de bankalar için kârlı olmadığına dikkat çekti ve “Bankalar eğer doğru adımlar atmazlarsa zarar etmeye başlayacaklar” uyarısında bulundu.

Dönüşüm sürecinin çok ciddi yönetilmesi gerektiğini vurgulayan Gill, bu sürece şubenin bulunduğu bölgenin halkı, müşteriler ve çalışanların dahil edilmesinin şart olduğu düşüncesinde. Dönüşüme karar vermeden önce çalışanları bu konuda bilgilendirmek, dönüşümün nedenlerini iyi anlatmak ve onların görüşlerini almanın bir zorunluluk olduğunu belirten Gill, önerilerini şöyle sürdürdü:

“İkna olan çalışanlarınız bunu müşterilerine daha kolay anlatacaktır. Belirli aralıklarla bilgi vermek ve onları bu dönüşüme hazırlamak önemli. Dönüşüm tamamlandıktan sonra ise müşterilerinizi davet edip bir açılış yapmanız, hatta o bölgede yaşayan ünlü bir ismi bu açılışa davet etmeniz çok işe yarayabilir. Böylece insanlar, banka şubesinin hem yenilediğini hem de yaşadıkları bölgeye değer kattığını görmüş olur. Asıl zorluk teknoloji ile değil, insanlarla ilgili: ne yapmak istediğinizi iyi anlatmanız şart.”

Şubeler danışmanlık ve satış merkezi olacak

Gill, konuşmasında başarılı şube dönüşümün dört ana kriterini şöyle sıraladı:

- Çalışan sadakatini artırmak, çalışanların keyif aldıkları çalışma alanları yaratmak

Norman Gill

- Müşteri sadakatini artırmak
- Müşterilerin yararlandığı ürün ve hizmet sayısını artırmak
- Otomasyonu iyileştirmek

Norman Gill, “Başarılı olmak için ise otomasyondan ne beklediğinizi iyi analiz etmeli ve ona göre yatırım yapmalısınız. Basit kullanım seçenekleri sunmalısınız. Yaptığımız tüm yatırımların müşteriyi hareket geçirmesini sağlayacak nitelikte olmasına dikkat etmelisiniz. Çalışanlarınızdaki takım ruhu duygusunu güçlendirmelisiniz” saptamalarını da katılımcılarla paylaştı.

Banka şubelerinin birer danışmanlık ve satış merkezi olması gerektiğini ifade eden Gill, geleceğin banka şubelerini ise şöyle tarif etti: “Yolda yürürken bile akıllı telefonlarımızla veriye ulaşabiliyoruz. Şubeler artık akıllı telefonların kullanıldığı yerler olacak. Müşterimiz şubeye girip numara aldığı anda onunla ilgili tüm veriler ekranımıza yansıtılacak ya da telefon numarasıyla tüm bilgilerine ulaşacağız.”

HIZLI VE KOLAY BANKNOT YATIRMA ÇÖZÜMÜ: GDB-100

Protam tarafından Türkiye’de satışa sunulan GDB-100 self servis depozit makinası, yüksek adetlerdeki nakit paranın müşterinin kendisi tarafından kolayca ve hızlı bir şekilde hesabına yatırılmasını sağlıyor. Yatırılan tutarların hızlı ve etkin biçimde işlenmesi sayesinde şubede uzun kuyruklar oluşması engelleniyor. Bu sayede, nakit işleme maliyetleri düşüyor ve nakit envanterinin şube içinde başka bir yerde kullanılması sağlanıyor. Gelişmiş doğrulama ve kupüre göre tasnif yaparak depolama özelliklerine sahip cihaz, ticari ve bireysel müşterilerin büyük miktarlarda para yatırmasını kolaylaştırıyor.

“Değişimin itici gücünü liderlik ve iyi bir ekip oluşturur”

Etkinliğin son konuşmacısı ise bankacılık sektörünün tanınmış ismi, eski Garanti Bankası genel müdürlerinden Akın Öngör'dü. “Değişim Yönetimi-Liderlik” başlıklı bir konuşma yapan Öngör, Garanti Bankası'nın değişim sürecindeki deneyimlerini paylaştı.

Akın Öngör, ABD havalimanlarındaki pasaport işlemleri self servis sisteme dönüştürüldükten sonra bekleme ve işlem süresinin 1.5 saatten 7 dakikaya düştüğü örneğini vererek başladığı konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Bu radikal bir dönüşüm, radikal bir karar. Bankacılıkta da benzer bir durum var. Eskiden banka şubeleri operasyonun en yoğun yapıldığı alanlardı. Artık en çok iş yaratan yerlere dönüşmeye başladı. Sadece şube değil, bankanın toptan dönüşümü de sancılı bir süreç. İlk olarak liderliğin bir vizyon koyması, en iyi ekibi oluşturması gerekiyor. Sonra sıra inovasyonu ve değişimi yönetmeye geliyor.”

Değişimin bir zorunluluk olduğuna, bunu yapmayanların sistem dışı kalacağına dikkat çeken Öngör, Garanti Bankası'ndaki dönüşüm süreci hakkında ise şu bilgileri verdi: “Ekonomik yapının oynak, siyasetin de ekonomi üzerinde etkin olduğu bir dönemdi. Ancak biz bu yapının sürmeyeceğini, Türkiye'nin mutlaka dünyaya entegre olacağını öngördük. O dönemde Türkiye'de 80 banka içinde 13'üncü sıradaydık. Kadın yönetici sayımız sadece birdi. Erkek egemen bir yapıya, köhne teknolojiye sahiptik. Bankanın pazar değeri 150 milyon dolardı. Ortaya bir vizyon koyup en iyi ekibi oluşturduk ve süreci başlattık. Ancak bu hiç kolay olmadı. Tüm banka çalışanları için ben dahil eğitim çalışması başlattık. Çok sayıda çalışan direnç gösterdi, ‘30 yıllık bankacıyım, bir de eğitim mi alacağım’ diyenler oldu. İnsanlar konumlarını, ellerinde tuttıkları gücü paylaşmak, bırakmak istemiyor. Alışageldiği sistemin dışına çıkmak zor geliyor. Ancak kararlılığımızı ortaya koyduk ve ‘Eğitime katılmayan işten çıkmayı kabul etmiş demektir’ dedik.”

“Biz zaten iyiyiz diyenlere aldırmanın”

Bugüne kadar hayata geçirilen bu çapta büyük değişim projelerinin yüzde 75-80'inin başarısız olduğunu hatırlatan Akın Öngör, “Ancak Garanti olarak biz başarılı olduk. Piyasa değerimiz 5 milyar dolara ulaştı. Kredi notumuz C'den A'ya çıktı. 13'üncü sıradan gelip ilk 3'e girdik. Çalışanlarımızın gelirini artırıp yaşam koşullarını iyileştirdik. Tüm bunların sonunda ‘En Saygın Kuruluş’ seçildik. Bir banka için bu ödülü almak tahmin edersiniz ki imkansız yakın bir olasılık” dedi.

Öngör, “En iyi teknolojiyi isteyenle değil, işinize en uygun teknolojinin hangisi olduğunu bilen insanlarla çalışın. Biz zaten iyiyiz diyenlere de aldanmayın” sözleriyle konuşmasını tamamladı. ☺

GÜNDEM TOPLANTILARI

ETKİNLİK TAKVİMİ 2018

Dijitalleşme, bulut, büyük veri, nesnelerin interneti, artırılmış gerçeklik, otonom araçlar, sanal gerçeklik, yapay zeka, robotlar ve elbette blockchain... Her yeni teknolojik değişim tehditleri ve fırsatları beraberinde getiriyor. Sektörler her geçen gün birbiriyle daha fazla kesişip birbirlerinin alanına girerken, ezber bozan gelişmelere hızla uyum sağlayıp yenilikçi bakış açısını sahiplenenler geleceği şekillendirecekler.

OCAK
Sigorta Sektöründe
InsurTech Dönemi

ŞUBAT
Blockchain:
Teknolojik Tsunami

MART
Dijital Çağın Yeni Nesil
Ödeme Sistemleri
İnsan Kaynaklarında
Dijital Dönüşüm
Kişisel Verilerin
Korunması Kanununun
Sigorta Sektörüne Etkileri

NİSAN
ATM'lerde
Yeni Dönem
Mobil Ödemelerde
Güvenlik Çözümleri

MAYIS
Perakende
Dünyasında
Teknolojik Trendler
Dijital Müşteri
İlişkilerinde
Yeni Dönem
Sigorta Sektöründe
Siber Güvenlik
Çözümleri

HAZİRAN
e-Dönüşüm:
Tehditler ve Fırsatlar
Bankacılık
Sektöründe
Bulut Çözümleri

TEMMUZ
Temassız Ödemeler:
Uygulamalar Trendler
Büyük Veri Yönetimi
ve Çözümleri

EYLÜL
Yemek Kartları ve
Yenilikçi Uygulamalar
Nesnelerin İnterneti ve
Finansal Uygulamalar
Sigorta Sektöründe
Dijital Satış Çözümleri

EKİM
FinTech'lerin
Uluslararası
Pazar Yolculuğu
FinTech'lerde
Siber Güvenlikteki
Tehditler ve Önlemler
Sigortacılıkta Yeni
İş Modelleri ve
Müşteri Memnuyeti

KASIM
360° Kart Teknolojisi
Çözümleri
Finansal Karar Alma
Süreçlerinde Yapay
Zekâ: Fırsatlar ve
Tehditler
Sigortacılıkta
Mobil Uygulamalar
ve Trendler

ARALIK
e-Pay 2019:
Uygulamalar Trendler
Eğitimin Dijitalleşmesi
Sigortacılık Sektöründe
Müşteri Memnuyeti
Ölçümünde e-Çözümler

PSM
PAYMENT SYSTEMS MAGAZINE

AkıllıYasam
SİGORTA VE BİREYSEL EMEKLİLİK DERGİSİ
Dijitalde hayat, güvenli gelecek

Gündem Toplantıları

Sponsorluk ve toplantılar hakkında bilgi için
gundem@gundemmedyagrubu.com

GMD
GÜNDEM MEDYA GRUBU

Türkiye'nin yerli HSM cihazı sertifikası için gün sayıyor

FinTech start-up'ı Procenne, 3 yılı aşkın süredir üzerinde çalıştığı yerli HSM cihazının üretimi için sertifika sürecini hazırlamaya tamamlıyor. Ocak 2018 itibarıyla BKM tarafından kullanıma sunulan temassız mobil ödeme platformunun arkasında da Procenne var. Şirketin bir başka yeni projesi ise blockchain'i jenerik bir altyapı haline getirerek herkesin kullanımına açmak...

ESİN GEDİK

2016 yılının nisan ayında, iki kardeşin yakın arkadaşları (Selçuk Yayan) ile birlikte kurduğu Procenne'i sayfamıza konuk etmiştik. Muhsin ve İlyas Uyanık kardeşlerin fikir babası olduğu Procenne'i, 2 yıl aradan sonra yeniden ziyaret ettik. Konuşacak epeyce konunun biriktiğini gördük. 2016 yılında bize anlattıkları projelerinin hangi aşamada olduğunu yanı sıra iki yeni önemli projeye daha başladıklarını gördük.

2013 yılında üç mühendis tarafından kurulan Procenne, hala Avcılar'da, İstanbul Üniversitesi bünyesindeki Teknokent'te faaliyet gösteriyor. Ancak bu süreçte hem ofisleri genişlemiş hem de çalışan sayıları artmış. Yenilenen

ofislerinde bir araya geldiğimiz Procenne Genel Müdürü Muhsin Uyanık ile Türkiye açısından bir ilk özelliğini taşıyacak HSM cihazı üretiminin geldiği aşamayı konuştuk...

İlk yerli HSM, test ve sertifikasyon sürecinde

Hardware security module (HSM), hassas kriptografik (şiflenmiş) anahtarları fiziksel ortamda saklamak ve kriptografik işlemleri en güvenli şekilde yapmak için üretilmiş özel güvenlik donanımlarını ifade ediyor.

Korunması gereken bilginin olduğu her alanda kullanılan bu cihazlar, Türkiye'de sadece ithalat yoluyla sağlanabiliyor. Türk Silahlı Kuvvetleri, Emniyet Genel Müdürlüğü, tüm bankalar, e-para şirketleri, e-fatura şirketleri, kayıtlı

elektronik posta hizmeti veren tüm şirketlerin bu cihazları mutlaka kullanması gerekiyor.

İşte Procenne, yaklaşık 3 yıldır üzerinde çalıştığı HSM cihazının tüm safhalarını tamamlamış durumda. Uyanık, “İngiltere ve Ankara’daki testlerin ve sertifikasyon sürecinin bitmesini bekliyoruz” diyor.

Muhsin Uyanık, bu cihazlar için sertifikasyonun önemine şöyle dikkat çekiyor: “Özel sektörde kullanılabilmesi için gerekli olan sertifikasyonu İngiltere’de bir laboratuvarıda yapıyoruz. İnanın bu süreç, cihazı tasarlamaktan ve üretmekten çok daha uğraştırıcı ve uzun sürüyor. Bu sertifikasyon sürecinin Haziran 2018’de tamamlanmasını bekliyoruz. Bir başka sertifika ise HSM’lerin kamu kurumlarında kullanılması için gerekiyor. Her ülkenin güvenlik ve kamu kurumları kendilerine özel bazı sertifikalar istiyor. Bunu sağlamak için Ankara’da testleri yapıp sertifika veren bir laboratuvarla çalışıyoruz. Bu sertifikayı da yine yıl ortasına doğru almış olacağız.”

İhtiyaca göre HSM sunabilecekler

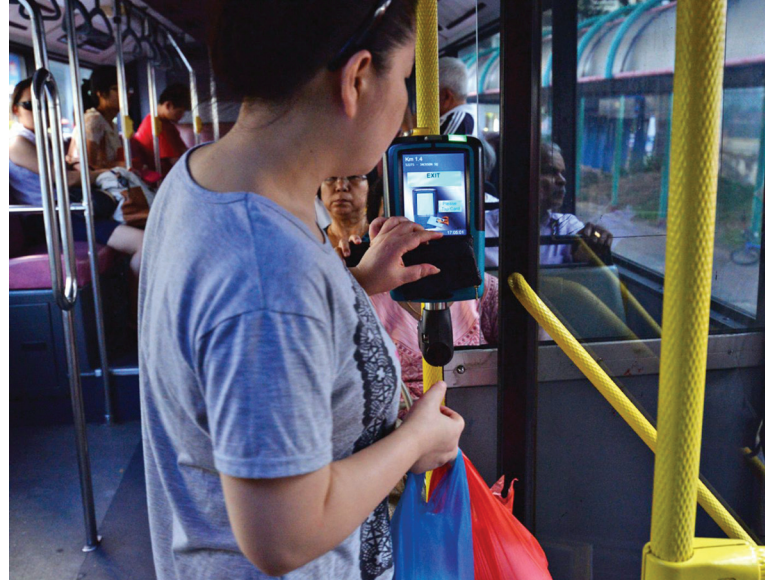
Procenne’in ürettiği HSM cihazları, yabancı ürünlerden farklı özellikler taşıyor. Pazar performans ve maliyet açısından avantajlı bir ürün sunacaklarını söyleyen Uyanık, çok kolay entegre olacak bir sistem ve arayüz geliştirdiklerine, sektör farkı olmadan çok kısa bir sürede entegrasyon sağlayabildiklerine dikkat çekiyor. Diğer yandan, farklı talepler için farklı özellikleri olan cihazlar da tasarlanmış. Uyanık bu farkları da şöyle anlatıyor:

“Bu konuda bir örnek vermek gerekirse, bazen günde milyonlarca bilginin ulaştığı ve bu bilgileri saklaması gereken kurumlar var. Diğer yandan, şirketlere e-fatura hizmeti veren entegratörler var. İkisinin ihtiyacı olan ürünler birbirinden farklı. Şu anda hangi amaçla kullanırsanız kullanın, en yüksek performansa sahip HSM cihazını almak zorundasınız. Bu da ekstra bir maliyet demek. Bizse müşterimizin ihtiyaçlarını inceleyip ona uygun ürünü teklif edebileceğiz. Bu da ciddi bir avantaj sağlayacak.”

Dijital dünya geliştikçe talep de artacak

Muhsin Uyanık’a, Türkiye’deki HSM piyasasının durumunu da soruyoruz. Bugünlerde pazarın dalgalı bir seyir izlediğini belirten Uyanık’ın yanıtı şöyle:

“E-faturanın çıktığı yıllarda ciddi oranda ürün satışı yapıldı. Ancak kamu hizmetlerinin dijital ortama aktarılması süreci devam ediyor. Bu nedenle bu alanda ciddi bir talep söz konusu. Diğer yandan güvenlik kurumlarının, TÜBİTAK’ın çok ciddi ihtiyacı var. Henüz sertifika sürecinde olmamıza rağmen çok sayıda sipariş talebiyle karşılaşıyoruz. Ödeme dünyasının giderek mobil sanal alana

kayması da bu alandaki talebi canlandırmış durumda. Ayrıca kişisel verilerin korunmasıyla ilgili çok sayıda yasal değişiklik yapılıyor. Bu da artık verilerin çok daha güvenli olarak saklanması anlamına geliyor. Antivirüsler, güvenlik duvarları (firewall) ile sahteciliği bir yere kadar engellersiniz ama mutlaka açık verirsiniz. Kısaca dijital dünya büyüdükçe ihtiyaç artacak.”

HSM cihazlarının yenilenmesi de bir başka ihtiyaç konusu. Garanti süresinin genelde 2 yıl olduğunu hatırlatan Uyanık, “2 yıl da kullanabilirsiniz 10 yıl da ama mevcut durum ortalama 5 yılda bir yenilediğini gösteriyor” diyor. Procenne bu cihazı elbette sadece Türkiye için üretmiyor, hedefte yurtdışı da var. Uyanık, bu konuda izledikleri stratejiyi de şöyle açıklıyor: “Ürünümüzün yurtdışında da büyük ilgi göreceğini düşünüyoruz. Tabii her ülkenin farklı sertifika talepleri oluyor, onları yerine getirip ürün satışı yapacağız.”

“BANKALARA, ÖDEME KURULUŞLARINA MOBİL CÜZDAN ALTYAPISI SUNABİLİRİZ”

Procenne, Promobile ürününe yeni oyuncuları ekleme çalışmalarına da başlamış. Bu konuda Hindistan’da Mastercard için dahil oldukları bir akıllı ulaşım projesini örnek veren Muhsin Uyanık, yakında farklı ülkelerde farklı kurumlarla yaptıkları işbirliklerini duyuracaklarını belirtiyor.

Uyanık, bu platformun hem bankalara hem de ödeme kuruluşlarına sağladığı avantajları ise şöyle anlatıyor: “Apple Pay, Samsung Pay gibi uygulamalar yaygınlaşıyor ama bu zor bir süreç. Örneğin Apple Pay, bir ülkeye girmek istediğinde bankalarla tek tek anlaşma yapmak

ve entegrasyonu sağlamak zorunda. İşte ödeme kuruluşları, bankalar tek tek bu işlemi yapmak yerine bizim platformumuzu kullanıp kendi kütüphaneleri haline getirebilir. Böylece çok daha kısa sürede ve çok daha az maliyetle sistemi kullanır hale gelebilirler.”

Procenne, çözümlerini yurtdışına ihraç etmek için fuarlara katılıyor. Bunlardan biri de "ödemelerin görünmezliği" ana temasıyla geçen yıl Dubai'de düzenlenen ödeme sistemleri etkinliğiydi...

Troy için mobil ödeme platformu geliştirdi

Procenne şu sıralar her ne kadar kriptolojiye yoğunlaşmış görünse de ödeme sistemlerinin her alanında faaliyet gösteriyor. Şirketin bu alanda imza attığı son proje ise "Promobile" platformunu ödemeler dünyasının hizmetine sunmak olmuş. Promobile'ı bir platform olarak nitelendiren Muhsin Uyanık, "Bu mobil ödeme platformu; Mastercard, Troy, Visa gibi markaların yanı sıra iOS ve Android tabanlı sistemler, giyilebilir cihazlar gibi geniş bir yelpazeye altyapı sunuyor. Bu alandaki ilk çalışmamızı Troy ile yaptık. Artık temassız ödemeleri bu sistemle yapmak mümkün" diyor.

Promobile ile Troy'u bir mobil ödeme kütüphanesi haline getirdiklerini söyleyen Uyanık, sistemin işleyişiyle ilgili şu bilgileri paylaşıyor: "BKM Express bu sisteme sadece iki hafta içinde entegre oldu. Şu anda BKM, bankalarla entegrasyon sürecini sürdürüyor.

Her bankanın yatırım yapması yerine BKM ortada durup onlara bu hizmeti veriyor. Model olarak Türkiye açısından çok verimli bir yaklaşım oldu."

Bankaların NFC gibi teknolojilere ciddi tutarlarda harcama yaptığını, ancak bekledikleri sonucu alamadıkları için artık yatırımdan kaçınmaya başladıklarını belirten Uyanık, sözlerini şöyle sürdürüyor:

“BKM bu anlamda önemli bir rol üstlendi. Çatı kuruluş olarak yatırımı minimize edip bankaların aynı hizmeti almasını sağlıyor. Bankaların tüm sistemi yöneteceği bir süreç yerine, onların yapması gereken yatırımı BKM yapıyor ve açık bir platform sunuyor. Bu platform aynı zamanda güvenliği de sağlıyor. Çok kısa bir süre sonra güvenlik sertifikasyonu sürecini tamamladığımızda piyasadaki birçok ürünün önüne geçmiş olacağız. Hem güvenliği artırıp, hem bankaların maliyetlerini düşürüp hem de müşteriye ileri teknoloji sunulacak. Bu sayede birkaç avantaj aynı anda kullanılabilir.”

İstanbul Kart'ı alışverişte de kullandırıyor

Bu yıl sektörün konuşacağı en önemli konulardan biri de kuşkusuz akıllı ulaşım çözümleri olacak. Procenne bu alanda hem Türkiye hem de Hindistan'da önemli işlere imza atmış durumda. Şirketin sunduğu “Prosis” çözümü; müşteri, kart, üye işyeri, terminal yönetimi, muhasebe, gün sonu raporu, otorizasyon, scripting, POS, validatör ve kiosk gibi modüllerini kapsıyor; açık ve kapalı devre çalışabiliyor. Prosis'in “ön ödeme” özelliği halen İstanbul Kart'ın yanı sıra Türkiye'de bazı kurumlar tarafından kullanılıyor. İstanbul Kart “back office” tarafındaki çalışmalarının son yıllarda genişleyerek sürdüğünü söyleyen Uyanık, “İstanbul Kart'ı bir şehir kartı haline getirme hedefi vardı, bu konuda epey yol alındı” diyor.

Bu noktada Muhsin Uyanık'a, Binali Yıldırım tarafından 25 Ocak'ta Ankara'da duyurusu yapılan ve her şehrin ulaşımında kullanılacağı, birçok fonksiyonu barındıracağı belirtilen “Türkiye Kart” hakkındaki görüşlerini de soruyoruz. Şu anda belediyelerin toplu taşıma hizmeti veren şirketlerle görüşme halinde olduğunu söyleyen Uyanık, şöyle devam etti: Bu yönde bir irade oluşması çok olumlu, vatandaşlarımız için olumlu olan herşeye destek vermeye hazırız. Bu noktada sistemin nasıl işleyeceği, validatör yatırımlarını kimin yapacağı, altyapı hizmeti veren şirketlerin komisyonlarının ne olacağı gibi birçok ayrıntının öncelikli olarak netleştirilmesi gerekiyor. Şu anda İstanbul'da, son 3 ay içinde en az bir kez kullanılmış aktif 15 milyon

İstanbul Kart var. Bu çok ciddi bir rakam. Bizim de İstanbul Kart'a çeşitli özellikler ekleme çalışmalarımız sürüyor. Örneğin şu anda bazı marketlerde, otoparklarda ve taktilerde kullanılıyor. Belediyenin verdiği sosyal yardımlar da artık İstanbul Kart'a yükleniyor ve kart sahipleri anlaşmalı marketlerden alışverişlerini yapıyor.

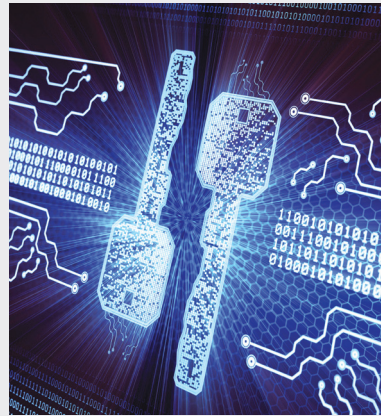
Uyanık, bu sistemin Prosis'in açık bir platform olması sayesinde rahatlıkla hayata geçirildiğini ifade ederek şöyle devam ediyor: “Belbim API'leri açıyor ve isteyen herkes bu sisteme entegre olabiliyor. Birçok belediyenin buna benzer bir projesi vardı ama İstanbul çok hızlı ilerledi.”

Bölgesinin en büyük şehri İstanbul'un bu konuda model olacağına inanan Muhsin Uyanık, sistemin yurtdışında da benimsenmesi için görüşmeler yaptıklarını, özellikle bazı Afrika ülkeleri için önemli aşamalar kaydettiklerini sözlerine ekliyor. ☺

HERKESE AÇIK BLOCKCHAIN PLATFORMU KURACAKLAR

Procenne, özellikle ödeme sistemlerinin geleceğinde kilit rol üstlenmesi beklenen blockchain teknolojisine özel önem veriyor. Muhsin Uyanık, “Bir kriptoloji şirketi olarak blockchain teknolojisine odaklanmamak olmazdı. Biz de yaklaşık 1.5 yıl süren incelemelerimizin ardından 2018'in ilk günleri itibarıyla çalışmaya başladık” diyor. Ardından da sürecin ayrıntılarını şöyle paylaşıyor: “Öncelikle tüm kripto paraların altyapılarını, performanslarını, süreçlerini inceledik, avantajlı ve dezavantajlı yönlerini saptadık. Kripto para elbette önemli ama biz çok daha kapsamlı bir platform üzerinde

çalışıyoruz. Özel konfigürasyonlarla ödemelerin yanı sıra kapalı ağlar, savunma sanayisi, doküman

paylaşımı gibi pek çok farklı amaç için kullanılacak jenerik bir altyapı hazırlayıp bunu herkese açacağız. İsteyen alıp kendi ihtiyacı için kullanabilecek.”

Uyanık, konunun daha iyi anlaşılabilmesi için şu örneği veriyor: “Örneğin, noterdeki devir işlemlerinde paranın güvenli şekilde karşı tarafa geçmesini mümkün kılacak. Alıcı, parayı bu altyapıyı kullanarak karşı tarafın hesabına ileticek, noterde tüm işlemler bitip belge alındıktan sonra para çekilebilecek. Böylece özellikle konut ve otomobil satışlarındaki sahteciliğin önüne geçilmiş olacak. Hedefimiz yaklaşık 1.5 yıl içinde bu altyapıyı kullanıma sunmak.”

Geleceğin mağazacılık deneyimi

Ocak ayı perakende sektörü için bir dönüm noktası oldu demek sanırım yanlış olmaz. Amazon, yaklaşık bir yıl önce duyurduğu kasasız konsept mağazasının test süreçlerini tamamlayarak hayata geçirdiğini açıkladı.

Şu anda Amazon'un kendi binalarından birinde yer alan markete akıllı cep telefonunuzla turnikeden geçerek içeri girdikten sonra yapmanız gereken tek şey, ürünleri çantanıza doldurmak ve daha sonra marketten çıkmak. Girişte kaydı alınan kimliğiniz üzerinden, yaptığımız tüm alışveriş pek çok alıcı (sensör) ile takip edilerek siz marketi terk ederken, Amazon hesabınıza otomatik olarak satın aldığınız ürünlerin fiyatları yansıtılıyor. Business Insider haberine göre Amazon, 2018'de kasasız mağaza sayısını 20'ye, 10 yıl içinde ise 2 bine ulaştırmayı hedefliyor.

Özge Çelik
Bankalararası Kart Merkezi
İş Geliştirme Direktörü

Mağazadan müşteriler, diledikleri ürünleri satın aldıktan sonra, hiçbir kasa işlemi olmadan ayrılabilir. Tüm ödeme işlemleri otomatik olarak gerçekleşiyor. WeChat Ödeme Operasyonları Direktörü Bai Zhenjie'in verdiği bilgiye göre, ödeme işlemi sadece 0.1 saniye içinde tamamlanıyor. Ayrıca yüz tanıma için de çalışmalara devam ediyorlar. Çin'de sadece 2017'in üçüncü çeyreğinde bu tür farklı girişimlere 156 milyon dolar yatırım yapıldığı belirtiliyor. Avrupa'da ise dünya devi Zara, Madrid ve Londra'da açtığı "self-servis" mağazalarıyla benzer süreçleri test ediyor. Ülkemizde de kasasız mağazacılık teknolojisine uzak değiliz, bu konuda çalışan hatta konsepti test eden girişimler var. Business of Fashion, 2018'de perakende sektörünü değiştirecek 5 teknolojiyi şu şekilde sıralamış:

- Yapay zeka
- Artırılmış gerçeklik
- Blockchain
- Temassız alışveriş
- Yüz tanıma

Temassız alışveriş deneyimi derken ileri teknolojiyle donatılmış mağazaları yani kasasız mağazaları işaret ediyorlar. Tüm mağazaların bu kadar yüksek teknolojiye hale dönmesi bekleyemeyiz. Ne de olsa bazı mağazalara sadece ihtiyaçlarımızı hızlıca karşılamak, bazı mağazalara ise deneyim yaşamak için gidiyoruz. Ancak bir mağazaya girip kasadaki kuyruktan dolayı almaktan vazgeçtiğimiz ürünleri düşünün. Müşterilerin artık beklemeye tahammülü yok. Yeni bir araştırma, cep telefonumuz üzerinden internete bağlanırken yaşadığımız bir yavaşlık veya gecikmenin bizi bir korku filminden daha fazla strese soktuğunu ortaya çıkarmış. Böyle bir dünyada şüphesiz müşterilere sunulan tüm deneyimlerin tekrar gözden geçirilmesi gerekiyor.

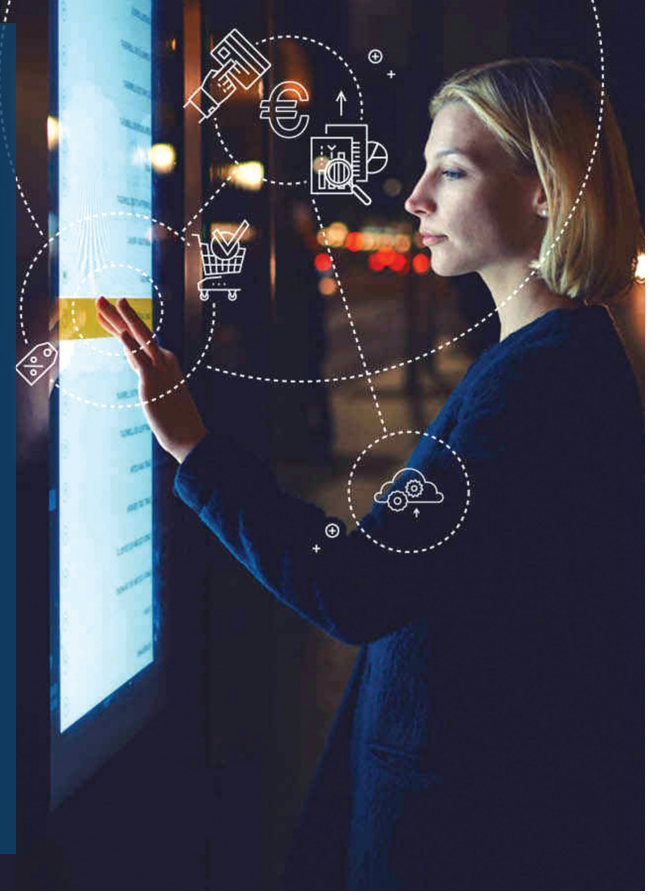
AB, FinTech'te sınırları kaldırmaya hazırlanıyor

Politica.eu sitesinde Avrupa Komisyonu'nun FinTech dünyasını yakından ilgilendiren yeni düzenlemeler getireceğini açıklayan Bjarke Smith-Meyer ve Cat Contuglia, "Avrupa Birliği FinTech devrimine katılıyor" başlıklı makalelerinde yeni kapsamı anlatmak için bu ifadeyi kullanıyor.

Şubat ayında açıklanacağı belirtilen yeni düzenlemelere dair bilgiler de aktaran iki isim, Avrupa Komisyonu'nun bu çalışmalarla AB ülkeleri arasında sınır ötesi işlemleri kolaylaştırma ve standartlaşma hedeflediğini kaydediyor. Komisyon üyelerinden Valdis Dombrovskis'in "Düzenlemek istediğimiz şey konusunda dikkatli olmamız gerekiyor, bu sektörün ortaya çıkmadan boğulmamasını istiyoruz" yorumunun paylaşıldığı yazıda, özellikle kitlesel fonlama konusunda sınır ötesi ticari işlemlerde yaşanan sıkıntılara vurgu yapılıyor.

Yeni düzenlemeler arasında yazıya yansıyan başlıklar şöyle:

- Kitlesel fonlamayla sınır ötesi işlemlere standart gelecek
- Verilerin Avrupa'da tutulması kolaylaştırılacak
- Veri güvenliği
- FinTech şirketleri yeni düzenlemelerden hoşnut.

Genç kuşaklar tasarrufun öneminin farkında

Bank of America tarafından hazırlanan yeni bir rapor, milenyum kuşağının önceki jenerasyonlara oranla tasarruf konusunda daha bilinçli hareket ettiğini ortaya koydu. Raporun öne çıkan başlıklarından biri tasarruf oranları. 23-37 yaş aralığını temsil eden "milenyum kuşağında" bu oran yüzde 63'e kadar yükseliyor. Artık orta yaş grubuna dahil olan X kuşağı ile İkinci Dünya Savaşı ertesi doğan kesimi temsil eden "baby boomer" kuşaklarında bu oran yüzde 42.

Geleceğe dair yatırım olarak da tanımlanabilecek tasarruf, milenyum kuşağına göre aynı zamanda bir stres unsuru niteliği taşıyor. Katılımcıların yüzde 73'ü çoğu kez ya da bazen olmak kaydıyla bu stresi yaşadığını belirtiyor.

Hindistan, mobil ödeme artışında dünyanın en hızlısı

Araştırma şirketi eMarketer tarafından yayınlanan bir çalışma, Hindistan'ın dünyanın en hızlı büyüyen "proximity mobil ödeme" pazarı olduğunu bizlere gösteriyor. Satış noktalarında mobil cihazlarla ödeme yapma olarak da nitelenebileceğimiz bu alan, doğal olarak mobil ödeme kullanıcılarını ve hacmini yükseltiyor.

Kasım 2016'daki kararın ardından o dönem 32 milyon olduğu belirtilen mobil ödeme kullanıcıları, 2017 tamamlandığında 56.2 milyona yükselmiş. Artışın hız kesmekle birlikte devam edeceğini öngörmek mümkün. 2018 sonunda yaklaşık 78 milyona, yani ülkedeki akıllı telefon kullanıcılarının yüzde 30'una ulaşması öngörülüyor. 100 milyon barajının ise 2020'de aşılması bekleniyor.

BKM, 17 yıllık destekçisini “TEŞEKKÜR” ile uğurladı

Bankalararası Kart Merkezi'nin kartlı ödemeler için switch, takas, 3D Secure gibi uygulamaları üzerinde çalıştırdığı sistemleri HPE sağlıyor. Bu sistemlerin bakım, onarım ve yenilenmesi ise 17 yıl boyunca Şükrü İzmirlioğlu tarafından yönetildi. Ekim 2017'de HPE'den emekli olan İzmirlioğlu'nu BKM de unutmadı...

Dr. Soner Canko

Şükrü İzmirlioğlu

Mağazada aldığımız elbisenin, restoranda yediğiniz yemeğin, kafede içtiğiniz kahvenin bedelini kredi kartınızla ödedikten sonra saniyeler içinde nasıl onay alındığını hiç merak ettiniz mi?

Ödeme yaptığınız kartın sağ alt köşesinde yer alan markanın, diğer bir kart markasının katılımcısı olan bankanın kanallarında kullanılması durumunda işlemin takaslaşması nasıl yapıyor?

ATM ve POS terminallerinden yapılan işlemlerde, söz konusu cihazla ilgili anlaşması olmayan bir bankanın kartı kullanıldığında, otorizasyon (kartı veren bankanın onayı) hangi kanaldan sağlanıyor?

İnternette yapılan alışverişlerde kart hamilinin kimlik doğrulaması amacıyla geliştirilen, hem kart sahipleri hem de üye işyerlerini sahtekârlıklara karşı güvence altına alan uluslararası 3D Secure çözümünü kim sunuyor?

Evet, bunlar, günümüzde daha çok BKM Express ve Troy markalarıyla tanıdığımız Bankalararası Kart Merkezi'nin

asli görevlerinden birkaçı. BKM, kartlı ödemeler için marka paylaşım takas ve hesaplama, switch, 3D Secure gibi sistemleri yönetiyor. Kartlı ödemelerin hızlı, kolay ve güvenli bir şekilde yapılabilmesi için kritik bir rol üstleniyor. BKM'nin yönettiği sistemler, özellikle de yılbaşı ve bayram arifelerinde; babalar anneler, sevgililer gibi özel günlerde tavan yapan kartlı ödemelerin sorunsuz şekilde yapılmasını sağlıyor. Bu sistemlerin kesintisiz çalışabilmesi için perde arkasında çalışan isimsiz kahramanları da unutmayalım tabii. İşte bu isimlerden biri de Şükrü İzmirlioğlu...

İzmirlioğlu, 2000'den bu yana tam 17 yıl boyunca BKM'nin başta switch olmak üzere sistem altyapısının bakım ve yenilenmesinde müşteri destek yöneticisi (ASM) olarak görev yaptı. Ekim 2017'de emekli olup HPE'den ayrılınca BKM'ye de bir "hoşça kalın" ziyareti yaptı İzmirlioğlu. BKM'de onu hoş bir sürpriz bekliyordu. BKM Genel Müdürü Dr. Soner Canko, destekleri için kendisine özel bir teşekkür plaketi verecekti...

Size teşekkür plaketi veren Dr. Soner Canko ile daha önce de birlikte çalıştığınızı öğrendik. Yolunuz ilk nerede ve nasıl kesişti?

Soner Bey de bir dönem HP'de çalıştı. O dönemde HP'nin danışmanlık ve entegrasyon bölümünde, finans sektörü iş geliştirilmesinden sorumluydu. Garanti Teknoloji'de HP sistemlerin kullanılacağı bir proje yapıyorduk. Ben de müşteri destek yöneticisi olarak atanmıştım. Bir gün sabah erken saatte toplantı vardı, Garanti Teknoloji'nin yeri bize uzak olduğu için trafik riskine karşı çok erken gitmeye çalıştım. Baktım ki Soner Bey benden de önce gelmiş. Tanışmamız o şekilde oldu. Yıllar sonra BKM'de tekrar karşılaştık. BKM'nin Soner Bey'in vizyonuyla büyük bir atılım içine girdiğini düşünüyorum. İnternet ve mobil teknolojilerinin hızla geliştiği bu dönemde BKM de üzerine düşeni yaparak Türkiye'nin ödeme yöntemlerini geliştiriyor.

Peki BKM ile çalışmaya ne zaman başladınız?

Kariyerime 1987 yılında Netaş'ta başlamıştım. Orada ağırlıklı olarak IT güvenliğinden sorumlu sistem yöneticisi olarak görev yaptım. Aslında makina mühendisliği mezunuyum ama o alanda fazla deneyimim olmadı.

1998 yılında Netaş'tan HP'ye geçtim, Hatırlarsınız 2000 yılında bir "milenyum" tarihi sorunu söz konusuydu. Benim HP'deki ilk görevim de "HP 2000 Yılı Programı"nın Türkiye yöneticiliğini yapmak oldu. Sanırım hayatımda üstlendiğim en stresli görev bu oldu. 2000 yılı gelince bu program bitti ve ASM (Account Support Manager - Müşteri Destek Yöneticisi) olarak görevlendirildim. Bu görevle 17 yıl boyunca, çoğu finans sektöründen olmak üzere büyük şirketlere kritik destek hizmeti verdim. BKM de ASM'liğini üstlendiğim ilk müşterimiz oldu.

BKM'de neler yaptınız, hangi sorumlulukları üstlendiniz?

Kredi kart switch'i de dahil BKM'nin birçok kritik uygulaması HPE sistemleri üzerinde çalışıyor. Özellikle switch uygulamasının üzerinde çalıştığı sistemlerin 7x24 kesintisiz görev yapması gerekiyor. Benim asli görevim de bu kesintisiz çalışmayı sağlamak için HP tarafından yapılması gerekenleri koordine etmek ve en iyi şekilde yürütmektir. HPE tarafından BKM için bir ekip atanır ve proaktif teknik işleri bu ekipteki diğer arkadaşlar yapar. ASM'in görevi ise HPE tarafından yapılacak çalışmaların BKM'nin iş planlarına uygun olarak ve kaliteli yapılmasını sağlamak. Sanırım ben biraz farklı bir ASM'lik yaptım. 90'lı yıllarda Netaş'ta 10 yıl sistem yöneticiliği yapmıştım. O dönemde HP-UX sistem yönetimi, network, bilgi güvenliği, C programcılığı gibi çeşitli konularda tecrübe kazanmıştım. ASM olarak BKM'ye destek verirken bu tecrübelerden çok yararlandım. Destek çalışmalarında HPE'nin çizdiği çerçevenin dışına çıkarak BKM'nin ihtiyaçlarına daha uygun bir tarzda destek vermeye çalıştım.

Bu çalışmalarını biraz daha ayrıntılandırabilir misiniz?

Switch uygulamasının versiyon geçişlerinde öncesini ve

sonrasını kıyaslamak için HP-UX performans analizleri yaptık. 2000 yılından bu yana sistem dört kez yenilendi.

BKM'nin PCI güvenlik denetiminden geçmesi gerekiyordu. HP'den bu konuda hizmet istendiğinde, Netaş'ta IT güvenliği uzmanı olarak edindiğim tecrübeden yola çıkarak inisiyatif aldım. PCI'nin standartlarını baz alarak HPE için bir metodoloji oluşturdum ve BKM'deki ekiple de işbirliği içinde çalışarak olası tüm açıkları belirledik ve rapor halinde sunduk. Böylece BKM'nin sistemleri, PCI'nin tüm testlerini sorunsuz bir şekilde geçmeyi başardı. HP de bu alanda ilk kez bir hizmet vermiş oldu. Bu çalışmaların bir kısmında Soner Bey BKM'de değildi. Ancak kurumsal hafıza ve ahde vefa örneği olarak, çalışmalarımın dolaylı bana teşekkür plaketi verdiler. 2009 yılında BKM'de VMware sanallaştırma projesi yaptık. Bu projenin de yöneticiliğini üstlendim. 2012'de ise BKM'nin sistem odasını yenileme projesi kapsamında sistemlerin eski sistem odasından yenisine taşınması projesini HPE danışmanlık bölümü üstlendi. Sistemlerin çoğunu iyi tanıdığım için, bu projede faydalı olabileceğimi düşünerek ben de proje yöneticisi olarak katıldım. Sistemleri yedekli olan uygulamaların hizmet kesintisi olmadan taşınması gerekiyordu. Çok karmaşık network bağlantılarının taşınma sürecinde yönetilmesi kritik önemdeydi. Sistemlerin bütün network bağlantılarını yönetebileceğimiz özel bir veritabanı hazırladım. Böylece hiç hata yapmadan ve plansız kesinti olmadan bütün sistemleri yeni yerlerine taşıyabildik.

Bu taşınma sırasında karşılaştığımız sorunlardan biri de şuydu: Özellikle online alışverişin vazgeçilmez unsurlarından biri olan 3D Secure sisteminin hizmet kesintisi olmadan taşınması gerekiyordu. Ancak bu sistemin verileri tek bir EVA storage sisteminde tutuluyordu. Hem taşımayı kesintisiz yapmak için hem de daha sonra sistemin kullanılabilirlik özelliklerini artırabilmek için verilerin iki ayrı storage sistemi üzerinde "mirror" (ayna) olarak tutulduğu bir mimariye geçmek uygun olacaktı. Windows işletim sisteminde "Veritas Storage Foundation" kullanarak bu sorunu çözebileceğimizi düşündük. Önce HPE'de bir test ortamı hazırlayarak bu çözümü denedim. Çalıştırdıktan emin olduktan sonra da BKM'ye teklif ettik.

Dile kolay, tam 17 yıl BKM'ye destek sundunuz. Zamanınızın büyük bir bölümü orada geçti. Nasıl bir çalışma ortamı vardı?

BKM ile hep sıkı bir işbirliği içinde olduk. Tabii bunda BKM şirket kültürünün de etkisi oldu. Kendimi bir parça BKM'li hissediyordum. Sanırım BKM'deki çalışma arkadaşlarımda beni bir parça kendilerinden hissediyordu. HPE ve BKM arasında yapılan toplantılarda zaman zaman "Şükrü Bey BKM tarafında" diye espriler yapılırdı.

Konuşmanızda önce HP, ardından HPE şeklinde telaffuz ettiniz? Bunun nedeni nedir?

Hatırlanacağı gibi Hewlett-Packard, 2015 yılında HP Inc. (HP) ve Hewlett-Packard Enterprise (HPE) olarak iki ayrı şirkete ayrıldı. Benim çalıştığım bölümse Enterprise tarafındaydı.

Toplu taşımada yeni dönem: TÜRKİYE KART

PTT, Türk Telekom, Turkcell, DenizBank, Vakıf Katılım Bankası ve İBB iştiraki BELBİM tarafından oluşturulan Türkiye Ortak Ödeme Platformu, başta toplu ulaşım olmak üzere Türkiye çapında ödemeler ve para transferi için kullanılacak Türkiye Kart'ı temmuz ayında çıkaracak

**SEDA UYGUN
PALA**

Türkiye, toplu taşımada dünya çapında "ilk" iddiasını taşıyan önemli bir adım atarak, tüm ülkede kullanılacak yeni bir kartın lansmanını yaptı. Aralık ayında Ulaştırma Bakanı Ahmet Aslan tarafından duyurusu yapılan Türkiye Kart'ın tanıtımı, ocak sonunda Başbakan Binali Yıldırım tarafından yapıldı. Türkiye Kart için bankacılık, telekomünikasyon, ulaşım ve finans alanında hizmet veren şirketler bir araya gelerek Türkiye Ortak Ödeme Platformu'nu oluşturdu. Platforma üye olan şir-

ketler, Türkiye genelinde ortak ödemede kullanılacak Türkiye Kart'ı hayata geçirecek. Evet, Türkiye Kart sadece toplu ulaşım değil, tüm ödemelerde kullanılacak özelliklere sahip olacak.

Başbakan Binali Yıldırım, platformun imza töreninde özetle şu değerlendirmeyi yaptı: "6 günde kuruluşumuzun bir araya gelerek vatandaşın işini kolaylaştırmak için bir teknolojik araç geliştirdi. 177 yıllık şanlı bir geçmişi olan PTT, 160-170 yıllık geçmişi olan Türk Telekom ile Turkcell, DenizBank, Vakıf Katılım Bankası ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin iştiraki BELBİM tarafından oluşturulan platform, para transferi ve ödeme imkanlarını daha da kolaylaştıracak bir entegrasyon projesine imza attılar. Türkiye'nin neresinde olursanız olun belediye otobüsüne bineceksiniz, üzerinizde bilet ya da o kentin ulaşım kartı olmayabilir. Cebinizdeki Türkiye Kart ile ödemenizi yapacaksınız. Cüzdanda o kart, bu kart derken 10 tane kart taşımak zorunda kalmayacaksınız. Tek kartla her yere her ödeme şeklinde bu iş özetlenebilir. Böylece zaman israfına yol açan kayıplar önlenecek. Bir de tabii ekonomide kayıt sistemi daha da güçlenecek."

Para transferinde de kullanılacak

Bilişim yollarını daha da genişletmek, burada verilecek

hizmetleri daha hızlı daha kolay şekilde yapma ihtiyacının olduğuna dikkati çeken Yıldırım, sözlerini şöyle sürdürdü: “Şu anda nüfusumuzun yüzde 40’tan fazlası banka hesabı kullanmıyor. Bu ne demek? Sayısallaşmada, dijitalleşmede alacak çok yolumuz var. Perakende harcamalarının yüzde 60’ı hala nakitle yapılıyor. İşte bu ortak platform, vatandaşın teri, emeği olan parasını güvenle kullanma imkanı getiriyor. Banka hesabı olmayan vatandaşlarımız da bu kartla ödemelerini yapar hale gelecek. İsteddiği zaman vatandaş sistem içindeki parasını en yakın noktadan çekebilecek. Banka hesabı olmayanlar cep telefonlarından para yatırabilecek. Burada özellikle bir konu var. Bu bir kredi kartı değil, gidip borç para alma imkanı yok. Vatandaşlarımız kendi imkanlarıyla işlemlerini yapacak ve bu sayede gerek kart gerek cep telefonu kullanarak transferler, ödemeler gerçekleştirilecek. Gurbetteki kızınıza, oğlunuza, akrabanıza tek bir işlemle havale yapacaksınız. Güvenlik ve maliyet çok önemli. Bu işleri en ucuz şekilde, komisyon olmadan yapacaksınız. Sayısal ortamda işlem yapılınca ekonomi de daha fazla kayıt altına girecek.”

Milli bilgiyi içerde tutacak

İmza töreninin ardından konuyla ilgili görüşlerini açıklayan DenizBank Genel Müdürü Hakan Ateş de “Milli cüzdanımızı bugün lanse ettik. Bu, insanımızın yaşam kalitesine büyük katkıda bulunacak. Şehir içi ulaşımdan tutun da her türlü ödeme ve aktivitede cüzdan içine konulmuş imkanlardan yararlanılacak” diye konuştu. Projenin, maliyetleri düşürerek ekonomiye büyük katkı sağlayacağını vurgulayan Ateş, diğer avantajlarıyla ilgili de şu bilgileri verdi:

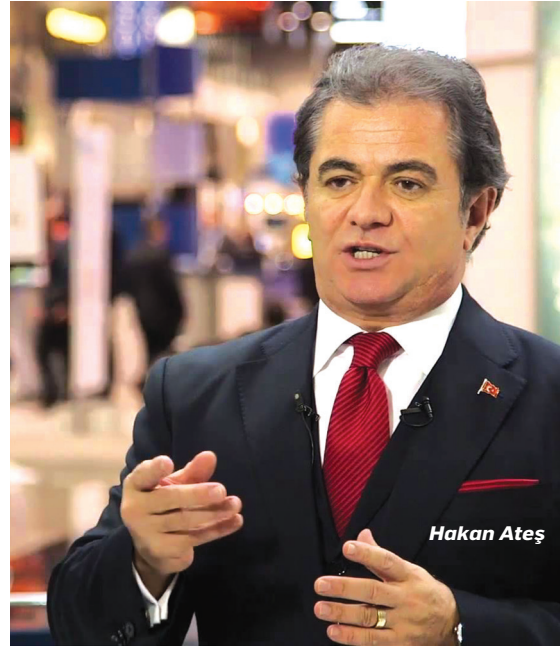
“Proje milli gelire katkıda bulunacağı gibi en önemli özelliği de bilgiyi milli tutacak. Çeşitli ödeme sistemleri sizin bilgilerinizi alıp, ne tür çiklet çiğnediğinizden ne tür evde oturduğunuza kadar alışkanlıklarınızı biliyor. Bu proje milli olarak bizim bilgilerimizin bizde tutulması, sanayimize, sektörlerimize, devletimize ve milletimize katkıdır. Bunu kendi içimizde milli olarak tutma imkânını da sunacak.”

Sistemin otobüste, metroda, trende, müzede de kullanılabileceğini hatırlatan Ateş, şöyle devam etti: “Herhangi bir alışveriş merkezinden alışveriş yaparken de bu kartı kullanıp ödemenizi direkt yapabileceksiniz. PTT’nin ve Türk Telekom’un getirdiği bütün hizmetlerden de yararlanılabilecek. Barkodla telefonu göstererek uzaktan telefonla da alışveriş yapılabilir. Bunun örnekleri dünyada var. Ülkemizde bu sistemin fikri eski ama uygulamaya biraz geç geçtik.”

Türkiye Kart ile neler yapılacak?

- Türkiye Kart sadece ulaşımda değil, her türlü finansal işlemde de kullanılabilir.
- Banka hesabı olmayanlar da cep telefonu ile para transferi yapabilecek.
- Alışveriş ödemelerinde kullanılacak.
- Kartlar tüm ATM, POS cihazları ve e-ticarette geçerli olacak.
- Müze ve milli park girişlerinde kullanılabilir.

BELEDİYELERLE ANLAŞMA YAPILMASI GEREKİYOR

Türkiye Kart’ın tanıtımı yapıldı ama bazı konular hakkında henüz net bilgi yok. Tek bilinen, Türkiye Kart’ın PTT aracılığıyla dağıtılacağı. Kartın en önemli özelliği ise tüm ülkedeki toplu taşımada kullanılabilecek olması. Ancak bunun için belediyelerin sisteme dahil olmayı kabul etmesi gerekiyor.

İşte bu nedenle mümkün olduğunca çok belediyenin katılımıyla temmuz ayında uygulamanın başlatılması hedefleniyor. Sızan bilgilere göre, kartın kullanımı zorunlu olmayacak. Şöyle bir örnek verelim: İstanbul’da yaşayan biri olarak ister bu sistemi kullanabilir, isterse İstanbul Kart

kullanmaya devam edebilirsiniz. Bir başka konu da belediyelerin sağladığı ücretsiz ulaşım kartları. Bu kartların da iptal edilmeyip kullanılmaya devam edeceği söyleniyor. Uygulama tarihi yaklaştığında entegrasyon ve diğer konularla ilgili prosedürlerin de kamuoyuyla paylaşılacağı belirtiliyor.

Türkiye, her şehrin toplu ulaşımında kullanılması öngörülen "Türkiye Kart"ın nasıl olacağını konuşuyor. Şüphesiz önemli bir adım ama belediyeler ve ulaşım çözümleri sağlayan şirketler zaten bu alanda belli bir seviyeye ulaşmış durumda. Pek çok ilde akıllı biletler, akıllı duraklar, şehir uygulamaları, temassız ödeme, cep telefonu, kredi kartı ve banka kartıyla seyahat etmek mümkün. Hatta akıllı ulaşım çözümleri sunan şirketler kendi Ar-Ge ekipleriyle geliştirdikleri bu sistemleri yurtdışına da taşımış durumda. Hindistan'dan Dubai'ye, Azerbaycan'dan Afrika'ya geniş bir coğrafyaya hizmet veren şirketlerin hedefinde yeni teknolojilerin getirdiği yeni uygulamalar, çözümler var...

ESİN GEDİK

Kentleşme oranının artması, insanlar daha fazla seyahat etme isteği ya da zorunluluğu, trafik sorununun içinden çıkılmaz bir hale getirdi. Otomobil sahipliğinin özendirilmesi de bu döneme denk gelince sadece büyük kentlerde değil, birçok Anadolu şehrinde de trafik ciddi bir sorun haline geldi. Metro gibi hem kolay hem de kullanışlı toplu taşıma araçlarının hayatımıza çok geç girmesinin de bunda payı var. Sorunlar çözüm arayışlarını da beraberinde getiriyor el-

bette. Yerel yönetimlerin toplu taşıma araçlarını çeşitlendirmek için yaptığı yatırımlar hem de gelişen teknoloji, akıllı ulaşım sistemlerinin yaygınlaşması trendini başlattı. Şu anda başta İstanbul, Ankara ve İzmir olmak üzere birçok kentte akıllı ulaşım sistemleri kullanılıyor. Aşlında bu alanda da birçok metropolün gerisinde kalsak da atılan hızlı adımlarla Türkiye'de de birçok kent "akıllı kent" statüsüne kavuşuyor. En azından ulaşım konusunda... Akıllı ulaşım sistemleri yol güvenliğini, yol kapasitesi, hareket kabiliyeti, seyahat konforu ve hızını artırırken,

ulaşımın insan, çevre ve enerji kaynakları üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmayı, böylece birey ve kurumların günümüzdeki ve gelecekteki verimliliğini yükseltmeyi amaçlıyor. Bu doğrultuda, gerçek kişi ve kurumlarla birlikte teknolojik altyapıyı oluşturan fiziksel ve yazılımsal donanımlardan oluşan sistem aktörlerinin de birbirleriyle uyumlu bir şekilde çalışması, sistemin devamlılığı açısından ön şart olarak kabul ediliyor.

Türkiye’de özellikle kentlerde yaşayan nüfusun 1980’li yıllardan itibaren önemli ölçüde arttığı görülüyor. Bunun sonucu olarak özellikle büyükşehirlerde oluşan toplu taşıma ihtiyacı, Türkiye’de toplu taşımaya yönelik akıllı ulaşım sistemlerinden yararlanmayı zorunlu hale getirdi. Bu ihtiyaca cevap verebilmek amacıyla özellikle büyükşehir belediyeleri tarafından kayda değer projeler geliştirilip uygulanıyor.

Istanbul, Ankara, İzmir ve diğerleri...

Elektronik bilet işlemleri günümüzde birçok büyükşehir ve il belediyesi tarafından toplu taşımada kullanılan akıllı ulaşım sistemleri uygulamaları arasında ilk sırada yer alıyor. 1995 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) tarafından hizmete sunulan ve patenti İBB’ye ait olan “Ak-bil” bu alandaki Türkiye’nin ilk uygulamalarından biri. İBB tarafından İstanbulkart olarak adlandırılan ve Mifare DESFire teknolojisine sahip olan temassız akıllı kartların hizmete sunulmasıyla birlikte, Akbil uygulaması halen kullanılmaya devam etse de ikinci plana düştü. İstanbulkart,

şu anda kentteki tüm toplu taşıma araçlarının yanı sıra İSPARK otoparklarında, İtaksi uygulamasında ve İBB’nin anlaşmalı olduğu marketlerde alışverişlerde kullanılıyor. Ankara, İzmir, Bursa, Antalya gibi büyük kentlerde de buna benzer sistemler kullanılıyor. İstanbulkart, 6 bin 252 otobüs, 118 metro istasyonu, 51 metrobüs istasyonu, 64 deniz taşımacılığı istasyonu, 3 teleferik istasyonu, 58 tramvay istasyonu, 163 şehir tuvaleti, 469 (57 kapalı, 161 açık, 251 yol üstü) İSPARK otoparkı, 130 (114 büfe ve 16 köşk) BELTUR noktası olmak üzere toplam 17 bini aşkın noktada, 29 üye işyerinde elektronik para kartı olarak kullanılıyor.

700 otomatik dolum makinesi ve 2 bin adet POS cihazıyla İstanbulkart’a elektronik para dolumu yapılıyor.

1998 yılında manyetik kartlarla ücret toplamanın başladığı Ankara’daki toplu taşıma sistemlerinde, 2014’ten itibaren akıllı temassız kartların hizmete sunuldu. İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından 1999 yılında işletmeye alınan “Akıllı Kartlarla Elektronik Ücret Toplama Sistemi” de İzmir’de otobüs, feribot ve metro gibi farklı toplu taşıma araçlarında kullanılan bir sistem oldu. Kent Kart tarafından hayata geçirilen altyapıyı şu anda Cardtek yönetiyor.

Benzer sistemler Kocaeli, Adana, Mersin, Sivas ve Ma-

nisa gibi illerde kullanılmaya başladı. Eskişehir, Kayseri, Gaziantep gibi büyükşehirlerde benzer teknolojilere sahip temassız kartlarla toplu taşıma bilet işlemleri gerçekleştiriliyor.

Mobil akıllı ulaşım uygulamaları yaygınlaşıyor

Toplu taşımada yolcuların bilgilendirilmesine yönelik AUS uygulamalarıyla ilgili yine Türkiye’de son yıllarda, özellikle akıllı telefon ve mobil internet kullanımındaki artışa paralel farklı uygulamaların hayata geçirildiği görülüyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından hizmete alınan ve İstanbul genelindeki 12 binden fazla durağı kapsayan harita tabanlı MobİETT projesinde cep telefonu uygulamalarıyla toplu taşıma araçlarını kullanan yolcular, gerçek zamanlı olarak toplu taşıma hatlarına ait durak bilgilerine, sefer tarifesine, güzergâh bilgilerine, otobüslerin tahmini geliş sürelerine erişilebiliyor. Uygulama üzerinden anlık mesajla toplu taşıma hizmetlerine ilişkin talep ve şikâyetler alınabiliyor. Bunun yanı sıra kentin birçok yerine konulan akıllı duraklarda da sefer saatleri anlık olarak verildiği gibi bazılarındaki şarj ünitesi bile bulunuyor.

Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından hizmete sunulan toplu taşıma yolcu bilgilendirme sistemi “EGOCepte” de toplu taşıma hatlarıyla ilgili “Otobüs Nerede?”, “Hat Ara”, “Adres Ara”, “Önemli Yerler”, “Nasıl Giderim?”, “Duyurular” ve “Sorun Bildirme İşlemleri” bölümleriyle kullanıcıların bilgilendiriyor.

Birçok Anadolu şehrinde çok daha komplike, çok daha

akıllı ulaşım çözümleri kullanıldığına da tanıklık ediyoruz. Bazı kentlerde cep telefonu, banka veya kredi kartıyla temassız ödeme çözümleri kullanılıyor. Bu sistemler belediyeler tarafından, akıllı ulaşım çözümleri sağlayan şirketler, GSM operatörleri ve ödeme sağlayıcılarının işbirliğiyle hayata geçiriliyor. Bunların yanı sıra Bankalararası Kart Merkezi’nin Konya ve Çanakkale’de hayata geçirdiği akıllı toplu taşıma uygulamaları da binlerce kişi tarafından kullanılıyor. ➤

Toplu ulaşımda temassız ödemeyi **BKM** başlattı

Bankalararası Kart Merkezi Genel Müdür Yardımcısı Celal Cündoğlu, “Tüketicinin alışverişten ulaşımaya tüm harcamalarını tek bir kartla yapabilmesi hayat kolaylaştırıyor. Biz de BKM olarak Avrupa’da olduğu gibi temassız ödemelerin yaygınlaşması için çalışmalar yapıyoruz” diyor...

Temassız kartların toplu taşımada kullanımı son dönemde artış içinde. Bu alandaki potansiyeli nasıl değerlendiriyorsunuz?

Mikro ödemelerin kullanıldığı, günlük hayatın vazgeçilmez olan ulaşım sektöründe geçmiş dönemde kullanılan nakit, bilet ya da şehir kartları kapalı devre kısıtlı çözümler yerine tüketicilerin hâlihazırda temassız kartlarını kullanabilmesini sevindirici bir gelişme olarak görüyoruz. Tüketicilerin alışverişten ulaşımaya tüm harcamalarını tek bir kartla çözebiliyor olması hayat kolaylaştıracak önemli bir adım. Temassız kartların sunduğu hızlı, hijyenik ve kolay ödeme imkânının tüketicilerin ödeme konusunda yaşadığı birçok soruna ortak çözüm sunduğu için hızla yaygınlaşmaya başladığını düşünüyoruz. Özellikle Avrupa’daki temassız ödeme kullanımlarını incelediğimizde, başta İngiltere olmak üzere temassız ödemelerin en yoğun kullanıldığı pek çok ülkede temassız ödemelerin yaygınlaşmasında, ulaşım projelerinde temassız kartların kullanılmasının etkili olduğunu görüyoruz. Londra ulaşım

otoritesinin Kasım 2012’de 8 bin otobüs, Eylül 2014’te de tüm metroyu temassız bankacılık kartlarına açması sonrası İngiltere’de bu ödeme yönteminin kullanımı patladı. Rakamlar buna şahit; The UK Cards Association verilerine göre, Nisan 2017’de İngiltere’de yaklaşık 450 milyon adet temassız işlem gerçekleşti. Görüyoruz ki ulaşımda temassız kartların kullanımı, gerekli alışkanlığı tüketicide yerleştiriyor.

Sektörün gelişmesi için neler yapılmalı, hangi bariyerler var önünde?

Kişisel harcamaların yarısının banka kartlarıyla yapıldığı günümüzde, mikro ödemelerde nakdi ikâme edecek ödeme yöntemlerinden biri de toplumu ve sektörü gelecek ödeme yöntemlerine hazırlayan temassız ödemeler. 2016 yılında Türkiye’de gerçekleşen 4.2 milyar adet ödemenin yüzde 63’ünü 50 TL’nin altındaki mikro ödemeler oluşturdu. Nakitsiz ödemelerde geleceğin deneyimini yaşatma vizyonuyla geleceğin ödeme teknolojilerine yatırım yapan

BKM olarak, 50 TL ve altı mikro ödemelerde nakdin yerine geçen temassız ödemeleri destekleyen çalışmalar yürütüyoruz. Bu çalışmalar kapsamında 2016 yılında tüketici ödeme alışkanlıklarını anlamak, kart kullanıcıları ve işyerlerinin temassız ödeme motivasyon ve bariyerlerini tespit etmek amacıyla yapılan araştırma sonuçlarına göre, temassız ödemelerde gerek kart kullanıcıları gerekse işyerleri tarafındaki en önemli bariyerin bilgi eksikliği ve bilinçsizlik olduğu tespit edildi.

Kart kullanıcılarının temassız ödemelerin faydalarını bilmedikleri, güvenlik problemi algısı yaşadıkları ve yıllar içinde oluşan şifreli ödeme alışkanlığını değiştirmekte zorluk yaşadıkları, işyerlerinin temassız POS maliyetlerinin yüksek olduğunu düşündükleri, müşteri tarafından temassızla ilgili talep almaya ihtiyaç duydukları ve temassız ödemelerin sağladığı faydayı bilmedikleri, hem kart kullanıcıla-

Celal Cündoğlu

rının hem de işyerlerinin temassız ödemelerle ilgili bilgilendirmeyi bankalarından edinmek istedikleri ortaya çıktı. Tüm bu veriler ışığında, sektör genelinde gerek kart çıkaran gerek kart kabul eden banka ve e-para kuruluşları, temassız ödemeler konusunda gerçekleştirilecek her türlü bilinçlendirme ve yaygınlaştırma çalışmasının, temassız ödemelerin daha fazla tercih edilir hale gelmesine hizmet edeceğine inanıyoruz. BKM olarak söz konusu araştırmanın bulgularını adresleyecek çalışmalarını aralıksız sürdürüyoruz.

BKM, bu alanda öncülük eden kurumlardan biri. Gerçekleştirdiğiniz ve üzerinde çalıştığınız projeler hakkında bilgi verebilir misiniz?

2013 yılında Konya Büyükşehir Belediyesi ile ortak bir çalışmaya imza atarak, tüm temassız bankacılık kartlarına açık olan Türkiye'nin ilk, dünyanın ise Londra'dan sonra ikinci temassız ödeme yapılabilen ulaşım projesini hayata geçirdik. Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ait tüm otobüs ve tramvaylarda yerel ulaşım kartının yanı sıra dünyanın tüm bankalarının temassız özelliğe sahip banka kartları da hızlı, güvenli ve kolayca kullanılabilir hale geldi. Projemiz tek bir uygulama üzerinden 11 bankaya entegre edildi. Görülüyor ki temassız bankacılık kartlarının ulaşımında kullanılabilmesi, Konya'da yaşayan kart hamillerinin temassız ödeme alışkanlığının yerleşmesinde önemli bir rol oynamış. Yapılan analizlerde kartlarının temassız özelliğini ulaşım ya da alışverişte kullananların bu özelliği kullanmayanlara göre 3 kat, kartlarının temassız özelliğini hem alışverişte hem ulaşımında kullananların ise kullanmayanlara göre 4.3 kat daha fazla işlem yaptığı tespit edildi. 2015'te bir diğer ulaşım projesini Çanakkale'de hayata geçirdik. Çanakkale Belediyesi işbirliğiyle yürüttüğümüz çalışmayla, Çanakkale'deki toplu taşıma hizmetlerinde de temassız ödeme devrini başlattık. Uygulama sayesinde kullanıcılar Çanakkale'de de yerli ve yabancı tüm temassız

banka kartlarıyla tüm toplu taşıma araçlarında temassız ödeme yapmaya başladı.

Bugüne kadar yürüttüğünüz ulaşım projeleriyle ortaya çıkan kazanımlar neler?

- Raylı sistemler dahil olmak üzere Konya'daki toplu taşıma araçlarındaki validatörlerde yapılan bir geliştirmeyle, yerli ve yabancı turistlerin cüzdanlarındaki herhangi bir bankanın temassız EMV kartıyla kolay ve hızlı ödeme olanağı sağlandı. Bu imkanla her hafta şehri ziyaret eden turistlerin dünyanın çeşitli bankalarınca verilmiş temassız kartlarla otobüs ve tramvaya rahatlıkla bindiklerini gözlemliyoruz.
- Uygulamadan banka bağımsız olarak tüm vatandaşlar faydalanabiliyor.
- Uluslararası standartlarda güvenli ödemeler yapılıyor.
- Yapılan geliştirmenin bir diğer özelliği de şehir sakinlerinin mevcut kartlarının kullanımdan kaldırılmaması, böylece belediyelerin mevcut şehir kartlarıyla ödeme olanağının devam edebilmesi. Bankalarca üretilen mevcut kartlar kullanıldığı için, belediyelerin veya operatörlerin daha ziyade dışarıdan gelen yolcular için hazırladığı tek kullanımlık kart maliyetinin de azalmasına katkıda bulunuyor.
- Kartlı ödeme altyapısı kullanıldığından, belediyelerin hizmet aldıkları özel ulaşım firmaları da dahil olmak üzere tüm işlemler kayıt altına alınıyor.
- Teknik, operasyonel ve takaslaşma ile idari konularda tek temas noktasının BKM olması, belediyelere operasyonel maliyetlerde tasarruf sağlıyor.
- Projedeki 11 bankanın kartları, şehir kartıyla aynı fiyat üzerinden kullanılıyor. Bankalar için tek entegrasyon noktası olduğundan ekonomik verimlilik yaratılıyor.
- Başlangıçtan bugüne 3.6 milyonun üzerinde işlem gerçekleşti. Ayda ortalama 80 bin civarında işlem yapılıyor.

Adana'da dolmuşlarda da Kentkart kullanılıyor

Sektörün en eski şirketlerinden Kentkart, toplu taşıma sistemi için akıllı kartlarla ücret toplama, araç takip, yolcu bilgilendirme ve araç içi kamera kayıt sistemleri üretip geliştiriyor. 1998 yılında kurulan ve ilk projesini Mart 1999'da İzmir'de hayata geçiren Kentkart, bugüne kadar 40 bin araç ve 50 bin donanım ürünüyle yılda 2.5 milyar yolcuya ve günlük olarak 7.5 milyon işlem sayısına ulaştı, yolculara 22 milyon akıllı kartla mobil hareketlilik sağladı. Bugüne kadar 12 ülkenin 37 şehri için proje geliştiren Kentkart, akıllı ulaşım sistemlerinde 17'nci yılını kutluyor. Kentkart, yurtdışı projelerine son olarak Azerbaycan'ın başkenti Bakü'yü de ekledi. Yaklaşık 3.5 milyon kişinin yaşadığı Bakü'de Kentkart'ın kurduğu sistem metronun tamamında 800'ü aşkın otobüste kullanılmaya başlandı. Kentkart, geçen yıl Adana'daki minibusleri de akıllı ulaşım ağına dahil etti. Adana Büyükşehir Belediyesi otobüsleri, özel halk otobüsleri ve bazı dolmuş kooperatiflerinde geçerli olan Kentkart uygulaması, toplu taşıma araçlarının tamamında yaygınlaşıyor. ▶

Gaziantep'li de temassız kartlarıyla seyahat etmeye başladı

Mastercard, “Paha biçilemez her şey için anahtarınız” sloganıyla Londra, Şikago, St. Peterburg, Kiev, Bükreş gibi dünyanın önde gelen metropollerinde sunduğu; basit, hızlı ve güvenli ödeme sağlayan Temassız Mastercard Toplu Taşıma uygulamasını Türkiye’de de yaygınlaştırıyor.

İki yıl önce bu sistemle tanışan Mersin, Kocaeli ve Muğla’dan sonra şimdi Gaziantep’te de Mastercard’ın güvenli altyapısıyla artık temassız özelliği taşıyan banka kartı, kredi kartı ve cep telefonları, toplu taşımada ödeme işlemi için kullanabilecek. Toplu taşıma araçlarını kullananlar, artık bozuk para ya da biletle uğraşmadan, temassız özellikli Mastercard kredi/banka kartlarını veya cep telefonlarını bilet okuyucusuna yaklaştırarak ödemelerini yapabilecek.

Bu uygulama sayesinde kullanıcılar yoğun şehir yaşantısı içinde ulaşım kartlarına dolun yapmak için vakit harcamayacak, kayıp ya da çalıntı durumunda para kaybetme riski de yaşamayacak. Bu sistemin tüm Türkiye’de yaygınlaşmasıyla birlikte başka şehirlerde seyahat edecek olan Gaziantep’li kart sahipleri, gittikleri şehirlerdeki sisteme yabancılık çekmeden, ceplerindeki kartı ulaşımında kullanabilecek.

“Amacımız, nakitsiz toplum...”

Mastercard Hızlı Büyüyen Avrupa Pazarlarından Sorumlu Kıdemli Başkan Yardımcısı Onur Kurşun, “Mastercard olarak bu ve benzeri yenilikçi, güvenli ödeme teknolojilerinin Türkiye’de yaygınlaşması, vatandaşlarımızın dünyadaki büyük şehirlerle eşzamanlı olarak inovatif ürünleri

deneyimlemesi için çalışıyoruz. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi’nin dünya şehirleriyle anılmasından memnuniyet duyuyoruz. Her şey gibi ödeme sistemleri de dijitalleşiyor. Adım adım nakitsiz bir topluma yaklaşıyoruz. Bu bağlamda en öncelikli konumuz dijital ödemeler. Bugün Türkiye’de alışverişin sadece yüzde 40’ı kartlarla yapılıyor. Halen nakitle işlem yapan yüzde 60’ın finansal sisteme dahil olması ise ancak dijital yolla mümkün olacak” diyor. Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin de bu yeniliği şöyle değerlendiriyor: “Şehrimizde toplu taşımayı vatandaşlarımız için en basit ve güvenilir hale getirmeyi amaçlıyoruz. Mastercard ve Kentkart işbirliğiyle hayata geçirdiğimiz bu proje, Gaziantep’li vatandaşlarımızın günlük hayatını büyük ölçüde kolaylaştıracak. Bir insanın beden sağlığı için dolaşım sistemi ne kadar hayati önem taşıyorsa, bir şehir için ulaşım altyapısı o kadar önem taşımaktadır. Biz de bugün Gaziantep’in akıllı şehir olması yolunda büyük bir adım attık. Dünyanın sayılı şehirlerinden biri olarak Türkiye’ye örnek olacağız.”

Kentkart’ın kurucularından Ahmet Basmacı ise “1998 yılından bu yana Kentkart olarak üstlendiğimiz misyon, toplu taşımada ödeme teknolojilerinin geleceğine yön vermek oldu. Uluslararası platformda 14 ülkede ve dünya genelinde 40 projede bu misyonu gerçekleştirmiş olmanın gururunu yaşıyoruz” diyor.

Gaziantep’te, Gaziantepkart’ın yanı sıra temassız özellikli banka kartları 873 araçta ve raylı sistem ağında kullanılabiliyor.

E-Kent, mobil şehir uygulamasını kullanıma açmaya hazırlanıyor

2002 yılından bu yana akıllı ulaşım çözümleri sunan ve bugüne kadar 35 belediyeye hizmet veren E-Kent, yeni teknolojiler üzerinde çalışıyor. E-Kent Genel Müdürü Ceyhun Kazancı, "Kendi Ar-Ge'mizle yeni bir araç takip sistemi oluşturduk. Yakında mobil tabanlı şehir uygulamamızı da kullanıma açacağız. Mevcut uygulamalardan çok farklı olacak" diyor...

Ceyhun Kazancı

Şirketinizin tarihçesi ve bugün geldiği nokta hakkında kısa bir bilgi verir misiniz?

E-Kent olarak, bir yandan akıllı şehir çözümleri üretirken bir yandan da hizmet verdiğimiz kent yönetimlerine gelir getirci katma değerli iş modelleri geliştiren teknoloji entegratörü olarak faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. 2002 yılında kurulan, Türkiye'nin alanında lider sistem entegratörü ve işletme firması olan E-Kent, ulaşım çözümleri altyapı-

siyla yılda 1 milyar adet işlem, 2 milyon akıllı ulaşım kartı satışı ve toplam 8 milyon adet akıllı kart yönetimine imza atarak operasyonel anlamda da yetkinliğini kanıtlıyor. E-Kent, toplamda 300 milyon adet manyetik biletlemeye Türkiye'nin en yaygın ve yüksek hacimli elektronik ücret toplama sistemini işletiyor. E-Kent'in akıllı ulaşım sistemlerini işlettiği iller Ankara, Kahramanmaraş, Bolu, Düzce, Sakarya ve Kütahya. Kayseri ve Aksaray illerinin de teknik danışmanlığını yapıyoruz.

Akıllı toplu taşıma alanında bugüne kadar yürüttüğünüz çalışmalarını anlatabilir misiniz?

E-Kent bugüne kadar 35 belediyemize akıllı ulaşım çözümleri konusunda hizmet üretti. Belediyelere herhangi bir kısıt koymadan uçtan uca akıllı ulaşım işletmelerini üstlenen nadir ve yetkin firmalardanız. Bugüne kadar toplu taşıma planlaması, yönetilmesi ve raporlanması kapsamında yaptığımız çalışmalarla, belediyelerimizle omuz omuza vatandaşlarımıza kolaylık ve ulaşımında pratiklik sağladık ve sağlamaya devam ediyoruz. Bu kapsamda ticari bir beklentimiz olmaksızın vatandaşlarımızın hayatlarını daha da kolaylaştırmak adına çeşitli yatırımlar yapmaktan da çekinmedik. Örneğin aktarma yapılanması, yoğunluğun farklı saatlere kaydırılması için belli saat aralıklarında kampanyalar tanımlanması, tamamlayıcı hat önerileri gibi birçok değer katıcı çalışmalarımızı idarelerimizin desteği ve onayıyla hayata geçirdik.

ARAÇ TAKİP SİSTEMİ GELİŞTİRDİLER

Şu anda üzerinde çalıştığının yeni projeler var mı?

Ar-Ge ve inovasyon, bağlı olduğumuz grubun en önemli değerlerinin başında geliyor. Bu değerleri daha da ileriye taşıyacak çalışmalar yapmanın da E-Kent'in daimi misyonu olduğunu söyleyebiliriz. Akıllı toplu taşıma alanında doğru bilgi, sistemin temelini oluşturuyor. Araştırmalar ve fizibilite çalışmalarıyla ülkemizde trafikte yer alan her araç için uygun olan hibrit bir taşıt takip sisteminin toplu taşıma araçlarına uygun olmadığını gördük. Sadece akıllı toplu taşımaya hizmet sunacak araç takip sistemimizi kendi Ar-Ge'mizle geliştirdik. Değişen toplu taşıma ihtiyaçlarına göre yine sadece toplu taşıma hedefli olarak sistemi geliştirmeye devam ediyoruz.

Günümüzde mobil uygulamaların pratikliğini ve hayatımızı nasıl kolaylaştırdığını hepimiz çok iyi biliyoruz. 🕒

Bu konuda da E-Kent olarak farklı ve bütünleşik bir mobil şehir uygulamasını kullanıma açmak üzereyiz. Şimdiden söyleyebiliriz ki benzerlerinden çok farklı ve şaşırtıcı bir uygulamayı kullanıcılarımıza sunacağız. Vatandaşlarımız, akıllı toplu taşımada ihtiyaçları olacak her konuda desteğe mobil uygulamamızdan ulaşabilecek.

HESAP TABANLI SİSTEME GEÇİŞ OLMALI

Türkiye'deki akıllı toplu taşıma çözümlerini dünyayla kıyasladığımızda hangi noktada bulunuyor? Avantaj ve dezavantajları neler, geliştirilmesi için önerileriniz var mı?

Dünyada akıllı toplu taşıma sistemlerinde "hesap tabanlı" (account base) biletleme yapılıyor. Ülkemizde ise çoğunlukla geleneksel "kart tabanlı" (card centric) biletlemeyi görüyoruz. Yani seyahat bilgilerinin ve geçişlerin manyetik şeritli bilete veya ulaşım kartının içerisinde saklandığı sistem yaygın olarak kullanılıyor.

Gelişen iletişim teknolojileri sayesinde biletleme işlemleri, kişilerin temassız banka kartları, cep telefonu veya giyilebilir teknolojileri aracılığıyla yapılabilir. İşte bu yeni teknolojiler sayesinde hesap tabanlı sistemlere geçiş oldukça kolaylaşıyor. Yolcular, yeni bir ulaşım kartını da cüz-

danlarına eklemek yerine zaten ceplerinde olan bir araçla ulaşım ödemesini yapmayı tercih ediyor. Hesap tabanlı sistemlerde kişinin seyahat kayıtları artık 'bulut'ta yerleşik akıllı ulaşım sistemleriyle tutuluyor.

Geleneksel kart tabanlı sistemlerde mutlaka ülke para birimi kullanılması gerekiyor. Ayrıca kart tabanlı sistemlerin donanım, yatırım ve işletim maliyetleri de oldukça yüksek. Yolcular açısından baktığımızda, hesap tabanlı sistemlerin, "binmeden önce bilet/kart alınmalı" adımını da ortadan kaldırdığını görüyoruz.

Hesap tabanlı sistemlerde biletleme fiyatının seyahatin sonunda gerçekleşmesi yolculara çeşitli avantajlar da sağlıyor. Hesap tabanlı sistemler; aktarma indirimleri, gün içinde 10 binişe ulaşana bir sonraki seyahatlerinde indirim uygulanması veya aylık üst limitten fazlasının tahsil edilmemesi gibi birçok yolcu dostu fiyatlandırma imkanı sunuyor. E-Kent olarak hesap tabanlı akıllı toplu taşıma sistemine geçiş için yol haritamız hazır. Şehirlerimizi bu sisteme geçirmek için stratejimiz doğrultusunda çalışmalarımız tüm hızıyla sürüyor. Yolcuların sisteme geçiş taleplerini de kampanyalarla desteklemeye hazırız. Pratikliğini ve avantajlarını gördükçe yolcuların sistemi beğeneceklerine ve bu yeni teknolojiye geçişin hızla kabul göreceğine inanıyoruz.

Cardtek'in hedefinde ABD var

Türkiye'de "İzmirimkart" ile hizmet veren Cardtek, bu alandaki ilk çalışmasını yurtdışında hayata geçirmişti. Cardtek, kendisine ait yazılımlarla "Axis Bank Rupay Temassız Toplu Taşıma Akıllı Kart" projesi Hindistan'ın en kalabalık üçüncü şehri Bangalore ve önemli turizm merkezlerinden Kochi'de hizmet veriyor. Bu projeye kağıt bilet kullanım devri sona ediyor. Tüm ülkeye yayılması planlanan sistem sayesinde, tek bir mobil cüzdanla hem ulaşım hem de diğer ödeme işlemlerinin yapılmasını sağlıyor. Yine tek bir kartla ulaşımından alışverişe, e-ticaretten restorana kadar çok farklı ödeme işlemleri yapılabilir. Cardtek, Hindistan ve Dubai'deki ulaşım projelerini ABD'de de referans olarak kullanacak. Çünkü ABD'li şirketler, Hindistan'dan hem hizmet alıyor hem de birçok Hintli yöneticiyle çalışıyor.

İzmirim Kart Yükleme İnternette!

Visa, yeni ödeme çözümünü platformunu tanıttı

Farklı coğrafyalarda hayata geçirdiği akıllı toplu taşıma çözümleriyle yeniliklere imza atan Visa, geçen yılın son günlerinde “Visa Global Toplu Taşıma Çözümleri” programını tanıttı. Dünya çapında toplu taşıma kullanıcılarının bozuk para veya bilet ihtiyacına son vermeyi amaçlayan bu program, toplu taşımada biletli geçiş noktalarında, turnikelerde, toplu taşıma araçlarındaki kart okuma cihazlarında banka kartı, kredi kartı ve ön ödemeli kartların kullanımını hızlandırmak, dünya çapında ulaşımda toplu taşımadan yararlananların deneyimini daha akıcı ve pratik hale getirmek için tasarlandı.

Visa Avrupa Bölgesi Ürün Çözümlerden Sorumlu Başkan Yardımcısı Michael Lemberger, yeni programla ilgili şu bilgileri veriyor: “Visa, her yerde ve her cihaz üzerinden ödeme yapmak için en iyi yöntem. İster arabayla, ister uçakla, ister toplu taşımayla olsun, tüm ulaşım ve toplu taşıma deneyimini daha hızlı, daha kolay ve daha güvenli kılmak istiyoruz. Visa, Londra’nın toplu taşımacılık işletmesi Transport for London ile gerçekleştirdiği işbirliğinde önemli bir rol üstlendi. Londra’da temassız Visa kartları ile gerçekleşen bir milyardan fazla şehiriçi yolculuktan elde ettiğimiz uzmanlığı, tüm dünyadaki toplu taşıma işletmecilerinin nakit ve bilet yerine temassız ödemeleri benimsemelerinde kullanmak istiyoruz.”

Transport for London’un Teknolojiden Sorumlu Başkanı Shashi Verma’nın konuyla ilgili değerlendirmesi ise şöyle: “Londra’da toplu taşımacılığı herkes için kolay hale getirmek için çok çalışıyoruz. Temassız biletleme sistemi bu çalışmalarımızın çok büyük bir kısmını oluşturuyor. ‘Gitiğin yol kadar öde’ sloganıyla seyahatlerin yüzde 40’ından fazlasında artık temassız özellikli kartlar ya da mobil cihazlar kullanılıyor. Bugüne kadar 100’den fazla ülkeden

ödeme kartının kullanıldığını gördük. Bu noktaya gelmek için ödeme sistemleri sektörünün çalışma şeklinde birçok şeyin değişmesi gerekiyordu. Bu değişikliklere tüm dünyada zorunlu hale getirilmesi gereken yeni ödeme kurallarının oluşturulması da dahildi. Visa ile işbirliğimiz sayesinde temassız biletleme sisteminin Londra’daki toplu taşıma yolcularına sunduğu geniş çaplı önemli faydaları gördük.”

Sistem dört aşamadan oluşuyor

“Visa Global Toplu Taşıma Çözümleri”, toplu taşıma işletmecilerinin ve her bölgeden teknoloji sağlayıcılarının geçişlerde temassız ödeme seçeneğini sunmalarına yardımcı oluyor. Global program şunları içeriyor:

• **Danışmanlık:** Visa Global Toplu Taşıma Çözümleri ekibi Londra’da bulunan merkezi bir ekipten ve dünyanın dört bir yanında konuşlanmış bölgesel uzmanlardan oluşuyor. Bu ekip temassız ödeme sistemlerinin uygulamaya geçirilmesi sürecini destekleyecek, bu süreçte hizmet alan kuruluşlara yol gösterecek ve onlarla birlikte çalışacak. Ekip üyelerinin toplu taşıma işletmecileri ya da ilgili sektörlerle doğrudan toplam 50 yılı aşkın bir deneyimi bulunuyor.

• **Sistem çatısı:** Visa, temassız ödemeleri toplu taşıma şirketlerinin ölçeği ya da fiyatlandırma sisteminden bağımsız olarak yönetmek üzere “Toplu Taşıma Modeli” adında operasyonel bir yapı oluşturdu. Visa modeli, taşımacılık şirketlerinin bir dizi esnek bilet fiyatlandırma seçeneği sunmalarına olanak sağlıyor. Bu esnek seçenekler arasında sabit ücret, yolculuk süresine ve/veya mesafesine dayalı ücret ve birden fazla araç kullanımı ve aktarmalı ulaşım ücretinin yanı sıra bilet ücretinde üst limit belirleme, özel imtiyazlar ve gecikmeler nedeniyle para iadesi gibi özellikler yer alıyor.

• **Araçlar ve standartlar:** Visa Global Toplu Taşıma Çözümleri’nin önemli bir bölümü de Visa Ready programının toplu taşıma işletmecilerine sunulan ödeme teknolojilerini de kapsayacak şekilde genişletilmesinden oluşuyor. Toplu taşımacılık için Visa Ready programı, teknoloji şirketlerinin Visa Ready yetki belgesini almaya hak kazanmasına olanak sağlıyor ve böylece toplu taşıma işletmecilerinin seçtikleri teknoloji çözümünün Visa’nın yüksek güvenlik standartlarına uyumlu olduğu konusunda da güvence veriyor. Toplu taşımacılık için Visa Ready programının ilk ortakları olan Worldline ve Vix Technology, dünyanın dört bir yanından toplu taşıma işletmecilerine açık devre temassız ödeme çözümleri sunuyor.

• **Ulaşım ve taşımacılığın geleceği:** Visa, Londra’daki inovasyon merkezini otomobil, hava taşımacılığı ve toplu taşıma da dahil tüm ulaşım ve taşımacılık seçeneklerinin geleceğinin doğal bir merkez üssü haline getiriyor. Visa ekibi tüketici yolculuğunun tüm yönlerini incelemek için toplu taşıma işletmecileri, teknoloji şirketleri, fintech şirketleri ve diğer paydaşlarıyla birlikte çalışarak, yeni seyahat deneyimlerinin ortaklaşa yaratılmasına katkıda bulunacak. ☺

Paranın dijital rotasında ruhunu kaybedenler

Ahmet Usta

Tüm dünyada özellikle dijital ürünlerle ilgili fuarlar her geçen gün kan kaybederken, CES (Consumer Electronic Show - Tüketici Elektronik Fuarı) her yıl hız kesmeden büyümeye devam edebilen bir etkinlik. Bu başarının arkasında içeriği çeşitlendirme stratejisi kadar bu zenginleşme için farklı sektörlerin dijital yaşama yakınsamasının önemi büyük. Son 6 yıldır olduğu gibi CES 2018'i de bizat yerinde takip ettim. Bu yıl etkinliğin öne çıkan konuları yapay zeka, sesli asistanlar ve robotlar oldu.

Öte yandan, CES'in çeşitlilik stratejisi çerçevesinde 2017 yılında başlatılan ve artık gelecekte bir hale dönüşecek gibi görünen Digital Money Forum'a (DMF) katılmak isterseniz tam bir gün ayırmanız gerekiyor.

Plastik olmak zorunda mıydı?

DMF'e döneceğim ama öncelikle bu yıl CES'i farklı kılan ve sadece dikkatli gözlerin yakaladığı küçük bir farktan bahsetmek istiyorum. Etkinlik her ne kadar endüstriden gelen ziyaretçilerine 9 Ocak'ta kapılarını açsa da medya mensupları için bu macera 7 Ocak'tan itibaren özel basın toplantıları ve ana konuşmalarla başladı. CES'in ilk basın toplantısı ise yenilikçi bir kredi kartı ürettiğini iddia eden Dynamics Inc. tarafından düzenlendi.

Klasik bir kredi kartıyla bütünüyle aynı boyutlara sahip ama üzerinde 65 bin noktadan oluşan tek renkli bir ekran, iki adet farklı renklerde yanabilen led, iki buton, dahili bir elektronik SIM çipi, GSM şebekesine bağlanabilecek bir anten, NFC destekli kablosuz işlem yapma özelliği ve tüm bunlara uzun süre güç sağlayarak kendini şarj edebilen bir batarya bulunan kredi kartı prototipi kesinlikle tüm teknoloji düşkünleri, bankacılar ve finansal teknolojilerle alakadar olanlar için ilginç bir ürün olarak karşımıza çıktı.

Dynamics Wallet Card adı verilen ürün, banka kartlarının "kutsal kâsesi" olmayı hedefliyor. Aynı andan birden fazla ödeme şemasıyla çalışması, kart sağlayıcının GSM şebekesi üzerinden karta anlık bildirimler gönderebilmesi veya kişinin profiline göre anlık kampanyaların düzenlenip devreye alınabilmesi gibi pek çok çekici özelliğe sahip. Tahsis edilen kart numarası ve güvenlik prosedürlerinin uzaktan değiştirilebilmesi, bu yeni kartın en önemli özellikleri arasında yer alıyor. Dyna-

mics Inc. CEO'su Jeffrey Mullen, ürettikleri teknolojiyi banka kartları evreninde ulaşılan nihai nokta ve sektöründeki gerçek bir IoT (nesnelerin interneti) şaheseri olarak tanımlıyor ama...

İtiraf etmeliyim, geliştirilen kart teknolojik olarak gerçekten çok çekici. Ancak basın toplantısında yönelttiğim "FinTech'ler için bir API var mı" sorusuna üstü kapalı verilen cevaplardan sonra öğrendim ki bu kart şimdilik sadece belirli bankalarla gerçekleştirilecek program ortaklığı çerçevesinde tüketiciyle buluşacak. Öte yandan, kartın maliyeti devlet sırrı gibi saklanırken, bu maliyetin kart yenilemekten daha düşük olduğuna dair verilen bilgilerden başka bir paylaşım söz konusu değil. Açıkçası bankalar için bu maliyete katılmaktansa kartlarını mobil uygulamaların içine entegre etmek daha mantıklı. Hatta şu anda Türkiye'de mobil ödeme özelliğine sahip bankacılık uygulamalarıyla temassız ödeme yapılabilen örnekler mevcut. Teknoloji tabanlı bir plastik kartın maliyeti yerine, tüketicilerin akıllı cep telefonlarına uygulama yükletme maliyetine katılmak çok daha mantıklı görünüyor.

Dynamics Inc'in Wallet Card'ını FinTech'lere açmaması ise büyük bir soru işareti. Demek ki kartın gizli kalması gereken veya hala sorunlu bazı noktaları var.

Günün sonunda CES 2018'in ilk toplantısında, banka kartlarının "Zümrüdü Ankası" olduğunu iddia eden bir ürünle karşılaştık. Ancak bu kuş henüz kanatlarını açıp uçmaktan çok uzak ve kendi ateşinde yanıp yok olacak gibi görünüyor.

Sophia gerçekten bir yapay zeka ürünü mü?

9 Ocak sabahı başlayan Digital Money Forum için tüm günümü ayırmıştım. MIT Media Lab, Dijital Nakit Hareketi Kıdemli Danışmanı Michael Casey'nin "Şu anda bize ait olan paranın yönetimini gelecekte makinelere vereceğiz" ifadeleriyle başlayan ve internet devrimiyle e-ticaretin perakende üzerinde yaptığı etkinin bir benzerini gelecek yıllar içinde para için göreceğimizi belirten konuşması ilham vericiydi. Casey'ye göre dijitalleşen perakende dünyasında tüketicinin yerini bilmek için sadece dijital ayak izini takip etmek yeterli olmayacak. Ödeme dünyasındaki değişimlerle makinelerin yönettiği ama tüketicilere ait paranın rotasını takip etmek de bü-

**İşte dünyanın
en büyük
tüketici
elektronığı fuarı
CES ve etkinlik
bünyesinde
bu yıl ikincisi
düzenlenen
Digital Money
Forum'dan
geriye
kalanlar...**

yük öneme sahip olacak. Ancak Casey uyarıyor: “Bahsettiğimiz dönüşüm elimizdeki teknolojiyle kulağa kolay gelebilir ama yanlıyoruz. Çünkü ABD’de e-ticaret tüm perakende içinde sadece yüzde 9 paya sahip. Bu hiç düşünmediğimiz kadar hızlı değişecek ve biz ayak uydurmakta güçlük çekeceğiz.”

XE’nin kurucu ortaklarından Beric Farmer’a göre ticaret dünyasındaki değişimin belkemiğinde ödemeler var. Airbnb veya Uber’in asli vazifesini inkar etmeden tüketici ve hizmet sağlayıcı arasındaki ödeme sürecindeki rollerine dikkat çekerek, “Uber’i bir ulaşım firması değil, bir ödeme aracı olarak da düşünmeliyiz” diyor.

Satır aralarını paylaştığım iki konuşmadan aldığım notların bu yıl DMF’nin tek meyveleri olduğunu söyleyebilirim. Etkinliğin benim için anlamını kaybettiği an ise bir yapay zeka şaheseri olarak tanıtılan Sophia isimli robotun sahneye çıkması oldu. Hani şu geçen yıl Suudi Arabistan tarafından kendisine vatandaşlık verilen robottan bahsediyorum. Sophia benim için, 1770 yılında geliştirilen satranç robotu The Turk’ten pek farklı değil. Uzun yıllar boyunca karşısına çıkan tüm rakipleri alt etmeyi başaran mekanik şaheserin, nihayet içinde gizlenen bir oyuncu tarafından kontrol edildiği ortaya çıkmıştı. Sophia’nın da bir yapay zeka ürünü değil uzaktan konuşturulan başarılı mimiklere sahip bir robot olduğu ortaya çıkabilir. Çıkmasa da paranın dijital geleceğiyle ilgili bir robot yerine uzmanların konuşmasını tercih ederim.

Kripto para kutsama ayini

Maalesef Sophia’dan sonra DMF sahnesi her geçen oturumla birlikte, dinleyicilerin de ateşe daha fazla odun atukları ve harladıkları bir kripto para kutsama ayinine dönüştü. Ripple’dan gelen yöneticinin çığlıklar gibi alkışlandığı, kripto para piyasalarındaki yükselişin ancak Apple’ın sahne şovlarında gördüğümüz “wow, yeah!” gibi ifadelerle yüceltildiği bir komedi hengamesinde salonda iğne atsanız yere düşmeyecekti. Bir an için “Acaba nerede bedava Bitcoin

dağıttılar da ben kaçırdım” düşüncesi aklımdan hızla geçip gitmedi desem yalan olur.

Dünyanın biyolojik ve çevresel değişimi binlerce yıl alırken, insanlığın son 100 yılda elektrik ve elektronığı kullanarak aldığı mesafe her geçen günle birlikte biraz daha hızlanıyor. Artık dünya bile bizim değişim hızımıza ayak uyduramıyor ve biz kendimizinkiyle ona yeni bir rota çiziyoruz. Nakdin ortadan kalktığı, paranın dijitalleştiği, transferlerin yaşantının içinde eriyerek yok olduğu bir gelecekte çok uzak değiliz. Ancak inancım, bunun rant elde etme peşinde koşan insanların kutsamak adına ruhlarını satmayı tercih ettiği “beklenen

yüce” kripto para devrimiyle gerçekleşmeyeceği yönünde. Elbette kripto para “teknolojilerinin” bir rolü olacak, bunu inkar etmek anlamsız olur. Öte yandan, uzun süredir yakın çalışma ve iletişim imkanı bulduğum ülkemizin ilgili ticari ve kamu kurumlarındaki gelişmelerde ayakları yere basan bir sürecin ilerlediğine şahit oluyorum. DMF bilgi zenginliği açısından zihnimi ve ruhumu tatmin etmekten uzak kaldı ama yaptığımız çalışmalarda ve attığımız adımlarda ne kadar sağlıklı ilerlediğimizi görme şansını bana verdi. Şimdiden ilk ayını geride bıraktığımız 2018’in, dijital paranın geleceğini çizmek adına ülkemizde daha verimli geçeceğine inancım bir kere daha pekişti. ☹

Parlak bir gelecek BİZİ BEKLIYOR

Başta şüpheli yaklaşıp da tüketiciler, artık şifrelere veda edip yeni kimlik doğrulama yöntemlerine kucak açıyor. Bir sonraki adım, bu teknolojileri kitlesel kullanıma yaymak...

Sağlam bir kimlik doğrulama sistemi ile mükemmel müşteri deneyimi arasındaki dengeyi oturtmaya çalışan bir dünyada, her geçen gün daha fazla sayıda tüketici mobil ödemelerinde biyometrik çözümleri tercih ediyor. Oysa birkaç yıl öncesine kadar biyometrik kimlik sistemleri, sadece devletler tarafından, örneğin pasaport için ya da havaalanlarındaki parmak izi okuyucularında kullanılıyordu. Biyometrik kimlik doğrulamanın ilk uygulamaları yasa dışı işler yapanları parmak iziyle belirleme amacını taşıyordu. Mastercard Hızlı Büyüyen

Avrupa Pazarları Güvenlik Yönetimi Direktörü Cem Kibaroglu, bu yüzden sisteme geçerken biraz çekindiklerini söylüyor. Kibaroglu, "Bilindik bir sistem değildi. Ayrıca eski kullanım şekli suçla özdeşleştiği için insanlar kullanmaktan kaçınıyordu. Ama cep telefonları yaygınlaştıkça, insanlar kolaylığını fark ettikçe ve sisteme aşına olmaya başladıkça durum değişti. Şimdi herkes cep telefonunun ne olduğunu biliyor, her an yanınızda ve sadece size ait bir cihaz."

3 yıl önce Apple'ın Touch ID adı verilen, cep telefonunuzu parola yerine parmak izinizi okutarak açabildiğiniz sistemi hayata geçirmesiyle sistem daha tanınır hale geldi. Bu sayede biyometrik sistemler günlük hayatımızın içerisinde, herkesin kullanabildiği bir teknolojiye dönüşüverdi. Yani Apple'ın bu yeni teknolojisi en çok ödemeler sektörüne yaradı.

Kibaroglu, bu dönüşüm sürecini de şöyle değerlendiriyor: "İnsanlar 'Biyometrik sistemleri asla kullanmam. Parmak izimin birilerinin eline geçmesine izin veremem' derken 'Bu telefonu almak için bütün gece kuyrukta bekledim' demeye başladı."

Unutulan şifreler

Tüketici bu teknolojiye olumlu yaklaştı. Bunun sebebi, Mastercard'ın 2015 yılında yaptırdığı araştırmada da ortaya çıktığı gibi, alışveriş yapanların yüzde 53'ünün önemli şifreleri haftada bir kereden fazla unutmaması ve yeni bir şifre belirlemek için 10 dakikadan fazla süre harcaması olabilir. Bir başka gerekçe olarak da güvenli olabilecek bir şifrenin küçük harf, büyük harf ve sayı kullanmayı gerektirmesi ve bu şifreyi cep telefonundan girmek için sürekli klavye ekranı

**Mastercard
Hızlı Büyüyen
Avrupa Pazarları
Güvenlik
Yönetimi
Direktörü
Cem Kibaroglu**

değiştirmek zorunda kalınması sayılabilir. Mastercard tarafından 2016 yılında Hollanda'da yürütülen bir pilot çalışmaya göre, 10 katılımcıdan 9'u şifre yerine biyometrik kimlik doğrulama kullanmak istediğini belirtiyor. Artık Apple'ın yanı sıra Samsung gibi diğer üreticiler de biyometri teknolojisini kullanmaya başladı.

Elbette Mastercard, sadece parmak izi sensörü bulunan telefon kullanıcılarına hizmet vermiyor. Şirketin biyometrik kimlik kontrolü yapan "Identity Check" mobil uygulaması, kullanıcının yüzünü tanıyan ek ve alternatif bir çözüm sunuyor. Herhangi bir akıllı telefonun artık ortalamasının üzerinde fotoğraf çekebilmesinden yola çıkan bu çözüm, iPhone ya da diğer üst fiyat seviyesindeki akıllı telefonlara sahip olmayanların da güvenli mobil ödeme teknolojilerini kullanabilmesine olanak sağlıyor.

Biyometri standartları açıklandı

Tüm bu teknolojiler aslında, tüketicilerin canını çok sıkın bir durumu, yani kartınızın, online ya da mobil ödemenizin aslında geçerli olmayan bir sebeple boş yere riskli bulunup geçersiz sayılmasını en aza indirmeye yarıyor. Bu durum "hatalı ret" olarak isimlendiriliyor.

Tüketicilerin işlem anında sağlanan güvenlikten faydalanabildiği "akıllı uyumsuzluk" sistemi de işlemlerin hatalı yere reddedilmesi riskini azaltabilir. Bu sistem, örneğin mücevher alımı gibi yüklü tutardaki bir ödemeyi sizin için kolay hale getirirken, dolandırıcıların işini zorlaştırır.

Ödeme teknolojilerini yaygınlaştırmak için bunları bir standarda oturtmak artık hayati önem kazandı. Durum böyleyken, ödeme çözümleri sunan şirketler, ödemeler zincirinin tüm yönlerini kapsayan deneyimli bir ortakla işbirliği yapmaya başladı. Bu işbirlikleri sayesinde hem potansiyel riskler azaldığı için süreçler daha güvenilir hale geliyor, hem de şirketler en güvenli uygulamayı sunabiliyor. Kibaroğlu, bu durumu şöyle açıklıyor: "Her koşula ayrı çözüm üretirseniz, bu hem işyerleri hem de kart düzenleyen kuruluşlar için çok zor olur. Bu nedenle her durumda herkes için işe yarayan bir çözüm bulmak gerekiyor."

İnsanların yüzde 67'si online güvenlik konusundaki endişelerin, dijital cüzdanların benimsenmesini sağlayacağına inanıyor.

Kaynak: Edgar, Dunn & Company, Gelişmiş Ödemeler Raporu 2016

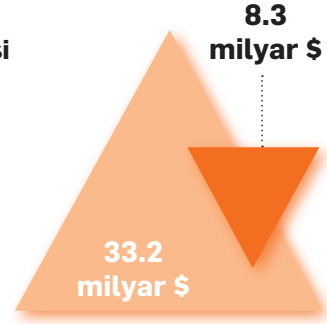
Bu amaçla yakın zamanda Mastercard, Visa ve EMVCo ile birlikte ortak biyometrik standartlarını açıkladı. Kısacası şifre kullanacağımız, düzinelerce şifreyi aklımızda tutmaya çalışacağımız günler artık gerçekten sayılı. Şifrenin tarihe karışmasıyla birlikte daha güvenli olacağımız günlerse hiç uzak değil.

Global bilişsel sistemler bütçesi

Dünya genelinde kart düzenleyen kuruluşlar

8.3 milyar \$

2019 yılına kadar 41.5 milyar dolarlık küresel bilişsel sistem bütçesinin yüzde 20'si, kart düzenleyen kuruluşlar tarafından oluşturulacak.

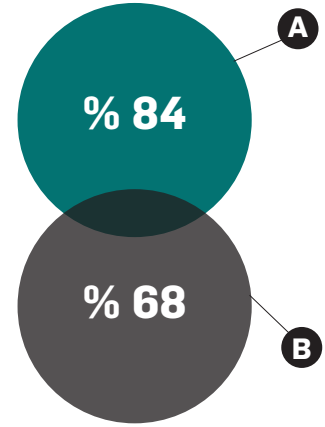

Nesnelerin internetinin ödemeler üzerindeki etkisi

A Söz konusu hassas finansal veriler olduğunda en önemli konu güvenlik; veri gizliliği ve güvenliğini ilgilendiren konuların çözülmesi gerekiyor.

B Nesnelerin interneti, bağlı her cihazı ticaret için bir araca dönüştürdüğü için ödemeler sektöründe devrim yaratacak.

Kaynak Edgar, Dunn & Company, Gelişmiş Ödemeler Raporu 2016

DAVRANIŞSAL VERİLER

Kullanıcılar işlemlerin zahmetsiz ve sanal ortamda neredeyse görünmez olmasını tercih ediyor; biyometrikler veya diğer sahne arkası teknolojiler işte tam da bunu sağlıyor. Hatta bu teknolojiler Masterpass gibi bir dijital cüzdan çözümüyle birleştirildiğinde daha da avantajlı hale geliyor. Bu da global çapta mobil ödeme teknolojilerine geçiş oranının artmasına yarıyor. Ancak son dönemin mobil ödeme teknolojileri biyometrikle sınırlı değil. Yapay zeka ya da "makine öğrenmesi" de giderek yaygınlaşan teknolojiler. Onaylanmış eski verileri değerlendirerek, bu verilere dayanarak yaptığı çıkarımlarla akıllı kararlar vermeye yarayan yapay zeka ya da makine öğrenmesi teknolojileri aslında, dolandırıcılığı

en doğru şekilde tespit etmeye ve bu riski yönetmeye yönelik kullanılıyor. Mastercard güvenlik ve karar verme ürünlerinden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Johan Gerber de bu yeni teknolojilerin hızına ve daha kesin sonuçlara ulaştırmasına vurgu yaparak şu değerlendirmeyi yapıyor: "İşlem hakkında hızlı bir değerlendirme yapıp, onaylanıp onaylanmamasına karar vermek gerektiğinde büyük veri anlamsız hale geliyor. Örneğin kartınızı POS cihazından geçirdiğinizde, internetten ya da mobil bir uygulamadan alışveriş yaparken

Johan Gerber

öde tuşuna tıkladığınız o kısacık sürede... Bu kadar geniş bir veri yığını içinden bu bilgiyi tek bir işleme indirgeyip doğru bir sonuca ulaşmamızın tek yolu makine öğrenmesi. Bu teknoloji bize yüzlerce farklı değişkene göre davranış şekillerini ve bu davranışlar arasındaki ilişkileri inceleme imkanı sunuyor. Böylece bu işlemin bir dolandırıcılık olup olmayacağı konusunda karar verebiliyoruz." Mastercard bu tabloya karmaşık davranış verilerini de dahil ediyor. Bu algoritmalar saniyenin binde biri hızında karar vermek için binlerce veri puanı kullanabiliyor.

Asıl amaç iyi insanların deneyimini güzelleştirmek

Cihazınızı kullanarak akıllı bir biçimde kimliğinizi doğrulayabilmeniz, müşteriye fazla külfet getirmeden güvenliğin daha da artırılabilceği anlamına geliyor. Mastercard, çok yeni olan ve "Decision Intelligence" olarak adlandırdığı, akıllı kararlar alabilen, yüksek dolandırıcılık tespit özelliğiyle akıllı karar verme mekanizmasını birleştiren yapay zekanın lansmanını yaptı. Bu uygulama sadece o anda yapılan işleme bakmıyor, ilgili kartın zaman içerisindeki davranış normlarını da değerlendiriyor. Her bir işlem bu davranışa göre puanlanıyor; skorun yüksek olması işlemin önceki aktivitelerle uyum içerisinde olduğu anlamına geliyor. Veriler büyük bir gizlilikle korunurken, hem kart düzenleyen kuruluşlar hem de işyerleri daha doğru kararlar verdiği için kart kullanıcıları da mağdur olmuyor. Gerber, bu noktada "bardağın dolu tarafına bakmak" olarak da nitelendirilebilecek Mastercard yaklaşımını şöyle açıklıyor: "Çoğu dolandırıcılık teknolojisi işleme ilişkin riski değerlendiriyor. Biz buna dolandırıcılık puanlandırması diyoruz. Decision Intelligence'da ise biz bunun tam tersini yapıyoruz. Yani dijital ayak izinizin yanı sıra geçmiş ya da en güncel işlemlerinize bakarak, bu işlemin gerçek olma olasılığını değerlendiriyoruz. Bu aslında insanların müdahalesi olmadan en güncel verilere dayanarak karar vermeyi sağlayan yapay zekanın da en iyi kullanım örneklerinden biri."

Aslında sistemin odaklanması gereken en önemli nokta, kötü insanları belirleyip onları engellemek değil, iyi insanların deneyimini güzelleştirmek. Global bir ağa sahip olmak da Mastercard'ın güvenliği sağlamada-

"Dolandırıcılığa karşı güvenliği sağlarken, işlemleri analiz etmede daha etkin çözümler bulmak ve böylece işlemleri yanlış yere reddetmemek üzere amansız bir yarış sürüyor."

ki avantajlarından biri. Nitekim Mastercard Safety Net (Mastercard Güvenlik Ağı) de kart düzenleyen kuruluşlara yönelik giderek büyüyen, daha geniş ölçekteki organize saldırılara karşı oluşturuldu. Sürekli olarak kart düzenleyen kuruluşların ağının bütünlüğünü inceleyip analiz ediyor ve siber suçluların farklı pazarlarda kısa bir zaman diliminde milyonları kendi hesaplarına aktarmak amacıyla yürüttüğü, olağan dışı aktivite olarak değerlendirilebilecek işlemleri anıyor. Safety Net, saldırıları olduğu anda belirleyip gerekli güvenlik önlemlerini alabilmeleri için kart düzenleyen kuruluşları uyarıyor ya da onlar adına bu tedbirleri devreye sokuyor. Bu tedbirler sadece saldırı olan hesaplara yönelik yürütülüyor, diğer müşteriler bu yürütülen işlemlerden etkilenmiyor. Gerber, sistemin sadece 2016 yılında 5 büyük saldırıyı başarıyla tespit ettiğini belirtiyor.

Her geçen gün artan suç şebekelerinin bir adım önünde yer almak zorlayıcı olsa da odaklanarak, uzmanlaşarak ve iş birliği yaparak ödemelerin güvenliğini sağlamak mümkün. Dolandırıcılığı denklemin dışında bırakarak; tüketiciler, kart düzenleyen kuruluşlar ve işyerleri için kolay ve sorunsuz alışveriş deneyimi sunmak, bu deneyimi daha da iyileştirmek mümkün. ©

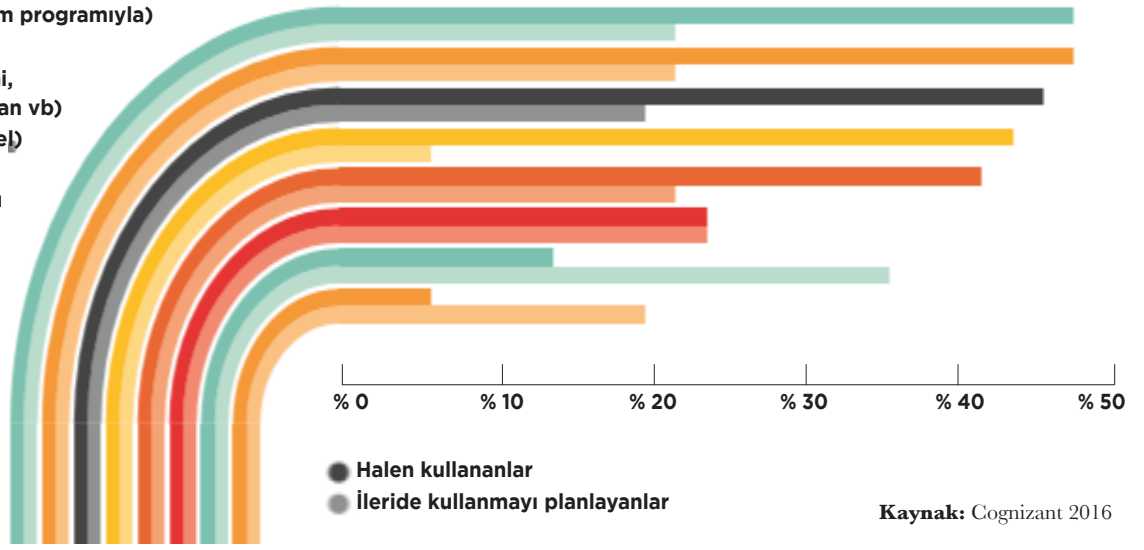
Tüketicilerin yüzde 82'si yaşadığı kötü tecrübeler yüzünden o mağazadan alışveriş yapmayı bırakıyor.

Kaynak: Forbes 2016

Kart düzenleyen kuruluşların dolandırıcılık önleme araçları

- İşlem takibi (Yazılım programıyla)
- Kural bazlı uyarılar
- Analitikler (Tahmini, davranış karşılaştıran vb)
- İşlem takibi (Manüel)
- Gerçek zamanlı dolandırıcılık skoru
- Yapay sinir ağları
- Yapay zeka
- Kullanmayanlar

Kaynak: Cognizant 2016

2016 21.8 milyar \$ 2020 31.7 milyar \$ +

Kart dolandırıcılıklarından kaynaklanan toplam tahmini zarar

Kaynak: Nilson, 2016

İŞYERLERİNİN DOLANDIRICILIĞI ÖNLEME YETENEKLERİ

Tüm kanallarınız genelinde dolandırıcılığı önlemeye yönelik aldığınız ortak tedbirler var mı?

% 8
Emin değil

% 39
Evet

% 53
Hayır

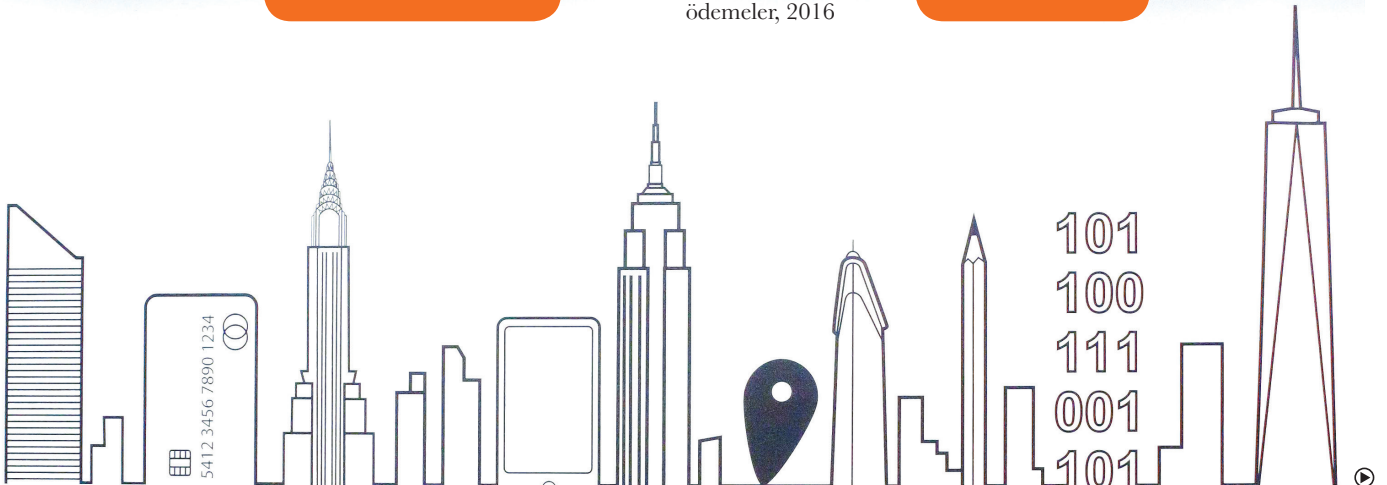
Tüm kanallarınız genelinde ödeme güvenliğini sağlamaya yönelik aldığınız ortak tedbirler var mı?

% 49
Evet

% 42
Hayır

% 9
Emin değil

Kaynak: ACI Universal ödemeler, 2016

Önlemler ile hayatı kolaylaştırmak arasındaki **İNCE ÇİZGİ**

Kullanıcıların güvenliğini sağlamak ile onların işini zorlaştırmak arasında ince bir çizgi var. Yeni güvenlik önlemleri, tüketicilere sorunsuz bir alışveriş deneyimi yaşatabilmeli

Siz ödemelerini zamanında yapan, sicili tertemiz bir banka müşterisi olarak dürüstçe alışverişinizi yapmaya çalışırken, ödeme yaptığımız kartın onay alamamasından daha sinir bozucu, hatta bazen de utanç verici ne olabilir ki?

Pazar analisti Javelin'in araştırmasına göre, geçen yıl her 6 kart sahibinden 1'i şüpheli görüldüğü için işlem onayı alamadı. Bu mekanizmanın sahtekârlıklara karşı koruma amaçlı olduğunu bilmek bile, haksız yere onay alamamanın sinir bozukluğunu gidermeye yetmiyor.

jisi şirketlerinin alışveriş deneyimini mükemmelleştirecek, dolandırıcılığı en aza indirecek ve böylece müşterilerine kusursuz bir deneyim yaşatacak birçok çözümleri bulunuyor. Bu çözümlerden bazıları birlikte kullanılarak, farklı katmanları olan bir güvenlik sunuyor. Hatta bu güvenlik katmanlarından cihaz tanıma ya da risk profili çıkarma gibi birçoğu kart kullanıcısı tarafından fark edilmiyor bile. Bu yeni nesil çözümlerin en yaygın ve kullanışlı örneklerinden biri de Mastercard'ın, kullanıcıların selfie'siyle ya da parmak iziyle kimlik doğrulaması yapan biyometrik doğrulama araçları kullanan Identity Check (Kimlik Kontrolü) mobil uygulaması. Bu uygulamada, eğer ödeme sırasında biyometrik doğrulamalardan daha ileri bir doğrulama gerekirse, bu ihtiyaç müşteriye bildiriliyor, müşteri de bu talebe anında cevap verebiliyor. Eskiden kimlik doğrulama deyince, herhangi bir şifre girmek gerektiği akla gelirdi. Ancak şifreyi hatırlamak kadar cep telefonunun minik tuşlarıyla girip onay almak da zor bir işlemdi. Identity Check mobil uygulamasıyla telefonunuzun kamerasına bakıp göz kırpmanız, Mastercard'ın yüz tanıma yazılımının sizi tanıyıp işleminize onay vermesi için yeterli. "Neden göz kırpyorum" diyebilirsiniz. Aslında bu da güvenlik sebebiyle. Dolandırıcıların mevcut bir fotoğrafın fotoğrafını çekerek işlem yapmasını engellemek, sistemin fotoğrafın gerçek ve o anda çekildiğini teyit etmesi için bu gerekli. Fotoğraf çekmekle kim uğraşacak dersiniz, uygulamanın parmak izi tanıma özelliğini de tercih edebilirsiniz. Şifre devrinin kapandığını düşünen Mastercard Hızlı Büyüyen Avrupa Pazarları Güvenlik Yönetimi Direktörü Cem Kibaroglu şöyle diyor: "Artık biyometrik doğrulamalar başı çekecek. Her cihaz için farklı bir şifre gerektiği günümüzde şifrelerin hiçbir pratik yanı kalmadı. Kazanan elbette, hayatı kolaylaştıran çözümler olacak."

Araştırmalar yanlış yere geçersiz sayılan işlemler sebebiyle alıcıların artık o mağazadan alışveriş yapmayı bıraktığını gösteriyor. Bu durumda hem satıcı kaybediyor hem de müşteri memnuniyetsiz oluyor.

Bu durumda asıl yapılması gereken yanlış yere geçersiz sayılan işlemleri düşürmek için daha etkin işlem analiz yöntemleri bulmak. Mastercard, işlemleri analiz etmede makine öğrenmesi ya da "yapay öğrenme" denilen teknolojiyi kullanarak daha doğru sonuçlar alıyor. Mevcut verilerden çıkarımlar yapan ve bu çıkarımlarla bilinmeye-ne dair tahminlerde bulunan makine öğrenmesi teknolojisiyle Mastercard dolandırıcılık işlemlerini değerlendirip suçun olduğu yere göre tipik senaryoları belirliyor, sonra bu senaryoları diğer işlemlere uygulayarak dolandırıcılık riskini buluyor. Bu yapay zeka uygulaması aslında, hangi işleme izin verilmeyeceği bir dizi senaryoya göre insanların karar verdiği "kurala dayalı" sistemin gelişmiş hali. ☹

Cem Kibaroglu

Yani aslında güvenlik önlemlerini artırmak bir nevi iki tarafı keskin bıçak. Kart düzenleyen kuruluşlar, olağan dışı ya da genel alışveriş eğilimlerinden farklı bir işlemi tespit etmek uğruna, işlem takip verilerini kullanıyor. Her şey normal seyrinde giderken hiçbir sorun çıkmasa da tatile gittiğimizde, daha önce uğramadığımız bir mağazadan alışveriş yaptığımızda sistem bunu olağan dışı olarak gördüğü için işleminiz onaylanmayabiliyor.

Kısacası alışverişini kolaylaştırırken, güvenliği sağlamanın dengesini tutturmak kolay değil. Ancak ödeme teknolo-

ÖDEME SİSTEMLERİ SEKTÖRÜNÜN RAKİPSİZ DERGİSİ

Sektörün tüm temsilcilerini
kapsayan zengin içerik

Banka ve kredi kartları, internet bankacılığı, e-ticaret, POS, ATM, mobil/temassız ödemeler başta olmak üzere bankacılık ve finans sektörüne yönelik haberlerin yayınlandığı PSM; yenilenen, güçlenen içeriği ve yeni yüzüyle Aralık 2013'ten itibaren her ay okuyucularıyla buluşmaya başladı. PSM'nin zengin içeriği, başlıca şu konulardan oluşuyor:

- * Ödeme sistemleri sektörüyle ilgili haber-araştırma, dosya ve röportajlar
- * Banka & Kredi Kartları
- * Temassız & Mobil Ödeme
- * ATM & POS Terminalleri
- * İnternet Bankacılığı
- * Mobil Bankacılık
- * E-Ticaret
- * İnovasyon - Yeni Ürünler
- * Güvenlik Çözümleri
- * Türkiye ve dünyadan ödeme sistemleri verileri, sektörle ilgili düzenli istatistikler

Abone Formu

PSM
PAYMENT SYSTEMS MAGAZINE

Yılda 12 sayı yayınlanan PSM Dergisi'ne abone olmak istiyorum.

Adı Soyadı: .....

Adres ve Fatura Bilgileri: .....

Posta Kodu: .....

Şehir: .....

Tel: .....

Faks: .....

Ödeme Bilgileri

Yıllık abonelik bedeli 120 TL'yi

Medya Gündem Digital Yayıncılık Ticaret A.Ş.'nin

Türkiye İş Bankası Taksim (1052) Şubesi 0895916 no'lu hesabına yatırdım, fotokopisi ektedir.

Garanti Bankası Cumhuriyet Caddesi Şubesi (772) 6299155 no'lu hesabına yatırdım, fotokopisi ektedir.

Bu formu 0212 238 72 07 no'lu faks'a ya da Cumhuriyet Cad. No: 147 / 6 Harbiye / Şişli / İstanbul adresine gönderiniz.

Bitcoin ile tamam mı devam mı?

Elif Bilge Eder

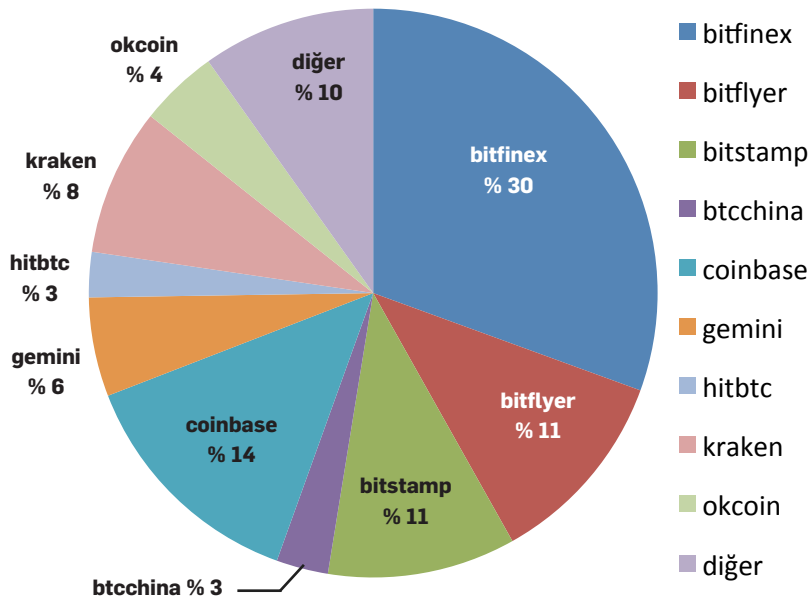
Dağıtık kayıt teknolojisi blockchain ve kripto paralara ilgi her geçen gün artıyor. Çok değil daha geçen yıl, blockchain ya da Bitcoin hakkında hiçbir bilgisi olmayanlar, buradaki kazançları duyduktan sonra adeta Bitcoin gurusu oldu. Alıp satmaya, fiyat gelişimleri hakkında yorumlar yapmaya başladılar. Sağdan soldan aldıkları duyularla Bitcoin alıp satanlar “evvah” dememek için bu dünyayı yakından takip etmeli ve medya tarafından şişirilen yeni Bitcoin zengini haberlerine itibar etmemeli.

Çevremde kripto paraların alım satım yollarını, sistemini ve vaat edildiği gibi kazançlı, transferi kolay, ucuz ve hızlı olup olmadığını görmek adına “test sürüşü” yapan dostlarım var. Aldığım geri bildirimlere göre sistem oldukça şeffaf. Ancak o kadar da hızlı ve ucuz değil. Hatta bazı para transfer işlemleri süre olarak SWIFT’i aratıyor. Üstelik SWIFT işlemlerine göre daha yüksek ücretler ödenebiliyor.

Bu kısa durum tespiti sonrasında biraz da kripto para piyasalarına ve dünyadaki gelişmelere göz atalım...

Bitcoin araçları

Bitcoin.org istatistiklerine göre son 6 ayın Bitcoin işlem hacmi 31.2 milyon BTC. Bu hacmin dağılımına baktığımızda en çok işlem Bitfinex tarafından yapılmış.

Bitfinex, kripto para alım satım ve saklama platformu olarak iFinex Inc tarafından 2012 yılında Hong Kong’da kurulmuş. 2014 yılından bu yana yüzde 10’un üzerindeki pazar payıyla en büyük Bitcoin alım satım platformu. Son dönemde platformdan kullanıcı desteği alınmadığı, Bitcoin transfer etmek isteyen kullanıcıların uzun süre bekletildiği gibi internette pek çok söylenti dolaşıyor. Bunlar pek hayra alamet değil. Şirketin gizemli CEO’su Jean-Louis van der Velde ortahklarda pek gözükmeyen biri ve bu da diğer bir merak konusu.

Platformlar arasında görünen Btcchina ve Okcoin’in, Çin’in Bitcoin yasağından sonra 2017’nin son çeyreğinde işlemleri durdurduğunu görüyoruz.

Ocak ayında neler oldu?

Dünyada kripto paralarla ilgili baş döndüren gelişmeler yaşanıyor. Sanki görünmeyen bir el Bitcoin’e “sen çok oldun” der gibi... Farklı ülkelerden birbirinden bağımsız üst üste adımlar geliyor:

- Güney Kore hükümeti, kripto para borsalarından yüzde 22 olan kurumlar vergisine ek olarak yüzde 2.2’lik ek yerel gelir vergisi toplamaya karar verdi.
- Hindistan’ın önde gelen bankaları, kripto para borsalarının hesaplarını dondurdu.
- Avusturya bankaları, kripto para hesaplarındaki yasal ve uyum risklerinden dolayı bu hesapları bloke etti.
- 31 bin çalışanı olan İsveçli Nordea Bank, çalışanlarının kripto para işlemi yapmasını yasaklayan bir karar aldı.
- Rusya, “Dijital Finansal Varlıklar Üzerine” başlıklı bir kripto para ve ticaretini düzenleyen yasa tasarısı yayınladı.

Kripto para piyasası

Kripto paraların piyasa hacmi 600 milyar dolara ulaştı. Bu tutarın çok yakın bir zamanda 700 milyar dolara çıkması bekleniyor. Bu arada zirvedeki kripto para fiyatlarındaki oynaklık sürüyor. Bazıları bu oynaklığı gizemli bulurken bazıları yukarıda saydığımız gelişmelerin etkisi olarak yorumluyor. Kripto paraların başını çeken Bitcoin’in (BTC) fiyatı 2017 yılında 997 dolardan 14 bin doların üzerine çıkarak 14 kat artmıştı. 28 Ocak itibarıyla ise 11 bin 800 dolar civarındaydı.

“ Dünyayı değiştiren işlerin içinde olmayı seviyorum.

ELON MUSK ”

Goldman Sachs Yatırım Strateji Grubu'nun Ocak 2018'de yayınladığı raporda uzmanlar, bu hareketi "Tulipmania" olarak adlandırıyor. Osmanlı lalelerinin 17'nci yüzyılın başlarında Hollanda'da inanılmaz fiyatlara satılması sonucu bu olay "Tulipmania" olarak adlandırılmış ve ilk "finansal balon" olarak tarihe geçmişti.

Goldman Sachs raporunda kripto paralarla ilgili şu değerlendirmeler yapıyor:

• Uygulanması kolay, işlem maliyetleri düşük, şeffaf ve güvenli olması fikri kripto paraları değerli kılıyor. Ancak gerçek durum farklı. Tek bir Bitcoin işlemi 10 güne kadar sürebiliyor. Bitcoin değeri, kullanıcının seçtiği alım satım yöntemine göre 4 bin dolarlara varan sapmalar gösterebiliyor. Üstelik para transfer maliyetleri de yüksek.

• Kripto paraların uzun vadede mevcut değerlerini koruyamayacağı ve değer kaybı yaşayacağı öngörülüyor.

• Kripto paralar, ABD Doları'nı "rezerv para" tahtından indiremeyecek. Bitcoin'de yaşanacak olası bir çöküş de global ekonomi ve finansal para piyasaları üzerinde etki yaratmayacak. Mart 2000'de yaşanan ".com" kriziyle kıyaslama yapılacak olursa, ".com" firmalarının o dönemdeki toplam değeri ABD'nin gayri safi milli hasılasının yüzde 101'ine, dünya gayri safi milli hasılasının ise yüzde 31'ine karşılık geliyordu. Bitcoin piyasa değeri ise ABD milli gelirinin yüzde 3.2, dünya toplamının ise yüzde 0.8'ine denk geliyor.

Raporun kripto paralara yönelik tespitlerine katılıyorum. Ancak her ne kadar sahipsiz ve yasal düzenlemeler dışında gibi görünseler de kripto paraların eninde sonunda piyasada kendine sağlam bir yer edineceği kanısındayım.

Turcoin

Turcoin, "Türkiye'nin ilk kripto parası" iddiasıyla duyuruldu. Devreye girmesinden itibaren kısa süreliğine 1 Tur-

coin = 100 ABD Doları olarak açıklandı.

www.turcoin.com web sitesi üzerinden borsa gibi hizmet vermeye başlayacak olan şirket, çıkartacağı kripto parayı şöyle açıklıyor:

"Türkiye'nin Cryptonight tabanlı blockchain yapısıyla, herkes için tamamen gizlilik ve ekstra hiçbir özel ASIC cihaz olmadan kazılabilirlik esasıyla kurulmuş ilk para birimidir."

• Turcoin sisteminde önce bir cüzdan hesabı oluşturuluyor.

• Daha sonra cüzdana para yükleme işlemi Turcoin web sitesi ya da iş ortakları aracılığıyla yapılıyor.

• Mining ya da Türkçe karşılığıyla "kazım" yaparak Turcoin kazanılıyor.

• Akabinde Turcoin kabul eden işyerlerinde harcama ya da Turcoin transferi yapılabilir.

Önceden uyaralım, cüzdan hesabının hack edilmesi, silinmesi gibi durumlarda cüzdandaki bakiye kaybolabilir. Bu sistemde tutulan bakiyeye güvence verilmiyor.

Yasal açıdan bakıldığında, vatandaşın parasını, mevduatını yatırdığı kurumlara BDDK tarafından faaliyet izni veriliyor. Bu gelişme ışığında, kripto para kuruluşlarıyla ilgili bir düzenleme de yakında çıkar diye düşünüyorum. ☹

BDDK'dan lisanssız fatura tahsil edenler için önemli uyarı!

YTT Hukuk Bürosu

Av. Çağrı Coşar - Av. Kortan Toygar

6493 sayılı “Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun” uyarınca şimdiye kadar 41 şirket, BDDK’dan (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu) ödeme hizmetleri ve elektronik para kuruluşu lisansı aldı. Söz konusu şirketlerden 29’u ödeme hizmetleri, 12’si de elektronik para kuruluşu lisansıyla faaliyet gösteriyor.

6493 sayılı kanun, gerekli izinleri almaksızın ödeme kuruluşu veya elektronik para kuruluşu gibi faaliyet gösterenlere yönelik adli para ve hapis cezası öngörüyor. Ancak özellikle fatura ödeme aracılığı konusunda, faaliyet izni olmaksızın ya da faaliyet izni almış bir ödeme kuruluşunun temsilcisi olmaksızın, “merdiven altı” diye tabir edilen çok sayıda şirketin faaliyet gösterdiği biliniyor. Nitekim BDDK da bu gerçeğe yola çıkarak 31 Ekim 2017 tarihinde bir duyuru yayınladı...

BDDK'nın sitesindeki listeden kontrol edebilirsiniz

Duyuruda, kurulca yetkilendirilmiş ödeme ve elektronik para kuruluşları ile bunların temsilcileri dışındaki kişi ve kuruluşlarca fatura ödemelerine aracılık edilmesinin yasak olduğu özellikle vurgulanıyor.

Olası bir dolandırıcılık olayına maruz kalmaması için, kendilerini fatura ödemelerine aracılık faaliyetine yetkili olarak tanıtan kişi veya kuruluşların BDDK'nın internet sayfasında yayınlanan yetkili kuruluş listelerinden ve söz konusu yetkili kuruluşların kendi internet sayfalarında yayınlanan temsilci listelerinden kontrol edilmesi öneriliyor.

Duyuruda, “Kurumumuzdan faaliyet izni almamış şirketlere, kişilere ve yetkisiz şirket ve/veya kişilerin temsilcilerine itibar edilmemesi hususunda azami dikkat ve özen gösterilmesi önem arz ediyor” deniliyor.

Fatura ödeme aracılığı da bir ödeme hizmeti

6493 sayılı kanunun 12’nci maddesinin birinci fıkrasında, hangi hizmetlerin ödeme kapsamında olduğu açıkça belirtiliyor. Söz konusu fıkranın (c) bendinde “fatura ödemelerine aracılık” da net bir şekilde ödeme hizmeti olarak sayılıyor.

Kanunun 13’üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasında ise Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve ödeme hizmeti sağlayıcıları dışındaki kişilerin ödeme hizmeti sunamayacağı hükme bağlanmış durumda. Anılan maddenin (1) numaralı fıkrası uyarınca ödeme hizmeti sağlayıcıları şöyle sıralanıyor:

- a) 5411 sayılı kanun kapsamındaki bankalar
- b) Elektronik para kuruluşları

- c) Ödeme kuruluşları
- ç) Posta ve Telgraf Teşkilatı (PTT) Anonim Şirketi

Yine 6493 sayılı kanun uyarınca, fatura ödemelerine aracılık hizmeti verilebilmesi için faaliyet izni alınması zorunlu. Ödeme hizmeti alanında faaliyette bulunmak isteyen kuruluşların kanunun

14’üncü, elektronik para kuruluşlarının ise 18’inci maddesi uyarınca BDDK’dan izin alması gerekiyor.

Temsilciler, şube ve acenteler güncel olarak yayınlanmak zorunda

Öte yandan, faaliyet izni almış ödeme veya elektronik para kuruluşlarının temsilcileri de fatura ödemelerine aracılık yapıyor. “Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Kuruluşları ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Yönetmelik”in 13’üncü maddesinde, ödeme veya elektronik para kuruluşlarının ödeme hizmetlerini kendi adına ve hesabına hareket eden temsilciler aracılığıyla yürütebileceği hüküm altına almıyor. Anılan madde uyarınca temsilciler ve temsilcilerin ödeme hizmeti sunacağı şube ve acentelerine ilişkin listelerin mezkur kuruluşların internet sitesinde güncel olarak yayınlanması gerekiyor.

BDDK tarafından yetkilendirilmiş ödeme ve elektronik para kuruluşları ile bunların temsilcileri dışında fatura ödemesine aracılık yapanlar için 1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 5 bin güne kadar adli para cezası öngörülüyor. Lisanslı hizmet veren kuruluşların listesine, www.bddk.org.tr internet sitesinin “Kuruluşlar” bölümündeki “Ödeme Kuruluşları” ve “Elektronik Para Kuruluşları” linklerine tıklayarak ulaşabilirsiniz...

1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 5 bin güne kadar adli para cezası

Faaliyet izni almaksızın fatura ödemelerine aracılık hizmeti sunmak kanun uyarınca adli suç olarak tanımlanıyor. Söz konusu suçun yaptırımları ise kanunun “İzinsiz Faaliyette Bulunmak” başlıklı 28’inci maddesinde belirtiliyor. Buna göre, alınması gereken izinleri almaksızın ödeme kuruluşu veya elektronik para kuruluşu gibi faaliyet gösteren veya ticaret unvanlarında, her türlü belgelerde, ilan ve reklamlarda veya kamuoyuna yaptıkları açıklamalarda ödeme kuruluşu veya elektronik para kuruluşu gibi faaliyet gösterdiği izlenimini yaratacak söz ve deyimleri kullanan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevlilerinin 1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 5 bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacağı hükme bağlanmış durumda. Kısacası BDDK, kurulca yetkilendirilmiş ödeme ve elektronik para kuruluşları ile bunların temsilcileri dışındaki

kişi ve kuruluşlarca fatura ödemelerine aracılık edilmesinin mümkün olmadığına, söz konusu duyuruyla bir kez daha dikkat çekiyor.

Ödeme hizmetleri ve elektronik para ihracı amacıyla faaliyet izni başvurularının büyük ölçüde karara bağlandığı, sektörde taşların yerine oturmaya başladığı göz önüne alınırsa, BDDK’nın önümüzdeki dönemde denetimler ve yaptırımlar konusuna daha fazla enerji harcayacağı öngörülebilir.

Bu noktada, tüketicinin de gerek olası bir mağduriyet yaşamamak gerekse haksız rekabete katkıda bulunmamak adına faaliyet izni olmayan kuruluşlardan hizmet alması gerektiğini düşünüyoruz.

BDDK duyurusunda da yer aldığı gibi, www.bddk.org.tr internet sitesine girip, “Kuruluşlar” bölümündeki “Ödeme Kuruluşları” ve “Elektronik Para Kuruluşları” linklerine tıklayarak lisanslı şirketlerin listesine ulaşabilirsiniz. ☺

2017, nakitsiz toplum hedefi için **dönüm noktası** oldu

**BKM Genel Müdürü
Dr. Soner Cankö**

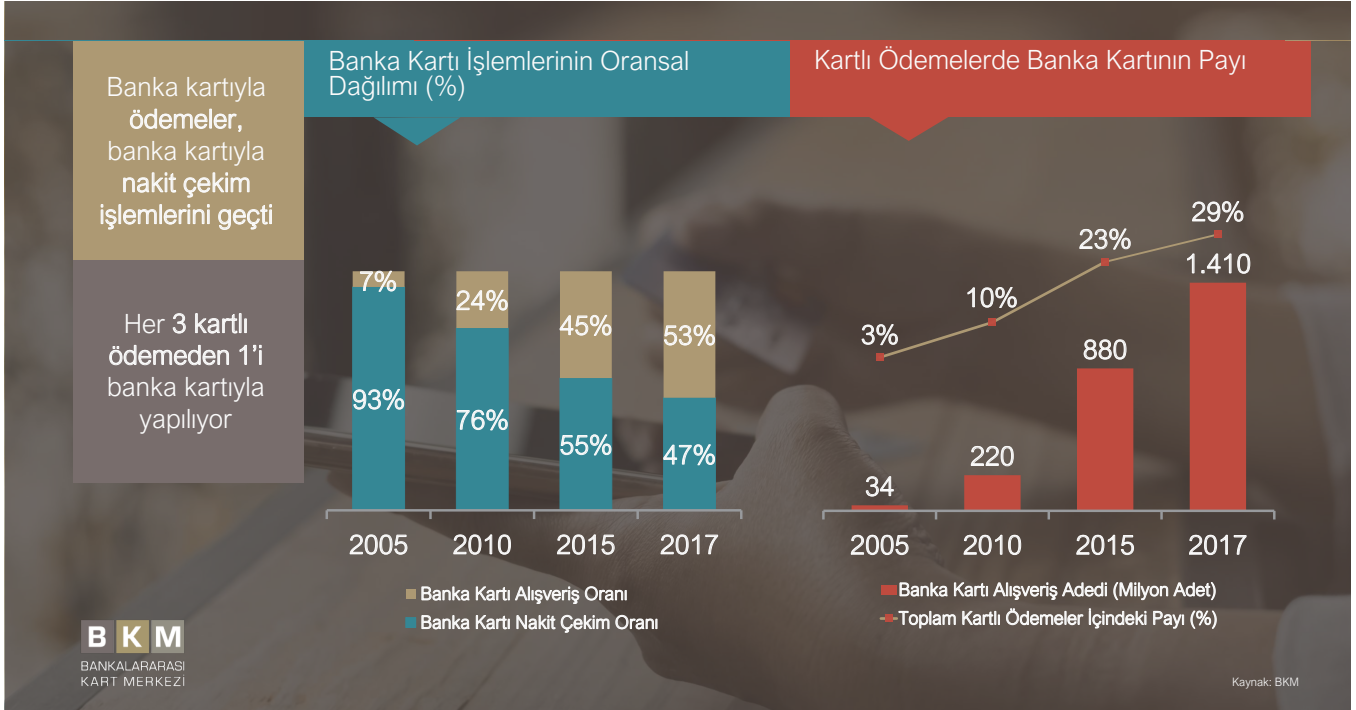

Bankaların ortak platformu BKM, geçen yıla ait kartlı ödeme verilerini açıkladı. 2017'de ilk defa banka kartlarıyla yapılan alışveriş sayısı nakit çekimlerini geçti. Her 3 kartlı ödemeden 1'inde kullanılan banka kartları, nakit çekimde değil ödemelerde hayatımızın vazgeçilmez parçası oldu. İnternette yapılan kartlı ödemeler yüzde 45 artışla son 5 yılın en hızlı büyümesini gösterdi...

**BERRİN
UYANIK BEKAR**

Bankalararası Kart Merkezi (BKM), Türkiye'de kartlı ödemeler ve nakitsiz ödemeler toplumu hedefine yönelik çalışmalar konusunda 2017 yılında yaşanan gelişmeleri, düzenlediği basın toplantısında değerlendirdi. Toplantıda BKM Genel Müdürü Dr. Soner Cankö, "2017'de kredi kartı sayısı bir önceki yıla oranla yüzde 6 artarak 62.4 milyona

ulaştı. Bireysel kredi kartı sahibi kişi sayısı ise 2016 sonundaki 22.8 milyondan Aralık 2017 sonu itibarıyla 24.5 milyona yükseldi. 2016 yılı sonunda 117 milyon olan banka kartı sayısı ise yüzde 12 artışla 131.6 milyona çıktı" dedi. Kredi kartıyla ödeme tutarının 2017 yılında yüzde 13 büyüyerek 606 milyar TL'ye, banka kartıyla ödeme tutarının ise yüzde 41 büyüyerek 71 milyar TL'ye ulaştığını belirten

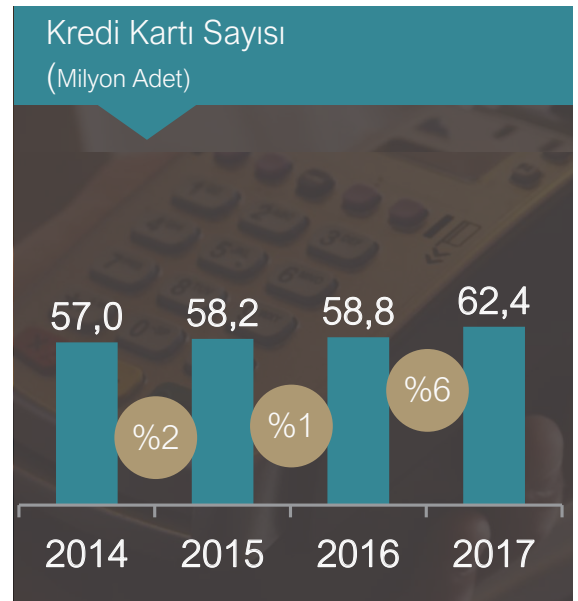
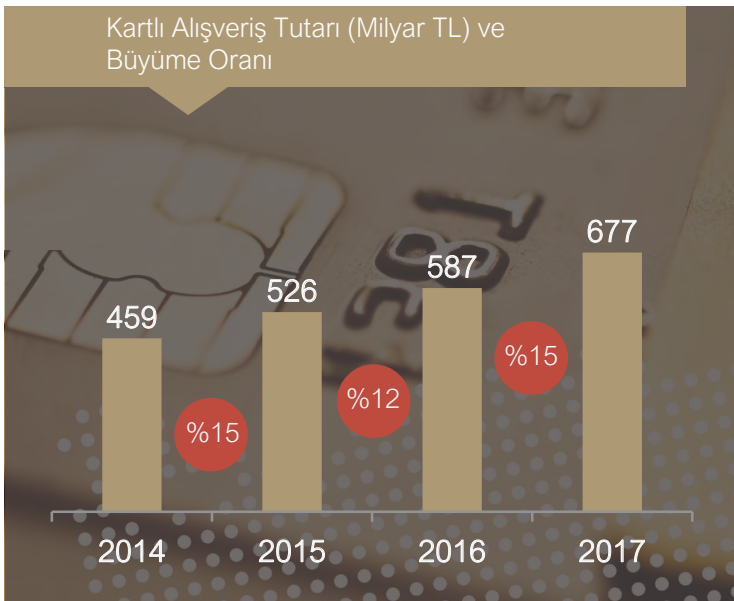

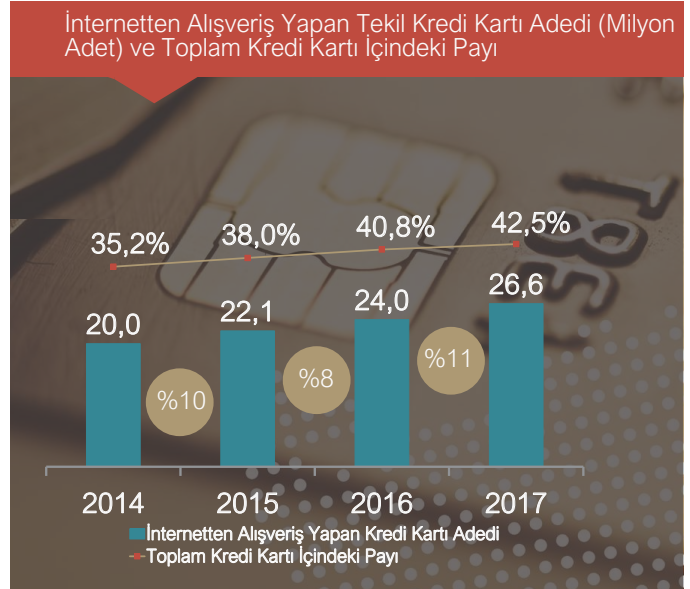
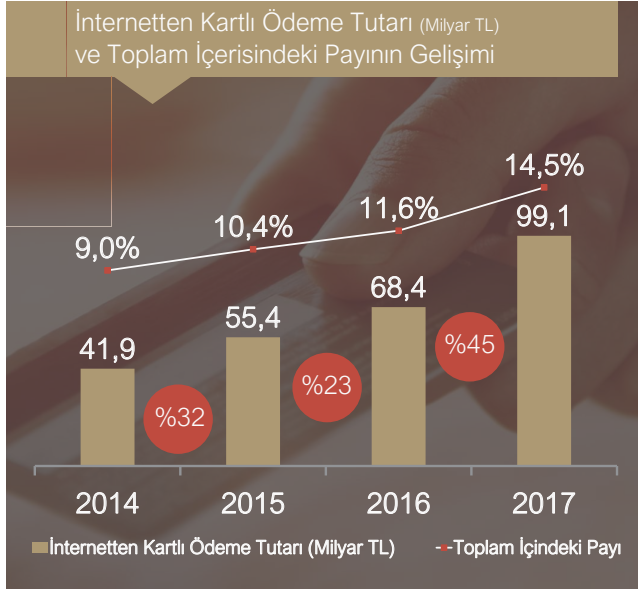
Canko, toplam kartlı ödeme tutarının da yüzde 15 büyümeyle 677 milyar TL olarak gerçekleştiğini belirtti.

“Nakitsiz ödemeler toplumu hedefinde tempoyu artırdık”

Kartlı ödemelerde banka kartı kullanımında tüketici alışkanlıklarının değiştiğine vurgu yapan Dr. Soner Canko, sözlerini şöyle sürdürdü: “2017 yılında banka kartıyla ödeme işlemlerinin sayısı, banka kartıyla nakit çekim işlemlerini geçti. Finansal okuryazarlık oranının da yükselmesiyle beraber Türkiye’nin 2023 yılında nakitsiz ödemeler toplumu olma hedefinde tempoyu artırdığımızı görüyoruz. Bugün her 3 kartlı ödemedenden 1’i banka kartıyla yapılırken banka kartıyla yapılan alışveriş oranı, banka kartıyla yapılan nakit çekim oranını geride bıraktı. 2017’de banka kartıyla yapılan alışveriş oranı yüzde 53’e çıkarken banka kartıyla

yapılan nakit çekim oranı ise yüzde 47 seviyesine geriledi.” Canko, Türkiye’nin nakitsiz toplum hedefine ulaşma konusunda BKM’nin üstlendiği rolü ise şu sözlerle anlattı: “Bankalararası Kart Merkezi olarak sadece bankalar arasındaki işlemleri takip eden bir kurum olmaktan çıkarak, ödemeler ekosistemine, güvenli ve hızlı çözümler üreten teknoloji odaklı bir kuruma dönüştük. Girişimcilğe verdiğimiz önem, teknolojiye yaptığımız yatırımlarla Türkiye’nin ödeme sistemlerindeki oyun kurucusu ve inovasyon merkezi konumumuzu sürdürüp ortak bir hedefe kanalize olduk. Biz bu hedefi ‘nakitsiz ödemeler toplumu’ olarak tanımlıyoruz. Nakitsiz ödemeler toplumu olma hedefinde yolumuza hızla devam ediyoruz. Bu yolda amacımız nakitsiz ödemelerde geleceğin deneyimini yaşatmak ve ödemeleri kolaylaştıran güvenli çözümlerle Türkiye’ye değer katmak.”

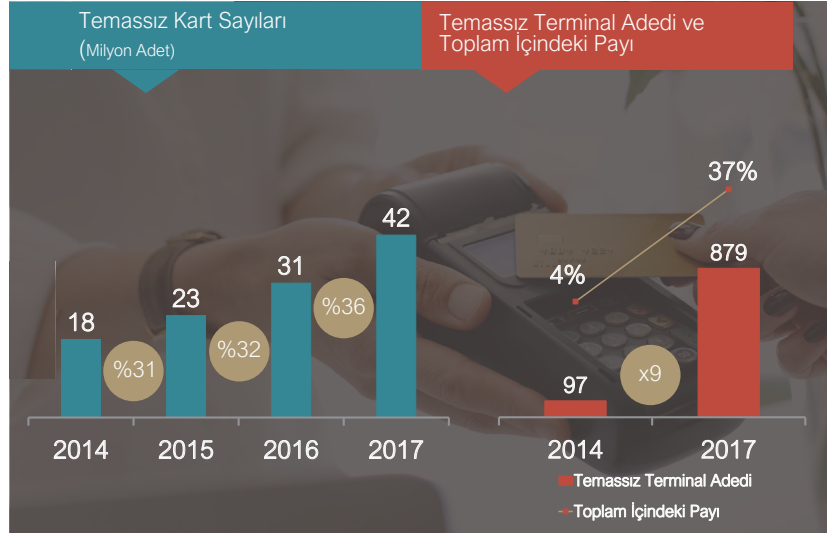
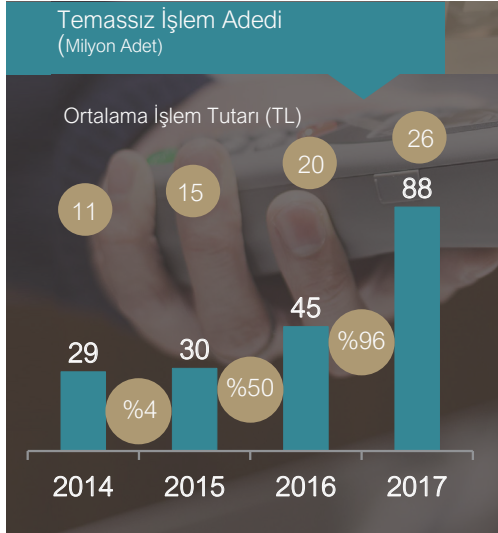

Dijital dönüşüm, internette kartlı ödemeleri yüzde 45 artırdı

İnternette yapılan kartlı ödemelere de değinen Dr. Soner Canko, “2017 yılında internette yapılan kartlı ödemeler de artışını sürdürdü. 2016 yılında 68.4 milyar TL olarak gerçekleşen online ödemeler, 2017 yılında son 5 yılın

büyük büyümesini göstererek yüzde 45 arttı ve 99.1 milyar TL'ye yükseldi. Genç nüfusun artışı ve dijital dönüşümün etkisiyle internette yapılan kartlı ödemenin toplam içindeki payı ise yüzde 14'ü geçti. Ayrıca 2017 yılında her 5 kredi kartından 2'sinin internet alışverişlerinde kullanıldığını görüyoruz” dedi.

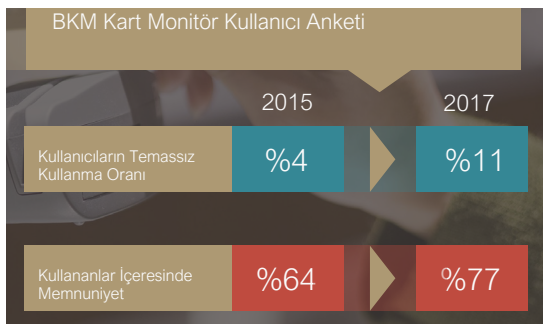
Temassız ödemeler yükselişte

2016 yılında 31 milyon olan temassız özellikli kart sayısının 2017'de yüzde 36 artarak 42 milyona yükseldiğini ifade eden Dr. Soner Canko, geçen yıl ülkemizdeki temassız özellikli terminal (POS) sayısının da 879 bine ulaştığını dikkat çekti. Temassız özellikli terminallerin toplam terminaller içindeki payının yüzde 37 olduğunu söyleyen Canko, sözlerine şöyle devam etti:

“2014 yılında temassız özellikli terminal sayısı sadece 97 bindi. Şimdi bu sayı 879 bine yükseldi. Yani 2014'ten bugüne temassız kabul noktasının 9 kat arttığını söyleyebiliriz. Bugün her 3 kart kabul noktasından 1'i temassız destekler durumda.”

Kullanıcıların güvenle daha yüksek tutarlı işlemlerde de temassız ödeme yaptığını altını çizen Canko, temassız işlem sayısının 2016 yılındaki 45 milyon seviyesinden 2017 yılında yüzde 96 artışla 88 milyona yükseldiğini açıkladı. Temassız kartlarla yapılan ortalama işlem tutarının ise 2014'te 11 TL iken 2017'de 2.5 katına çıkarak 26 TL'ye yükseldiği görülüyor.

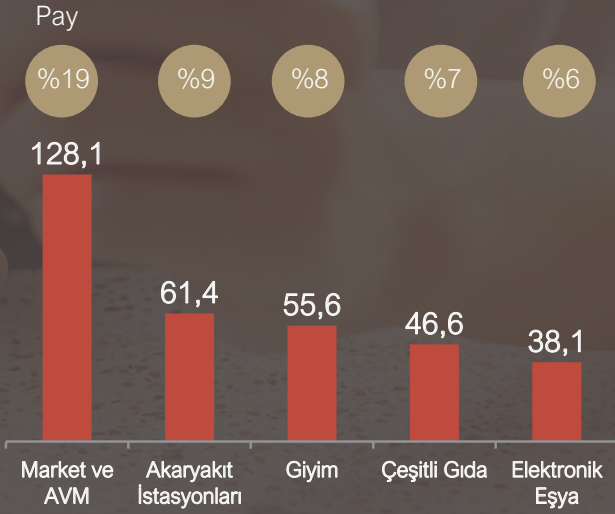
Canko toplantıda, 50 TL olan şifresiz temassız işlem limitinin Mart 2018'den itibaren 90 TL'ye çıkacağı bilgisini de paylaştı.

En Fazla Kartlı Ödeme Artışı Görülen Sektörler

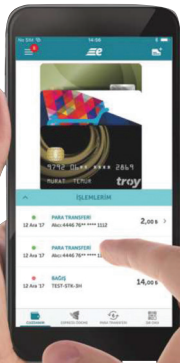
En Fazla Kartlı Ödeme Yapılan Sektörler (Milyar TL)

Kartlı ödeme artışında havayolları, seyahat ve konaklama öne çıktı

Dr. Soner Canko, 2017 yılında en fazla kartlı ödeme artışı görülen sektörlerle ilişkin de şu bilgileri verdi: "2017 yılında havayolları, kartlı ödemelerde en fazla artışı gösteren sektör oldu. Havayolları sektöründe kartlı ödemeler geçen yıl yüzde 32 artarak 14.3 milyar TL'ye ulaştı. Onu yüzde 27'lik artış ve 28.4 milyar TL'lik kartlı ödeme tutarıyla yemek, yüzde 23'lük artış ve 19.1 milyar TL'lik kartlı ödeme tutarıyla seyahat acenteleri, yüzde 22'lik artış ve 13.7 milyar TL'lik kartlı ödeme tutarıyla konaklama, yüzde 18'lik artış ve 20.7 milyar TL'lik kartlı ödeme tutarıyla da kamu/vergi sektörleri izledi."

Canko, en fazla kartlı ödeme yapılan sektörünse 128.1 milyar TL ile market ve AVM'ler olduğunu açıkladı. Ardından 61.4 milyar TL ile akaryakıt, 55.6 milyar TL ile de giyim sektörlerinin geldiğini belirtti.

A alışveriş yaparken en çok tercih edilen ödeme yöntemi

Kart

2015

%65

2017

%73

Türkiye nakiti bırakıyor kartlı ödemeye yöneliyor

Nakit

%35

%27

Ödemeler dünyası, 2017'de çok sayıda yeni uygulamaya tanıklık etti. Bu yıl da yenilikler sürecektir ama yeni uygulamaların iyileştirileceği çalışmalar öne çıkacak. Yani hız, güvenlik ve müşteriler için yeni deneyimler 2018'in en trend konuları olacak...

2018'e hız, güvenlik ve daha iyi deneyimler damga vuracak

ABD merkezi Ribus Ödemeler Grubu'nun Pazarlama Müdürü Andre Stoorvogel, Mobilepaymentstoday.com sitesi için kaleme aldığı makalede, 2018 yılında ödemeler dünyasının üç trendinin hız, güven ve daha iyi müşteri deneyimi olacağını yazdı. Stoorvogel'e göre tüketici davranışındaki temel kaymalar, yeni teknolojilerin ortaya çıkışı ve gelişen düzenleyici manzara, ödeme ekosisteminin eşi benzeri görülmemiş bir dönüşüme hazır hale geldiğinin işareti. "Daha güvenli veri talebi, daha hızlı ödemeler ve daha iyi deneyimler büyük fırsatlar sunduğu gibi önemli zorlukları da beraberinde getiriyor" diyen Stoorvogel'in dikkat çektiği üç trend şöyle:

1 Gelişmekte olan ödemeler için daha güvenli veriler

Ödemelerin şekli değişiyor. Alışveriş alışkanlıkları geliştikçe, uygulama içi ve tek tık ile sipariş gibi e-ticaret ve m-ticaret yöntemleri giderek daha popüler hale geliyor. Ek olarak, nesnelerin internetinin (IoT) büyümesi, bağlantılı araçlar gibi gelişmeler de yeni ödeme seçenekleri getiriyor. Bu değişim, ödeme hizmeti sunanlara ve perakendecilere önemli bir sorumluluk yüklüyor. O da son derece zorlu bir güvenlik ortamında gelişmiş ve çeşitli ödeme deneyimleri sağlamak. EMV (Europay, Mastercard, Visa) gibi standartların fiziksel satış noktalarını güvence altına almadaki başarısı, artan sofistike suçluların dikkatlerini daha savunmasız olan e-ticaret ve m-ticaret kanallarına kaydırdı. Bu tür ihlal-

lerin konsolide maliyeti 4 milyon dolara ulaşmış durumda. EMV tabanlı ödemelerde tokenizasyon (kart numarası gibi hassas bilgilerin maskelenerek kullanılması) ve "çoklu kanal" (omni-channel) tokenizasyon kullanımı giderek yayılıyor. Özellikle mağaza içindeki NFC temelli mobil ödemelerde bu yöntemler teşvik ediliyor. Şimdi EMVCo'nun güncellenmiş halinin e-ticaret, tek tık ile sipariş verme ve uygulama içi ödemeler gibi gelişmekte olan kanallara yönlendirilmesi gündeme gelecek. Bu güvenli bir ödeme ekosistemi oluşturma adına büyük önem taşıyor. Net faydalar göz önüne alındığında tokenizasyon, kart ihraççıları ile üye işyerleri arasındaki her aşamada etkisini artırıyor. Bu yıl dikkat edilmesi gereken nokta, kullanımı daha kolay ve pratik hale getirmek, yeni ihtiyaçlar doğrultusunda güncellemek olmalı.

2 Daha hızlı çalışmak...

Sadece kart bazlı ödemeler değil tüm alanlarda değişim yaşanıyor. Maaşlar, kamu hizmeti faturaları ve abonelikler gibi işlemler hala uzun zaman alıyor. Bu da günümüzün isteğe bağlı dünyası için geride kalmışlığı gösteriyor. Fonların saniyeler içinde aktarıldığı gerçek zamanlı işlemler hem bankalara hem de tüketicilere önemli derecede esneklik ve kolaylık sunuyor. PSD2 (Avrupa Ödeme Hizmetleri Direktifi) ile anlık hesaba dayalı ödemeler için olası kullanım örnekleri ve iş modelleri 2018'de katlanarak artacak. Bununla birlikte, anında ödemeler bankalar için hala zorluklar içeriyor. Bankaların riski değerlendirmek ve olası şüpheli etkin-

liği belirlemek için artık sadece milisaniyeleri var. Belki de bu yüzden hiç şaşırtıcı olmayan bir şekilde dolandırıcılıkta kayda değer artışlar yaşandı. Anında ödeme uygulamaları artık birçok ülkede kullanılmaya başladığı için dolandırıcılıkların azaltılması bankalar için kilit öneme sahip. Hesap numaralarını tokenize etmek, bankaların hesap tabanlı dolandırıcılık riskini önemli ölçüde azaltabilir.

3 Perakendecilere özel ödeme çözümleri

Perakendecilerin mobil cüzdan kullanmaya başlaması geçen yılın önemli gelişmeleri arasındaydı. CurrentC gibi yüksek profilli projeler rekabete dayanmadı ama başarılı örneklerin sayısı artıyor. ABD'de Starbucks'ın mağaza içi satışlarının yüzde 10'u mobil sipariş ve ödeme hesapları üzerinde yapılıyor. Walmart Pay ise ülkenin en çok kullanılan mobil ödeme platformu haline gelmek üzere. Listeye İngiltere'deki Tesco Pay + ve Fransa'daki Decat Pay gibi çeşitli perakende cüzdan çözümlerini eklemek mümkün. Bu trend 2018 ve sonrasında da devam edecek. Bu talep artışı, dijital cüzdanların perakendecilere ve tüketici-

cilere sağlayacağı büyük yararların kanıtı. Örneğin ABD'de tüketicilerin yüzde 51'i, yapı marketlerinde hızlı alışveriş yapmak için bir perakendeci uygulaması kullanmak istiyor. Koridor, tarama ve gidiş teknolojisiyle birleştirilen cüzdanlar, alışveriş yapan kişilere öğeleri akıllı telefonlarıyla tarama, uygulama içi ödeme işlemlerini yaparak mağazadan çıkma imkânı tanıyor. Böylece sıra bekleme ortadan kalkıyor, alışveriş süresi kısalıyor. Bu yıl cüzdanlara maksimum kolaylık sağlamak için NFC, QR kod ve bluetooth gibi çeşitli ödeme teknolojilerinin eklenmesine tanık olabiliriz.

Dijital cüzdanlar ayrıca, perakendecilerin her zamankinden daha fazla müşteriye yakın olmasını sağlıyor. Tüketicilerle benzersiz, birebir etkileşimler kurmak için gelişmiş yapay zeka (AI) çözümleri kullanılıyor. Cihaz üreticileri, sosyal platformlar ve perakendeciler bu etkileşimleri kontrol etmek için bir araya geliyor.

Perakendeciler, dijital cüzdanları tüketicilerin kolayca kullanabileceği anlamlı katma değerli hizmetler sağlamak için bir platform olarak da kullanabilir. Bu yolla tüketici sadakatini ve satışlarını artırarak rekabette öne geçebilirler. ☹

VISA, BİYOMETRİK KARTINI TEST ETMEYE BAŞLADI

Güvenliğin bir numaralı gündem maddesi olduğu ödemeler dünyasında biyometrinin önemi artıyor, finans ve bankacılık çözümlerinde daha fazla kullanılıyor. Bu alanda çalışmalar yürüten Visa'nın yeni uygulamasının test çalışmaları başladı. Mountain America Credit Union'ın Bank of Cyprus işbirliğiyle başlattığı pilot uygulamada kart sahibi, kimlik doğrulaması yapmak için şifre (PIN) veya imza yerine parmak izi kullanıyor. Visa Küresel Ticari Çözümler Sorumlusu Jack Forestell, bu yeni hizmeti "Tüketici bi-

yometrik teknolojilerin hayatını kolaylaştırabileceğini fark ettiği için, dünya parolasız bir geleceğe hızla ilerliyor" sözleriyle duyurdu. Yeni kartlarda kullanıcı, ödeme işlemini doğrulamak için parmağını kart üzerindeki sensöre yerleştiriyor, taranan parmak izi önceden kaydedilmiş parmak izi şablonuyla karşılaştırılıyor. Kıyaslamaların başarılı veya başarısız olduğunu belirtmek için kart üzerindeki yeşil ve kırmızı LED ışıklar bulunuyor.

TransferWise 28 para birimi tek hesapta buluşuyor

Uluslararası para transferini düşük maliyetli hale getiren TransferWise, düşük masraflı yeni bir hesap modelini bu yılın ilk çeyreğinde hizmete sunacağını duyurdu. Bu hesaba sahip olan müşteriler, aynı banka kartıyla dünyanın dört bir yanında 28 farklı para biriminde işlem yapabilecek; tüm alışverişler, işlemin gerçekleştiği andaki döviz kurundan hesaplanacak. TransferWise Yönetim Kurulu Başkanı Taavet Hinrikus, "İhtiyaç duyan herkes için ilk kez gerçek banka bilgilerini içeren, çok ülkeli bankacılık hizmetlerini hayata geçiriyoruz" diyor. Parayı yabancı para birimine çevirme, yurtdışına gönderme veya yurtdışından nakit para çekme ücretleri küresel ölçekte bankalar için milyarlarca dolarlık gelir sağlıyor. Ancak bu hizmetler genelde oldukça yavaş çalışıyor ve yüksek maliyetlerinden ötürü eleştirilerin hedefi oluyor. TransferWise gibi uluslararası para transferine odaklı çalışan girişimler, bankalara oranla daha hızlı ve daha ucuz alternatifler sunarak hızla yükseliyor.

MONEYGRAM, RIPPLE ÖDEME AĞI XRAPID İLE TRANSFER YAPACAK

ABD Teksas merkezli para transferi şirketi MoneyGram, Ripple'in kripto para birimi XRP'yi kullanacak. Şirket, Ripple ödeme ağı xRapid yoluyla para transferlerinin hızını artırıp maliyetleri düşürmeyi hedefliyor. XRP'nin değeri MoneyGram işbirliğiyle birlikte yüzde 15'e varan oranda artış gösterdi. Ripple ağı üzerinde yapılan işlemler ortalama 2-3 saniye sürüyor. Oysa Bitcoin işlemlerinin tamamlanması 51 dakika sürüyor. Ripple CEO'su Brad Garlinghouse, "Global ödemelerdeki verimsizlik bankaların yanı sıra MoneyGram gibi kurumları da etkiliyor. İnsanların yakınlarına, arkadaşlarına para göndermesine yardımcı olduğu için bu tür şirketler büyük önem taşıyor. Ripple'in dijital varlıklarını kullanan MoneyGram da parayı

bilgi kadar hızlı hareket ettirebilecek" diyor. Ripple'i destekleyen çok sayıda uluslararası banka ve finansal kuruluş var. Şirket, ABD ve Birleşik Krallık arasındaki ödeme işlemlerini hızlandıracak pilot bir blockchain projesi için kasım ayında American Express ve Santander ile çalışmaya başlamıştı. Türkiye'de ise Akbank, Ripple ile işbirliği yapıyor.

Evsizlere özel tahsilat sistemi

İşte teknoloji ve sosyal sorumluluğu başarılı şekilde buluşturan örnek girişimlerden biri... Çoğumuz yurtdışına gittiğimizde gazete satarak para kazanan evsizlerle karşılaşmışızdır. Hatta bazı kurumlar, sadece evsizlerin sattığı gazeteler, dergiler bile basıyor. İşte Danimarka'daki HusForbi sivil toplum kuruluşu da her ay evsizlere geçimlerini sağlayabilmeleri için sokak gazeteleri temin ediyor. HusForbi'den 10 kron karşılığında gazeteleri alan evsizler, bunları 20 krona satarak para kazanıyor ve ihtiyaçlarını karşılıyor.

Danimarka bankalarından Danske Bank da bu girişime oldukça anlamlı bir destek vermiş. "Herkes tarafından erişilebilirlik" mottosuyla faaliyet gösteren banka, evsizlerin dijital olarak da ödeme alabilmesi için MobilPay uygulamasını hayata geçirmiş. Şu an için 500 kişiyle denenen uygulamayla gazete alan kişiler ödemesini Apple Pay üzerinden yapabilecek. Yaşamını sokakta gazete satarak sağlayan kişilerse Danske Bank kartlarıyla diledikleri zaman bu paraları ATM veya banka şubelerinden çekebilecek. Nakit kullanımının her geçen gün azaldığı Danimarka'da bu uygulamanın gazete satışlarını artırması da bekleniyor. Bu sayede gazete satışları daha hızlı, pratik ve kolay bir şekilde yapılabilecek. Danimarka'da her ay 2 bin 500'ün üzerinde evsiz insan yaklaşık 90 bin adet gazete satıyor.

MARKA DEĞERİNİ EN FAZLA ARTIRAN TÜRK BANKASI

Ziraat Bankası,
Brand Finance tarafından
gerçekleştirilen
“Türkiye’nin En Değerli
Markaları 2017”
araştırmasına göre;
marka değerini %39 artışla
en fazla yükselten
Türk bankası olmuştur.

TÜRKİYE'NİN ÖDEME YÖNTEMİ TROY

Türk bankalarının geliştirdiği
kutlamaya değer bir yenilik.

**Kartınız hangisi olursa olsun,
sağ alt köşesinde TROY olsun.**

troyodeme.com | [#TroyOlsun](https://twitter.com/TroyOlsun)

[f/TroyOdeme](https://www.facebook.com/TroyOdeme) [/TroyOdeme](https://www.instagram.com/troy_odeme) [@/troy_odeme](https://www.instagram.com/troy_odeme)

troy